

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego 2007 - 2013

Cel 3:
Europejska Współpraca Terytorialna

**Sieć Rozwoju Obszarów Miejskich
Program URBACT II**

**Program wymiany wiedzy i nauki dla miast wspierający
Inicjatywę Komisji Europejskiej *“Regiony na rzecz zmian
gospodarczych”***

Przyjęte przez Komisję Europejską 2 października 2007
Decyzja ref. : E/2007/2063 - C(2007)4454

SPIS TREŚCI

Rozdział 1 – Ramy Wsparcia	7
1.1. Polityka spójności a miasta: wkład miast w rozwój regionów i zwiększenie liczby miejsc pracy	7
1.2. Od inicjatywy wspólnotowej URBAN do głównego nurtu	9
1.3. Polityka spójności a Regiony na Rzecz Zmian Gospodarczych: nowe zadanie dla europejskiej współpracy terytorialnej	11
1.4. Od URBACT I do URBACT II	11
1.5. Wspólny proces programowania / Komplementarność z innymi inicjatywami UE	12
1.6. Strategiczna Ocena dotycząca oddziaływania na Środowisko	14
Rozdział 2 – Sytuacja miast w Europie.....	16
2.1. Trendy demograficzne w miastach europejskich: rozrost miast a wyludnienie	16
2.2. Trendy ekonomiczne w miastach europejskich: wzrost i konkurencyjność	17
2.3. Miasta europejskie i zatrudnienie: paradoks miejski	20
2.4. Nierówności w miastach europejskich oraz wyłączenie społeczne	21
2.5. Analiza SWOT	23
Rozdział 3 – Strategia	30
3.1. Wzrost gospodarczy i stanowiska pracy - wyzwania i szanse dla miast europejskich	30
3.1.1. Miasta jako siła napędowa wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy	31
3.1.2. Miasta atrakcyjne i spójne	35
3.2. Potrzeba tworzenia miejsc dla wymiany i gromadzenia wiedzy o miastach	41
3.2.1. Doświadczenie URBACT - zaspokajanie potrzeb miast	41
3.2.2. Miasta nowych państw członkowskich oraz ich potrzeby	45
3.3. Cele URBACT II	46
3.3.1. Główny cel URBACT II	46
3.3.2. Szczegółowe cele URBACT II	47
3.3.3. Podstawowe priorytety i działania dla URBACT II	47
Rozdział 4 – Priorytety	51
4.1. Oś priorytetów 1: miasta, motory wzrostu i miejsc pracy	52
4.1.1. Promowanie przedsiębiorczości	52
4.1.2. Poprawianie gospodarki opartej na innowacjach i wiedzy	53
4.1.3. Zatrudnienie i kapitał ludzki	54
4.2. Oś Priorytetów 2: artakcyjne i spójne Miasta	55
4.2.1. Zintegrowany rozwój obszarów zdegradowanych oraz obszarów zagrożonych degradacją	55
4.2.2. Integracja społeczna	56
4.2.3. Zagadnienia środowiskowe	57
4.2.4. Zarządzanie i urbanistyka	57
4.3. Oś priorytetów 3: Pomoc techniczna	59

Rozdział 5 – Realizacja	62
5.1. Obszar objęty programem	62
5.2. Beneficjenci	62
5.3. Rodzaje operacji.....	63
5.4. Operacja 1: Wymiana i zdobywanie wiedzy	64
5.4.1. Sieci tematyczne.....	65
5.4.2. Grupy robocze	66
5.5. Operacja 2: Kapitalizacja	66
5.5.1. Narzędzia kapitalizacji	66
5.5.2 Fast Track Network (Sieć "szybkiej ścieżki")	67
5.6. Operacja 3: komunikowanie i rozpowszechnianie.....	68
5.6.1 Narzędzia komunikowania i rozpowszechniania	68
5.6.2 Współpraca	69
5.6.3 Struktura programu	70
5.7 Wskaźniki	70
5.7.1 Wskaźniki na poziomie programu	71
5.7.2 Wskaźniki na poziomie operacji	71
5.7.3 Wskaźniki Pomocy Technicznej	73
5.7.4 Monitoring i ewaluacja wyników, rezultatów oraz wpływów.....	74
Rozdział 6 – Zarządzanie programem	76
6.1. instytucja zarządzająca	77
6.2.....	78
Instytucja Certyfikująca	78
6.3. Instytucja Audytowa	79
6.4. Komitet Monitorujący	81
6.5. Wspólny sekretariat techniczny (tak zwany "sekretariat URBACT")	83
6.6. Ustalenia umowne	83
6.6.1. Umowy partnerskie pomiędzy państwami członkowskimi.....	83
6.6.2. Beneficjenci: zasada partnera wiodącego	84
6.7. Procedury wdrożeniowe.....	85
6.7.1. Zarządzanie osiami priorytetów, operacjami i projektami	85
6.7.2. Zarządzanie finansowe i kontrola	85
6.7.3. Kontrole pierwszego stopnia	85
6.7.4. Kontrole drugiego stopnia	86
6.8. Roczne sprawozdania z realizacji	86
6.9. Ewaluacja	88
6.10. Monitoring	89
Rozdział 7 – Plan finansowy	91
7.1. Budżet programu.....	91
7.1.1 Ogólna struktura.....	91
7.1.2 Tematyczne osie priorytetów	91
7.1.3 Pomoc techniczna	92
7.1.4 Współfinansowanie projektów	92
7.2. Wspólne finansowanie URBACT II	93
Annex 1 Summary of Ex Ante Evaluation	94
Annex 2 Financial Table Global Budget	100
Annex 3 Financial Allocations by Year.....	101

Annex 4 Ex Ante Contributions by Member State	103
Annex 5 Strategic Environmental Assessment	105
Annex 6 Glossary of Terms	116
Annex 7 Indicative Breakdown of the Community contribution by category in the Operational Programme	117
Annex 8 COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT COM(2006) 675 final	118

ROZDZIAŁ PIERWSZY

RAMY WSPARCIA

- 1.1. Polityka spójności a miasta: wkład miast w rozwój regionów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy**
- 1.2. Od inicjatywy wspólnotowej URBAN do głównego nurtu**
- 1.3. Polityka spójności a Regiony na Rzecz Zmian Gospodarczych - nowe zadanie dla europejskiej współpracy terytorialnej**
- 1.4. Od URBACT I do URBACT II**
- 1.5. Proces wspólnego programowania / Komplementarność z innymi inicjatywami UE**
- 1.6. Strategiczna ocena dotycząca środowiska**

ROZDZIAŁ 1 – RAMY WSPARCIA

Niniejszy wstęp do Programu Operacyjnego URBACT II przedstawia podstawowe mocne i słabe strony obecnej sytuacji na obszarach miejskich Europy. Rozdział ten wyjaśnia też odstępianie od powiązań z Inicjatywą Wspólnotową URBAN i dalej z URBACT 2002 – 2006 w ramach Komunikatu Komisji „Regiony na rzecz zmian gospodarczych” oraz Karty Lipskiej w sprawie europejskich miast zrównoważonych. Ważne odwołania do innych inicjatyw europejskich czynione są wraz z krótkim przedstawieniem zasadniczych ustaleń oszacowania ex ante.

1.1. POLITYKA SPÓJNOŚCI A MIASTA: WKŁAD MIAST W ROZWÓJ REGIONÓW I ZWIĘKSZENIE LICZBY MIEJSC PRACY

Miasta stanowią kolebkę większości miejsc pracy, firm, placówek szkolnictwa wyższego, a ich funkcjonowanie ma decydujące znaczenie w budowaniu spójności społecznej. Miasta stanowią kolebkę przemian opartych na innowacji, duchu przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczym. Należy realizować biegun rozwoju miast, czyli strategię innowacji rejonów miejskich, umacniając stosunki pomiędzy sektorem biznesu, instytucjami badawczymi a sektorem publicznym, a zarazem promując atrakcyjne środowisko miejskie.

Wzrost gospodarczy jest zrównoważony, gdy towarzyszą mu środki mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu, wyłączeniu społecznemu oraz problemom związanym ze środowiskiem naturalnym. Kwestia zrównoważonego charakteru wzrostu jest szczególnie istotna w miastach najbardziej narażonych na problemy wyłączenia społecznego, degradacji środowiska, zniszczenia ziemi i rozrostu terenów zurbanizowanych. Miasta mogą przejawiać znaczne różnice w perspektywach społecznej i ekonomicznej. Mogą w nich występować zróżnicowania przestrzenne (pomiędzy poszczególnymi osiedlami czy dzielnicami) oraz różnice społeczne (pomiędzy różnymi grupami ludności). Często różnice dotyczą obu wymiarów. Jakość środowiska miejskiego może też stanowić o atrakcyjności miast.

Obszary miejskie i metropolitalne funkcjonują niczym motory narodowego i regionalnego współzawodnictwa. Skutkiem tego ważne jest, by chronić wzrost silnych obszarów miejskich i wzmacniać ich związki z obszarami sąsiednimi oraz z odleglejszymi terenami wiejskimi. Wielkie ośrodki miejskie odgrywają kluczową rolę w przekazywaniu doświadczeń, kierunkowaniu rozwoju i podnoszeniu konkurencyjności.

Europa charakteryzuje się policentryczną strukturą małych, średnich i dużych miast. Wiele z nich tworzy obszary metropolitalne, podczas gdy wiele innych stanowi jedyne ośrodki miejskie w danym regionie. Aby realizować strategię zrównoważonego rozwoju rejonów miejskich i obszarów metropolitalnych, trzeba zapewnić efektywne zarządzanie głównymi systemami miejskimi: transportem miejskim, systemem energetycznym, gospodarką odpadami. Zrównoważony rozwój przestrzenny wymaga starannego planowania i usprawniania związków pomiędzy terenami miejskimi a wiejskimi.

Dla efektywnej polityki miejskiej rzeczą niezmiernie wagi jest opracowywanie i wdrażanie modeli metropolitalnego i miejskiego zarządzania. Angażowanie wszystkich istotnych płaszczyzn władz jest niezbędne ze względu na holistyczne i wielokulturowe podejście, które jest ważne dla efektywności polityki miejskiej. Władze odpowiedzialne za poszczególne poziomy przestrzenne (regiony, departamenty czy hrabstwa, miasta) powinny współpracować ze sobą w sposób zorganizowany, o ile to możliwe, na bazie uzgodnionych narzędzi planowania. Zrównoważonego rozwoju terytorialnego, trwałej równowagi przestrzennej, dobrych relacji pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi nie da się osiągnąć bez wspólnego wysiłku w sferze zarządzania i planowania.

Każde miasto musi stawiać czoła nieco innym wyzwaniom. Niektóre miasta muszą rozwiązywać problemy związane ze wzrostem populacji, rosnącymi cenami nieruchomości, brakiem dostępnych gruntów, trudnościami komunikacyjnymi czy z nadmiernie rozbudowanymi służbami komunalnymi. Inne miasta cierpią z powodu odpływu ludności, zdegradowania, niedoboru miejsc pracy czy niskiej jakości życia.

Miasta europejskie przyciągają inwestycje i miejsca pracy. Dysponują wieloma narzędziami dla podnoszenia swej atrakcyjności. Propozycje Komisji Polityki Spójności oraz Strategiczne Wytyczne Wspólnoty zawierają wiele elementów mogących wspierać te inicjatywy:

Rozporządzenie WE nr 1083/2006 z dnia 11 lipca zawierające ogólne postanowienia w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz rozporządzenie WE nr 1080/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także przyjęte przez Radę 6 października 2006 Strategiczne Wytyczne Wspólnoty precyzują rolę polityki miejskiej w kontekście polityki regionalnej i polityki spójności. Komunikat COM (2006) 385 z dnia 13 lipca 2006, skierowany do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie "Polityka spójności a miasta: miejski wkład w rozwój i zwiększenie liczby miejsc pracy w regionach", precyzuje wskazania Strategicznych Wytycznych i stanowi podstawowy dokument na temat znaczenia zrównoważonego rozwoju miast w europejskiej polityce regionalnej w latach 2007-2013.

1.2. OD INICJATYWY WSPÓLNOTOWEJ URBAN DO GŁÓWNEGO NURTU

Ustę 13 preambuły rozporządzenia WE (2006) nr 1083/2006 wyjaśnia znaczenie miast dla rozwoju regionalnego:

Mając na względzie istotną rolę zrównoważonego rozwoju miast oraz wkład miasteczek i miast, zwłaszcza tych średniej wielkości, do rozwoju regionów, należy wzmocnić ich rolę w tworzeniu programów mających na celu ożywienie stref miejskich.

Ustę (9) preambuły rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 wyjaśnia decyzję o pełnej integracji środków w dziedzinie zrównoważonego rozwoju miast w programy operacyjne:

Budując na doświadczeniach i zaletach inicjatywy wspólnotowej URBAN, określonej w artykule 20 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999, przedstawiającym podstawowe postanowienia odnośnie funduszy strukturalnych ust.1, należy wzmocnić zrównoważony rozwój miast poprzez pełną integrację środków na tym polu w programy operacyjne współfinansowane przez EFRR, przy zwróceniu szczególnej uwagi na inicjatywy dotyczące rozwoju lokalnego i rynku pracy oraz ich potencjalny wpływ na unowocześnianie.

Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności wskazują, że:

Programy skierowane na rejony miejskie mogą przybierać rozmaite formy.

Po pierwsze, istnieją akcje mające na celu promocję miast jako motorów rozwoju regionalnego. ...

Po drugie, istnieją akcje mające na celu promowanie wewnętrznej spójności w obrębie obszarów miejskich w dążeniu do poprawy sytuacji w strefach dotkniętych kryzysem.

Po trzecie, pojawiają się działania promujące bardziej zrównoważony, policentryczny rozwój poprzez rozwijanie sieci miejskiej na szczeblu krajowym i wspólnotowym.

Już w bieżącym okresie programowania znaczna część środków funduszy strukturalnych została przeznaczona na wymiar miejski. Biorąc tylko pod uwagę osie priorytetów lub środki konkretnie przeznaczone na zagadnienia miejskie, inwestycje związane z miastami stanowią 8,5% Celu 1 i 15% Celu 2 (wielkości oparte na funduszach EFRR). Rzecz jasna, niedoszacowuje to ogólne wydatki, gdyż nie są tu ujmowane inne wydatki miejskie, dokonywane według innych osi czy z

innych środków. Na przykład, większość inwestycji związanych z energią, konkurencyjnością czy ekologią przeprowadzana jest w kontekście miejskim. Ponadto, liczba ta nie uwzględnia poważnych inwestycji Funduszu Spójności w infrastrukturę miejską (transport miejski, gospodarka odpadami itp.).

Podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności w miastach, gdzie generowana jest lwią część europejskiego PKB, stanowi ważny element strategii lizbońskiej i gothenburskiej. W takim kontekście miejskie cele, pozostające w ramach polityki regionalnej i polityki spójności na następny okres planowania, można podsumować w sposób następujący:

- ❖ Zwiększyć wartość dodaną interwencji funduszy strukturalnych w sprawach miejskich, promując zintegrowane podejście do zrównoważonego rozwoju miejskiego, zapewniając współdziałanie pomiędzy wszystkimi interwencjami finansowanymi z funduszy strukturalnych w kontekście miejskim i zwiększając efektywność i dostrzegalność interwencji wspólnotowych.
- ❖ Usprawnić zarządzanie interwencjami miejskimi, co stanowi kluczowy element udanej polityki miejskiej. Oznacza to zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron, promowanie zwiększonej roli władz miejskich, osiąganie właściwej równowagi przestrzennej i działanie na rzecz dobrych praktyk w sferze planowania i zarządzania.

URBACT I zrodził się na bazie inicjatywy wspólnotowej URBAN, lecz w ciągu ostatnich czterech lat operacji rozwinął swoje własne życie i zasady działania. Problematyką miejską zajmować się teraz będą programy operacyjne, które przygotowywane są przez poszczególne państwa członkowskie lub też przez inne władze wyznaczone przez dane państwo członkowskie. Od dziś będą one związane z rozwojem miejskim w polityce spójności. Nie będzie już istnieć inicjatywa wspólnotowa URBAN. Będzie to miało istotne implikacje dla URBACT II zarówno ze względu na definiowanie jego celów, jak i ze względu na definicję warunków uczestnictwa w programie (kryteria związane z miastami URBAN nie będą już stosowane).

Przedsięwzięcie wspierające zrównoważony rozwój miast finansowane będą w "głównym nurcie", a URBACT II będzie musiał przez to zapewnić silne związki z tymi programami głównego nurtu.

1.3. POLITYKA SPÓJNOŚCI A REGIONY NA RZECZ ZMIAN GOSPODARCZYCH: NOWE ZADANIE DLA EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

Aby wzmocnić "lizbonizację" polityki spójności, Komisja uważa, że istniejące instrumenty takie jak wymiana dobrych praktyk powinny być wzmocnione nakierowane na umożliwienie wcielania pomysłów w życie w szybszym tempie przy wykorzystaniu głównych programów.

W latach 2007-2013 Komisja, przy współpracy z Państwami Członkowskimi, planuje skierować URBACT II na testowanie najlepszych praktyk dla modernizacji gospodarczej i zwiększania konkurencyjności. Komunikat Komisji COM (2006) 675 z 8 listopada 2006 r. "Regiony na rzecz zmian gospodarczych" dalej umocni wkład europejskiej polityki spójności w realizację celów odnowionego planu lizbońskiego i gothenburgskiego.

Zgodnie z tą nową inicjatywą pojawią się następujące nowości:

- Zostaną wybrane kluczowe tematy dla modernizacji gospodarczej, a regiony oraz miasta zostaną poproszone o przygotowanie i ustrukturyzowanie ich sieci oraz programów skupionych wokół tych tematów;
- Zostanie stworzony pomost pomiędzy programami sieciowymi a programami głównego nurtu, tak aby wyniki tych działań sieciowych owocowały planami działań, które zostaną włączone do programów głównego nurtu;
- Wzmoczone zostaną wysiłki w dziedzinie komunikacji.

Fast Track Network zapewni możliwość wspierania testowania i szybkiego rozpowszechniania idei projektów wokół wybranych zagadnień na rzecz modernizacji gospodarczej w ramach programów europejskich wspomaganych przez EFRR i EFS – programy „głównego nurtu”.

1.4. Od URBACT I do URBACT II

URBACT I, jako program inicjatywy wspólnotowej, został przyjęty przez Komisję 22 grudnia 2002 celem organizacji wymiany pomiędzy miastami otrzymującymi wsparcie w ramach programu URBAN a także celem wyciągania wniosków ze zrealizowanych projektów oraz rozpowszechniania takiej wiedzy i doświadczeń w jak najszerszym zakresie.

Od 1 maja 2004 miasta z 10 nowych państw członkowskich zyskały uprawnienia do uczestniczenia w programie URBACT I. Obecnie miasta te stanowią jedną trzecią spośród wszystkich uczestników programu. URBACT I umożliwia miastom z 15 państw członkowskich i z 10 nowych państw członkowskich włączenie się w przemiany i we wzajemną pomoc.

Wymiany: URBACT I stworzył 20 sieci i 8 grup roboczych, a także pewną liczbę specjalnych przekrojowych grup roboczych, które skupiają liczne projekty wokół określonej tematyki.

Wraz z miastami, które pełniły zasadniczą rolę w tym programie, w działaniach URBACT uczestniczyły także władze regionalne, wyższe uczelnie, a nawet państwa członkowskie. Okazało się, że to elastyczne, innowacyjne podejście do partnerstwa jest jednym z głównych sukcesów programu URBACT I.

Kapitalizacja: Sieci tematyczne oraz grupy robocze stworzyły opracowania naukowe i analizy wsparte konkretnymi praktykami i propozycjami na rzecz usprawnienia lokalnych polityk (a w niektórych przypadkach polityk krajowych czy europejskich). Wykonano i rozpowszechniono pliki tematyczne, łączące w sobie dokonania poszczególnych sieci. Pliki te będą prowadzone wraz z innymi ważnymi danymi dostarczonymi z zewnątrz przy użyciu narzędzia opartego o sieć internetową.

Poza głównymi działaniami, URBACT przyczynił się do rozwoju platformy europejskiej sieci wiedzy (EUKN) – pilotażowego przedsięwzięcia zainicjowanego przez holenderskie przewodnictwo jesienią 2005. Prócz tego, w lutym 2006 program ten wsparł postępy refleksji na temat umiejętności potrzebnych w zrównoważonych wspólnotach (dzięki wkładowi w projekt SKILLS zaproponowany przez przewodnictwo brytyjskie).

Produkty URBACT wywarły wpływ na polityki państwowe i europejskie poprzez pomoc w początkowej fazie opracowywania projektu komunikatu Komisji i przy opracowywaniu państwowych programów strategicznych oraz programów operacyjnych.

Podążając w kierunku **URBACT II**, doświadczenia zdobyte przy realizacji programu URBACT I okazują się nieocenione przy opracowywaniu i wdrażaniu URBACT II.

1.5. WSPÓLNY PROCES PROGRAMOWANIA / KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI INICJATYWAMI UE

Program URBACT II stanowi wynik pewnych działań, w których uczestniczyła Komisja Europejska i wszystkie Państwa Członkowskie należące do komitetu monitorującego URBACT. Program URBACT II wyciąga wnioski i analizuje doświadczenia – tak pozytywne, jak i negatywne – z pierwszych czterech lat doświadczeń programu URBACT I. Doświadczenia te wpływają ze śródkresowych ewaluacji, jakie

przeprowadzano w dwóch fazach (grudzień 2003 i grudzień 2005), a także z licznymi spotkaniami i dyskusjami z partnerami URBACT.

19 kwietnia 2006 odbyło się specjalne seminarium, w którym wzięli udział wiodący partnerzy sieci tematycznych URBACT oraz grup roboczych.

Projekt URBACT II omawiany był przez Komitet Monitorujący podczas spotkań, jakie odbyły się 10 marca, 16 czerwca i 17 listopada 2006 (w obecności przedstawiciela Luksemburga – państwa członkowskiego nie będącego partnerem URBACT I - oraz 17 listopada 2006 w obecności przedstawicieli Rumunii).

Program URBACT II został zaprezentowany Komitetowi Programującemu 18 stycznia oraz 15 marca 2007 r. Program został zatwierdzony przez państwa członkowskie dnia 15 marca 2007 r.

Program URBACT II zidentyfikował szereg innych inicjatyw europejskich, które są komplementarne w stosunku do jego pracy. Współdziałanie pomiędzy programami sieciowymi INTERREG IVC, ESPON i URBACT będzie osiąganym na drodze silnej koordynacji przy wypracowywaniu rocznych planów roboczych i poprzez wspólne przekazywanie informacji na temat wykonanych działań i osiągniętych wyników w innych programach Komitetowi Monitorującemu przynajmniej raz w roku. Co więcej, przewiduje się ścisłą współpracę we wdrażaniu programu, szczególnie w zakresie zasad i procesów zarządzania jak również metod i narzędzi wymiany i zdobywania wiedzy. W tej kwestii program URBACT II korzysta z doświadczeń nie tylko programu URBACT I ale również wyżej wymienionych programów. Ewaluacja inicjatywy EQUAL pokazuje dobre praktyki w ramach programu, które powinny być inspiracją dla programu URBACT II jeśli chodzi o zaangażowanie kluczowych interesariuszy, fazy projektów, dynamikę dążenia do włączenia projektów do głównego nurtu, uzasadnienie rezultatów przez peer-review¹, etc

W Europie i wokół niej istnieją inne sieci tematyczne, wiele związków istnieje też w projektach wspieranych w ramach URBACT I, lecz zrozumiałe jest, iż aby URBACT II uzyskać maksymalną efektywność, podejście do prac musi być skoordynowane z tymi grupami, tak aby uzyskać efekt synergii. Takie podejście mogłoby objąć zaangażowanie tych sieci w działania URBACT II, wykorzystywanie tychże sieci w roli ekspertów w poszczególnych dziedzinach URBACT, zapraszanie ich do roli partnera w sieciach URBACT, które uzupełniają itp.

Prowadzono konsultacje z wieloma europejskimi sieciami, ażeby sprawdzić te możliwości. Różne podejścia do współpracy pomiędzy niniejszym programem a ponadnarodowymi sieciami europejskimi przedstawione są w rozdziale 5 „Realizacja”.

¹ Zobacz raporty z oceną końcową inicjatywy EQUAL
(http://ec.europa.eu/employment_social/equal/about/evaluation_en.cfm)

Miały też miejsce konsultacje z pewną grupą krajowych sieci miast korzystających z programów URBAN, które przewidziane są do przekształcenia w krajowe sieci miast objętych programami operacyjnymi.

Ocena ex ante programu Urbact II została zakończona. Podsumowanie tej oceny znajduje się w Aneksie 1.

1.6 STRATEGICZNA OCENA DOTYCZĄCA ODZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Według kryteriów zdefiniowanych w art. 3 (5) Strategicznej Oceny dotyczącej Oddziaływania na Środowisko (SEA), dyrektywy 2001/42/EC i jej Aneksu II, celowe jest zdefiniowanie czy projekt Programu Operacyjnego Urbact II wymaga strategicznej oceny dotyczącej środowiska czy nie.

Zgodnie z uzgodnieniami z 17 listopada 2006 r. podjętymi w Paryżu na spotkaniu Komitetu Monitorującego URBACT, Jednostka Zarządzająca przeprowadzała oceny efektów oddziaływania programu URBACT II na środowisko, które byłyby prawdopodobne i na dużą skalę.

Szczegóły tych ocen zostały zgromadzone w nowej wersji Projektu Programu Operacyjnego, który został przekazany 18 stycznia 2007 r. Komitetowi Programującemu w Brukseli. Następnie, Instytucja Zarządzająca stwierdziła, że szczegółowa strategiczna ocena dotycząca oddziaływania na środowisko zgodnie z wymaganiami dyrektywy SEA nie jest konieczna w tym przypadku.

Na podstawie konsensusu państw członkowskich przyjęto, że szczegółowa strategiczna ocena dotycząca oddziaływania na środowisko zgodnie z wymaganiami dyrektywy SEA nie jest konieczna. Dyrektywa SEA stanowi Aneks 5 tego dokumentu.

ROZDZIAŁ DRUGI

SYTUACJA MIAST W EUROPIE

- 2.1. Trendy demograficzne w miastach europejskich: rozrost miast a wyludnienie**
- 2.2. Trendy ekonomiczne w miastach europejskich: wzrost i konkurencyjność**
- 2.3. Miasta europejskie a zatrudnienie: paradoks miejski**
- 2.4. Nierówności w miastach europejskich i wyłączenie społeczne**
- 2.5. Analiza SWOT**

ROZDZIAŁ 2 – SYTUACJA MIAST W EUROPIE²

Zgromadzone niedawno w europejskich miastach dane społeczne, demograficzne i ekonomiczne wskazują, że lokalne warunki i trendy różnią się znacznie od tych zanotowanych na poziomach krajowych. W większości państw członkowskich profil mieszkańców miast różni się od profilu populacji ogółem: poziomy wykształcenia są wyższe, częstsze są rodziny z jednym rodzicem, odsetek bezrobotnych jest wyższy itd. W rezultacie, aby stawić czoła specyficznym problemom miejskim, należy opracowywać i wdrażać specjalne polityki na poziomie lokalnym. W poszczególnych miastach problemy te bywają bardzo różne:

Nierówności pomiędzy miastami są znacznie większe niż różnice pomiędzy regionami i krajami. Analiza miast odsłania największe wyzwania stojące przed spójnością w Europie.³

Poza zróżnicowaniem, jakie cechuje miasta europejskie (jeśli chodzi o rozmiary, zasoby, realia społeczne i ekonomiczne itp.), niektóre sprawy w wielu europejskich miastach traktowane są jako równie ważne. Stawiają one dziś zasadnicze wyzwania przed zrównoważonym rozwojem miast. Dotyczy to przede wszystkim trendów demograficznych, efektywności gospodarczej i konkurencyjności, rynków pracy i wyłączenia społecznego. Należy podkreślić, że chociaż te analizy bazują na danych dostępnych dla miast średnich i dużych, to jednak większość zjawisk odnosi się również do mniejszych miast gdzie zachodzą ona w innej skali, co prowadzi do powstania szeregu innych priorytetów i rozwiązań.

2.1. TRENDY DEMOGRAFICZNE W MIASTACH EUROPEJSKICH: ROZROST MIAST A WYLUDNIENIE

Warunki demograficzne panujące w miastach europejskich różnią się w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. W Wielkiej Brytanii i Niemczech, gdzie przyrost demograficzny w latach 1996 z 2001 był umiarkowany, połowa z miast objętych Audytem Miejskim zanotowała wzrost populacji, podczas gdy pozostałe miasta zaobserwowały spadek. Sytuacja w miastach nowych państw członkowskich jest szczególnie niepokojąca, jako że większość z nich notuje wyludnienie. W Słowacji liczby populacyjne w Audycie Miejskim spadły w tym samym czasie, gdy kraj był w okresie przyrostu demograficznego.⁴

² Ten rozdział nawiązuje w dużej mierze do danych i analiz sporządzonych przez Dyрекję Generalną ds. Polityki Regionalnej, Audyt Miejski oraz przez międzywydziałową grupę roboczą w KE ds. rozwoju miast.

³ Źródło: Miasta a Strategia Lizbońska: Ocena funkcjonowania miast, Komisja Europejska, DG ds. Polityki Regionalnej.

⁴ Źródło: Audyt Miejski, za okres od 1996 do 2001.

Innym ważnym trendem w miastach Europejskich jest starzenie się społeczeństwa. Coraz więcej miast doświadcza zwiększenia się liczby osób starszych (powyżej 65 lat). Gdy zjawisko to jest dość świeże w pewnej grupie państw (takich jak Francja, Polska, Rumunia i Estonia), to wydaje się ono być silniejszą cechą demograficzną w miastach Hiszpanii, Włoch czy Niemiec, wszystkie kraje UE27 notowały zwiększony odsetek osób starszych. Z drugiej strony, znacząca mniejszość miast (takich jak Londyn, kilka miast holenderskich, parę duńskich i litewskich) cechuje się coraz mniejszym udziałem starszych mieszkańców. Ostatecznie, niektóre miasta, takie jak Wiedeń, Haga, Bruksela, Bristol i Belfast, pokazują, że taki trend można odwrócić, zwłaszcza gdy mieszkańcy młodzi i w średnim wieku przenoszą się do miasta.⁵

W tym kontekście szczególnie istotne wydaje się być uwzględnienie wpływu takich trendów na potrzeby służby zdrowia (np. tworzenie usług medycznych dla osób starszych) oraz na wydatki z nią związane.

Trendy te idą ramię w ramię ze specyficznymi problemami, z jakimi miasta europejskie muszą się borykać. Wzrostowi liczby ludności na terenach miejskich towarzyszą często problemy dotyczące użytkowania gruntów i nieruchomości (brak dostępnych terenów, wzrost cen nieruchomości), rozrostu aglomeracji i skutków ubocznych tego procesu (wzmożony ruch drogowy, zanieczyszczenia, rozwój i utrzymywanie infrastruktury transportowej), poboru energii i gospodarki odpadami.

Zarządzanie zbyt wielką masą mieszkaniową o niedostatecznym standardzie stanowi problem dla wielkich miast i regionów doświadczających spadku liczby ludności, zwłaszcza w nowych państwach członkowskich.⁶ Zagadnienia te – wymagające w politykach mieszkaniowych nowego podejścia – muszą być dokładnie zbadane i uwzględnione w strategiach dla zrównoważonego rozwoju miast.

2.2. TRENDY EKONOMICZNE W MIASTACH EUROPEJSKICH: WZROST I KONKURENCYJNOŚĆ

Miasta pełnią podstawową rolę w dzisiejszej i przyszłej gospodarce Europy. W większości państw UE wytwarzanie dóbr, wiedzy i innowacji skoncentrowane jest w rejonach miejskich. Niedawne badania ESPON wykazały, że tereny miejskie wnoszą największy wkład do unijnego PKB:

⁵ Źródło: Stan miast europejskich – 2007, ECOTEC – NORDREGIO – EUROFUTURES.

⁶ W Niemczech nowe landy ilustrują to zjawisko. W ciągu 15 lat populacja spadła o ponad 10%. Niektóre miasta straciły ponad jedną trzecią swoich mieszkańców w ciągu jednej dekady, a na niektórych osiedlach ilość pustostanów sięga 40%. Źródło: Problem kurczących się miast – potrzeba wszechstronnych badań mieszkalnictwa, T. Knorr-Siedow, Zakres tematyczny – strona internetowa URBACT, czerwiec 2006.

ponad ¼ unijnego PKB wytwarzana jest przez największe miasta (czyli "Europejskie Metropolitalne Strefy Wzrostu"); kolejna ¼ przez miasta o ponadkrajowym i/lub krajowym znaczeniu; około 30% przez miasta o znaczeniu regionalnym lub lokalnym.

Rzecz jasna, jedno miasta europejskie radzą sobie lepiej od innych. Dane z roku 2001 na temat funkcjonowania gospodarczego miast UE wykazują podział na linii zachód-wschód: mieszkańcy Europy północno-zachodniej dysponują największą siłą nabywczą (z Londynem, Paryżem, Amsterdamem, Brukselą, Hamburgiem i stolicami skandynawskimi na czele), podczas gdy siła nabywczą mieszkańców miast nowych państw członkowskich stanowi mniej więcej połowę średniej EU25⁷.

Należy jednak podkreślić, że pomiędzy rokiem 1996 a 2001 siła nabywczą rosła bardziej w europejskich miastach peryferyjnych niż w miastach centralnych: miasta estońskie, szwedzkie i polskie wykazywały najsilniejsze wzrosty; miasta greckie i hiszpańskie wykazały znaczące podniesienie standardu życia. W tym samym czasie wzrost PKB był szczególnie niski w miastach niemieckich, austriackich i włoskich⁸.

Sytuacji gospodarczej miast nie sposób odzwierciedlić wyłącznie pomiarami PKB. Ujmuje ona osiągnięcia miast w kategoriach zatrudnienia, wydajności pracy, poziomu wykształcenia itp. W niedawno wydanym opracowaniu „Stan miast europejskich”, aby ocenić wkład miast europejskich w strategię lizbońską, stworzono pewien zestaw wskaźników takich jak PKB na mieszkańca, produktywność pracy, wskaźnik zatrudnienia, wskaźnik zatrudnienia starszych pracowników, bezrobocie długoterminowe, poziom osiągnięć szkolnych młodzieży oraz bezrobocie wśród młodzieży.⁹

Bazując na tych zmiennych, "benchmark lizboński", wskazuje, że najsilniejsze miasta są skoncentrowane głównie w Europie północnej. W najsilniejszej grupie znajdują się wszystkie miasta w Estonii, Danii i Szwecji. Również wysoko plasują się miasta we wschodniej Szkocji, jak również wiele stolic w Europie centralnej (Budapeszt, Monachium, Praga). Z drugiej jednak strony, najsłabsze miasta znajdują się w Polsce, Rumunii i Bułgarii, gdy miasta greckie i wiele miast hiszpańskich również radzi sobie dość słabo. Sytuacja w większości miast Wielkiej Brytanii jest jeszcze gorsza. Jednocześnie, najsilniejsze i najsłabsze miasta można

⁷ Źródło: Stan miast europejskich – noty do uzupełnienia po opublikowaniu końcowej wersji raportu.

⁸ Źródło: Stan miast europejskich – noty do uzupełnienia po opublikowaniu końcowej wersji raportu. Analiza wzrostu PKB w latach pomiędzy 1996 a 2001 również wykazuje znaczne różnice regionalne, zwłaszcza w Wielkiej Brytanii.

⁹ Źródło: Stan miast europejskich – noty do uzupełnienia po opublikowaniu końcowej wersji raportu. Ocena opiera się na następujących zmiennych: PKB na populację mieszkańców, wydajność pracy, zatrudnieni mieszkańcy, wskaźniki zatrudnienia pracowników starszych, bezrobocie długotrwałe, poziom osiągnięć szkolnych młodzieży oraz bezrobocie wśród młodzieży.

znaleźć w tym samym kraju – tak właśnie jest we Włoszech, Wielkiej Brytanii i Belgii.

I ponownie, zaznacza się zróżnicowanie, gdy zachodzi konieczność zobrazowania wkładu miast w rozwój Europy. Sytuację tę może warunkować wiele czynników. Kontekst krajowy (krajowe tempo wzrostu) wpływa na gospodarcze rezultaty miast, lecz nie wyjaśnia wszystkiego¹⁰. Specjalizacja lokalnej gospodarki (część sektora usług kontra tradycyjne wytwarzanie / sektor przemysłowy) to kolejny element jaki należy uwzględnić, mimo że liczby wynikające z Audytu Miejskiego w pewien sposób podważają konwencjonalny pogląd, że miasta o większym wskaźniku zatrudnienia w sektorze usług na ogół radzą sobie lepiej od tych, w których gospodarka opiera się na sektorach pierwszorzędym i drugorzędym¹¹. Wyniki ekonomiczne najwyraźniej wiążą się z wielkością miasta. Miasta duże na ogół są silnymi motorami gospodarczymi (wskaźniki PKB Londynu, Warszawy czy Paryża są 3 – 4 razy większe od wskaźników krajowych)¹². Mimo to, jeśli nawet średnie i małe miasta (między 100,000 a 200,000) zazwyczaj prezentują wskaźniki PKB niższe od średnich krajowych, to wykazują dobre wskaźniki wzrostu i wnoszą znaczący wkład w gospodarkę unijną.¹³

Poza tymi czynnikami, wyniki ekonomiczne miast uzależnione są od ich zdolności do generowania innowacji, talentów i przedsiębiorczości, a także do zapewnienia odpowiedniego poziomu łączliwości. W dzisiejszej Europie – i poza nią – konkurencyjność miejską zdefiniować można jako zdolność miasta do realizacji poszczególnych tych wymiarów.

Opierając się na powyższych czynnikach (rozmiary, struktura ekonomiczna, czynniki kluczowe konkurencyjności), niedawna analiza danych Audytu Miejskiego ustanowiła „typologię konkurencyjności miejskiej”¹⁴. Identyfikuje ona trzy główne rodzaje miast:

- Stuprocentowe ośrodki międzynarodowe (ośrodki wiedzy, ustabilizowane stolice, odrodzone stolice takie jak liderzy przemian w nowych Państwach Członkowskich);
- Główne miasta wyspecjalizowane (ośrodki służby państwowej, bieguny transformacji, bramy, nowoczesne centra przemysłowe, centra badawcze, ośrodki wizytujących);

¹⁰ Analiza danych z Audytu Miejskiego wskazuje, że kontekst narodowy nie ma wielkiego wpływu, gdy trzeba wyjaśnić wzrosty w miastach polskich, angielskich czy rumuńskich (Źródło: Stan miast europejskich – noty do uzupełnienia po opublikowaniu końcowej wersji raportu).

¹¹ Źródło: Stan miast europejskich – noty do uzupełnienia po opublikowaniu końcowej wersji raportu.

¹² Źródło: j.w.

¹³ Źródło: j.w.

¹⁴ Źródło: j.w.

- Bastiony regionalne (miasta zdeindustrializowane, regionalne centra handlowe, regionalne ośrodki służby państwowej, miasta satelickie).

Taka typologia, stworzona jako narzędzie służące zrozumieniu dynamiki gospodarki miast, a nie mające dostarczyć sztywnego obrazu rzeczywistości, zapewnia pewien wgląd w lokalną kombinację środków i strategii, które pozwoliłyby na zwiększenie konkurencyjności miast. Co więcej, umożliwia ona identyfikację potencjalnych szans, dzięki którym miasta mogłyby poprawić swoją sytuację ekonomiczną. Wreszcie, prowadzi ona do wniosku, że na trudności napotykają nawet konkurencyjne miasta. Ośrodki międzynarodowe, które są atrakcyjne dla ludności napływowej czy to z tego samego kraju, czy też zza granicy, borykają się z problemami mieszkaniowymi, z niedoborem terenów i rosnącymi czynszami, przez co ludziom trudno znaleźć mieszkanie w przystępnej cenie. Wysokiemu poziomowi dostępności towarzyszy często wzmożony ruch drogowy, zanieczyszczenie powietrza i większy hałas (wpływ większego ruchu lotniczego) itp. Ustabilizowane stolice zazwyczaj znają wysokie bezrobocie oraz dynamikę wyłączenia społecznego, podczas gdy w odrodzonych stolicach nowych państw członkowskich pojawia się pytanie, czy ich dynamika ekonomiczna może być samodzielnie umacniana: czy zostanie utrzymana, gdy gospodarki krajowe dociągną do średniej europejskiej? Bez względu na to, czy miasta muszą poprawiać swoje wyniki gospodarcze, czy też zaznaczać dobre miejsce wśród europejskiej – a czasami i międzynarodowej – konkurencji ekonomicznej, to aby rozwój miast miał charakter zrównoważony, muszą one pokonywać wiele problemów.

2.3. MIASTA EUROPEJSKIE I ZATRUDNIENIE: PRADOKS MIEJSKI

Podczas gdy problem bezrobocia zajmuje wysoką pozycję na liście priorytetów większości państw członkowskich, w wielu miastach europejskich jest on znacznie poważniejszy niż gdzie indziej. Audyt Miejski naświetla paradoks miast, w których koncentrują się szanse zawodowe, a jednocześnie wskaźniki bezrobocia są wyższe od średnich krajowych. Liczby świadczą o tym, że w porównaniu ze średnimi krajowymi, szanse mieszkańców miast na znalezienie pracy są mniejsze. W wielu krajach wskaźniki bezrobocia utrzymują się powyżej średniej tylko w jednym lub dwóch miastach.¹⁵ Wskaźniki bezrobocia w miastach europejskich są wyższe od średnich krajowych – jest to reguła dla co najmniej dwóch trzecich miast objętych Audytem Miejskim.

Jednocześnie, wydaje się że w niektórych miastach, część ofert pracy nie odzwierciedla lokalnych potrzeb (z powodu braku odpowiednio

¹⁵ Źródło: Audyt Miejski 2001 oraz Miasta a strategia lizbońska: Ocena wyników miast, Komisja Europejska, DG ds. Polityki Regionalnej.

wykształconych pracowników, niewystarczających powiązań pomiędzy ofertą rynkową a zapotrzebowaniem, itd.)

Same miasta doświadczają znacznych różnic w obrębie własnych terytoriów, jeśli chodzi o bezrobocie: te grupy ludności, które najsilniej dotknięte są bezrobociem, zazwyczaj skoncentrowane są w określonych okolicach. Liczby dostarczone przez Audyt Miejski pokazują, że problem ten jest typowy nie tylko dla większych miast, ale też zdarza się w miastach średniej wielkości. W tych miastach, gdzie ogólny wskaźnik bezrobocia przekracza 10%, bezrobocie w okolicach szczególnie nim dotkniętych może być aż dwa razy większe od przeciętnego w danym mieście. Dlatego też pilną sprawą jest działanie związane z zatrudnieniem w tych rejonach miast, w których skupiają się problemy wyłączenia społecznego.

Przyczyny tego zjawiska są liczne i złożone. Możemy jednak wyróżnić dwie grupy czynników, na które miasta mogą mieć wpływ: z jednej strony, liczba dostępnych stanowisk pracy i ich charakter (z których musi korzystać miejscowa ludność); a z drugiej strony, dostęp do rynku pracy, zwłaszcza dla takich grup ludności, które doświadczają szczególnie wysokiego poziomu bezrobocia miejskiego, jak np. młodzież, imigranci i kobiety.¹⁶

2.4. NIERÓWNOŚCI W MIASTACH EUROPEJSKICH ORAZ WYŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Nierówności społeczne skupione są w miastach i dotyczą ich mieszkańców. Ludzie zostają podzieleni zgodnie z wykonywaną pracą, środkami, jakimi dysponują, poziomem wykształcenia, przeciętną długością życia itd. Niektóre grupy bardziej cierpią z powodu społecznego wyłączenia niż inne grupy; na szczycie tej kategorii znajduje się młodzież i imigranci.

- ***Młodzież i dzieci***

Młodzież oraz dzieci to pierwsze ofiary społecznego wyłączenia w Europie. Szacuje się, że w obrębie Unii Europejskiej blisko 17 milionów, czyli 20 procent wszystkich dzieci do lat 18 żyje w biedzie. Liczby te różnie są w poszczególnych państwach członkowskich, wahając się od 5 procent w krajach skandynawskich (Dania i Finlandia) do około 23 procent we Włoszech, Hiszpanii i Irlandii, osiągając najwyższy poziom w Wielkiej Brytanii – 25 procent.¹⁷

¹⁶ W 68% miast objętych Audytem Miejskim wskaźnik zatrudnienia kobiet jest niższy od średniej krajowej. Źródło: Audyt Miejski 2001.

¹⁷ Źródło: Idąc w kierunku europejskiej polityki odnośnie dzieci na 21 wiek. Raport zlecony przez Euronet (europejska sieć państwowych urzędów statystycznych,

Wskaźniki wczesnego zakończenia edukacji oraz bezrobocie uważane są za podstawowe aspekty wyłączenia społecznego wśród młodych. Wczesne kończenie edukacji stanowi główny problem, zwłaszcza w krajach południowych (Portugalia, Hiszpania, Włochy) oraz w Europie południowo-wschodniej (Bułgaria, Rumunia), gdzie wielkości te sięgają nawet 20 procent dzieci w wieku szkolnym.¹⁸

Bezrobocie wśród ludzi młodych jest obiektem troski w większości krajów Unii Europejskiej i sięga od 5 do 40 procent. W roku 2001, gdy wskaźnik bezrobocia w całej Unii wynosił 7,6 procent, w przypadku młodych ludzi do lat 25 wynosił ponad 16 procent (przy znacznych różnicach wśród poszczególnych Państw Członkowskich – od poniżej 6 procent w Holandii do ponad 28 procent we Włoszech). Te dynamiki wyłączenia są szczególnie poważne w miastach. We Francji i w Hiszpanii wskaźnik bezrobocia pośród ludzi młodych w większości miast jest wyższy od średniej krajowej.¹⁹

Bezrobocie wśród młodzieży to problem większości krajów Unii Europejskiej i kształtuje się ono na poziomie 5-40 procent. Podczas gdy w 2001 roku stopa bezrobocia dla całej Unii Europejskiej wynosiła 7,6 procent, bezrobocie wśród młodych osób poniżej 25 roku życia wynosiło ponad 16 procent (różnice pomiędzy krajami członkowskim były znaczne, poziom bezrobocia kształtował się od poniżej 6 procent w Holandii do ponad 28 procent we Włoszech). Dynamika wykluczenia jest znaczna przede wszystkim w miastach. We Francji i Hiszpanii, stopa bezrobocia wśród osób młodych jest wyższa w większości miast.

Miasta muszą walczyć z takimi problemami, jak ubóstwo, przedwczesne przerywanie edukacji, bezrobocie oraz z ich następstwami (przestępczość, narkomania, problemy zdrowotne itp.) przy współpracy z odpowiednimi czynnikami instytucjonalnymi (w szczególności ze szkołami) i społeczeństwem w szerokim tego słowa znaczeniu (mieszkańcy, rodzice, stowarzyszenia, osoby zawodowo zajmujące się opieką nad dziećmi).

- ***Imigranci i ich potomkowie***

Dziś znaczna większość obcokrajowców²⁰ mieszkających w Unii Europejskiej zamieszkuje w miastach – zwłaszcza tych dużych i w stolicach. W połowie miast Audytu Miejskiego udział obcokrajowców w miejscowej populacji jest wyższy niż liczby charakteryzujące poziom krajowy. Z zasady większość tych osób pochodzi z krajów

wyspecjalizowana w problematyce dziecięcej) i współfinansowany przez Komisję Europejską, styczeń 1999.

¹⁸ Źródło: Studium tematyczne środków politycznych służących młodzieży społecznie upośledzonej – Wspólnotowy program działań przeciwko wyłączeniu społecznemu, Wnioski z badań politycznych nr 6, 2006.

¹⁹ Źródło: Europejski Pakt Młodzieży, przyjęty przez radę Europy w dniach 22-23 marca 2005.

²⁰ Zgodnie z terminologią używana w Audycie Miejskim termin „obcokrajowiec” odnosi się do osoby, która nie jest obywatelem kraju w którym zamieszkuje..

nieczłonkowskich. Odsetek tej populacji, która nie pochodzi z Państw Członkowskich, wynosi w miastach Audytu Miejskiego niemalże 15 procent w Austrii i Niemczech i ponad 20 procent we Francji. Mimo że Romowie nie są uznawani za imigrantów, to obecność ich populacji pozostaje pewną kwestią, czy to oficjalną, czy też nie, jako że w większości krajów wschodnioeuropejskich są oni na ogół coraz bardziej społecznie wyłączeni i często cierpią z powodu dyskryminacji rasowej.

Integracja imigrantów oraz ich potomków stanowi główne wyzwanie dla miast europejskich: podczas gdy polityki imigracyjne są zazwyczaj ustalane na szczeblu krajowym, miasta są odpowiedzialne za przyjmowanie imigrantów na swoje terytoriach. Te grupy populacyjne (a zwłaszcza „nowoprzybyli”) nie zawsze dysponują odpowiednimi środkami do budowy swojego życia w nowym miejscu, a ich sytuacja socjalna jest często niestabilna (brak środków finansowych, problemy zdrowotne, problemy komunikacyjne wynikłe z nieznamomości lokalnego języka itp.). Miasta muszą często szukać sposobów, by pomóc tym ludziom osiedlić się w godziwych warunkach i zintegrować się z miejscową społecznością.

Okoliczności, jakie prowadzą do społecznego wyłączenia – zjawiska, które w warunkach miejskich jest często szczególnie poważne – są liczne i złożone, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i na zbiorowym. Wiązą się z sytuacją rodzinną, edukacją, ukształtowaniem kulturowym, charakterystyką miejsca, w którym ludzie przebywają i tak dalej. Dlatego też lokalne strategie mające walczyć z wyłączeniem muszą integrować wszystkie poziomy, które mogłyby poprawić społeczną integrację, włącznie z edukacją, mieszkalnictwem, dostępem do stanowisk pracy, opieką zdrowotną i kulturą. Niektóre grupy społeczne zdają się być szczególnie podatne na ryzyko społecznego wyłączenia.²¹ Należy opracowywać specyficznym kierunkowane projekty, które brałyby pod uwagę niektóre spośród ich szczególnych cech, szczególnie w odniesieniu do dostępu do usług dla ludności, dostępu do rynku pracy i do edukacji.

2.5. ANALIZA SWOT

W ramach oceny ex ante przyszłego programu URBACT II sporządzono analizę Zalet, Słabości, Szans i Zagrożeń (SWOT).

Dotyczy ona czterech priorytetów europejskich:

- Konkurencyjności
- Innowacji, przedsiębiorstw opartych na wiedzy oraz gospodarki opartej na wiedzy

²¹ Poza głównymi grupami, takimi jak ludzie młodzi, bezrobotni, imigranci i ich potomkowie oraz kobiety, zająć się należy jeszcze innymi specyficznymi grupami. Oddzielnie trzeba się zainteresować takimi grupami ludności, jak ludzie długotrwale bezrobotni, kobiety muzułmańskie czy dzieci ulicy.

- Tworzenia miejsc pracy
- Spójności społecznej.

Poniższa tabela przedstawia pewne podsumowanie tej analizy. Trzy wspomniane wcześniej zjawiska odgrywają tu wiodącą rolę, jako szczególne wyzwania stojące przed URBACT II:

- 1) Paradoks miejski**, czyli sytuacja, w której miasta posiadają zarówno najwięcej możliwości znalezienia pracy, jak i największy wskaźnik bezrobocia. Ewaluacja ex ante podkreśla "potrzebę zastanowienia się nad środkami, dzięki którym mieszkańcy – zwłaszcza ci z dzielnic w niekorzystnej sytuacji – mogliby odnosić największe korzyści z gospodarczej witalności swoich miast."²²
- 2) Przepaść pomiędzy miastami w Europie zachodniej a miastami w nowych Państwach Członkowskich**, kiedy to te ostatnie borykają się z cięższym brzemieniem miejskich problemów związanych w szczególności z jakością warunków mieszkaniowych i dostępem do podstawowych usług publicznych i opieki zdrowotnej."²³
- 3) Zasadnicza rola obszarów miejskich w promowaniu innowacji i wzrostu**, wynikająca z koncentracji wysoko wykształconych ludzi i kapitału w jednym miejscu oraz istnienia wzajemnych wpływów różnych sektorów gospodarki.

²² Źródło: Ocena ex ante programu URBACT II, projekt raportu śródkresowego, Ernst & Young, grudzień 2006, str. 34

²³ Źródło: j.w.

Analiza SWOT i podstawowe problemy miast europejskich – analiza krzyżowa elementów diagnozy miast europejskich oraz główne strategiczne wytyczne Unii Europejskiej (konkurencyjność, zatrudnienie i polityka spójności)

Priorytety tematyczne Unii Europejskiej (Strategiczne Wytyczne Wspólnoty na lata 2007-2013)	Zalety	Słabości	Szanse	Zagrożenia
Konkurencyjność	<p>Koncentracja mieszkańców, inwestorów lokalnych i zagranicznych oraz gości</p> <p>Skupisko wyższych uczelni, placówek badawczych oraz dynamiki unowocześniania (patenty...)</p> <p>Koncentracja aktywności gospodarczej</p> <p>Dostęp do sieci transportowych i komunikacyjnych</p> <p>Dostęp do rynków (import i eksport)</p> <p>Wyraźna obecność społeczeństwa informacyjnego</p>	<p><i>Słabe infrastruktury w miastach nowych państw członkowskich</i></p> <p>Problem ochrony jakości życia i środowiska w obszarach miejskich (zanieczyszczenie powietrza, hałas...)</p>	<p>Zmiany i postępy roli miejskich obszarów w kontekście globalizacji ekonomicznej oraz zaniku granic państwowych</p> <p>Zwiększona konkurencyjność pomiędzy miastami na szczeblu krajowym i europejskim</p> <p>Zwiększona mobilność osób, co wzmacnia konkurencyjność miejską.</p>	<p>Dwupięściowa konkurencyjność, wzmacniająca logikę konkurowania pomiędzy miastami</p>
Innowacje, przedsiębiorczość i społeczeństwo informacyjne	<p>Silna, strategiczna pozycja miast w ośrodku nerwowym nowej gospodarki</p> <p>Uczestnictwo miast w sieciach informacyjnych i wymiany</p> <p>Środowisko miejskie sprzyjające swobodnym i globalnym wymianom poprzez ICT</p>		<p>Wprowadzanie ICTs w głównych gałęziach przemysłu (finanse, media, edukacja, sztuka, kultura, projektowanie, usługi publiczne i prywatne). Zwiększone zapotrzebowanie na dostęp do ICTs</p> <p>Wzmacnianie zasadniczej funkcji ośrodków miejskich w wielkich miastach i w dynamice komunikacji.</p>	

<p>Zatrudnienie i tworzenie miejsc pracy</p>	<p>Przemiany w formach działalności gospodarczej w miastach Tworzenie klasterów Rozwój form działalności gospodarczej związanych z czasem wolnym i usługami turystycznymi Turystyka biznesowa, sztuka i kultura</p>	<p>Paradoks miejski: mocna obecność działań gospodarczych kreujących miejsca pracy oraz wysokie wskaźniki bezrobocia Zanikanie przemysłów wytwórczych (najgwałtowniej w miastach nowych państw członkowskich) <i>Słabe przychody w miastach nowych państw członkowskich</i></p>	<p>Gwałtowna ekspansja społeczeństwa informacyjnego Rozwój zaawansowanych technologii i przejmowanie ICTs przez małe i średnie firmy Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw Kreujący nowe miejsca pracy sektor usług związanych z czasem wolnym i turystyką</p>	<p>Wysokie bezrobocie <i>Przemieszczenie tych dziedzin przemysłu, które wymagają dużego nakładu pracy, w nowych państwach członkowskich</i> <i>Ograniczone transfery stanowisk pracy z przemysłów wytwórczych do sektora usług</i></p>
<p>Polityka spójności</p>	<p>Silne interakcje pomiędzy miastami</p>	<p>Wysoka przestępczość Zwiększone poczucie zagrożenia Problemy związane z ubóstwem, bezrobociem, przestępczością nieletnich <i>Znaczne ruchy ludności opuszczającej nowe państwa członkowskie w celu osiedlenia się w rejonach miejskich Europy Zachodniej, które już dają schronienie dużym grupom ludzi z innych krajów.</i> <i>Spadek populacji w niektórych miastach nowych państw członkowskich</i> <i>Problemy mieszkaniowe (zwłaszcza w przegęszczenie, bezdomność i wysokie ceny rynkowe, przyczyniające się do wydzielenia się niektórych rejonów oraz do polaryzacji)</i></p>	<p>Wzmocniona obecność i rola miejskich sieci wiążących różne miasta o podobnych funkcjach ekonomicznych (logistyka, ośrodki finansowe ...) Wzmocniona logika sieciowa miast (przekazywanie wiedzy, wymiana dobrych praktyk, zwłaszcza praktyk zrównoważonego rozwoju ...)</p>	<p>Narastający trend wyłączenia społecznego i segregacji przestrzennej Zwiększający się trend zróżnicowań społeczno-ekonomicznych w rejonach miejskich Polaryzacja miast wokół dwóch odmiennych grup ludności: ludzi wykształconych, którzy współuczestniczą w ekonomicznym rozwoju miast, oraz ludzi wyłączonych. Niezrównoważony rozwój miast Hamulec na rozwoju gospodarczym miast Problemy związane z integracją ludności napływowej</p>

<p>Atrakcyjność i środowisko</p>	<p>Przestrzenna koncentracja usług oraz działań gospodarczych i kulturowych. Strefy tranzytowe oraz duża mobilność ludności. Skupisko ludności.</p>	<p><i>W niektórych miastach słaba infrastruktura transportowa.</i> <i>Problemy mieszkaniowe (zwłaszcza przegęszczenie mieszkań, bezdomność w nowych państwach członkowskich, wysokie ceny nieruchomości prowadzące do tworzenia się wyizolowanych i spolaryzowanych stref zamieszkania).</i> Problemy związane z przeludnieniem.</p>	<p>Poprawa dostępu. Poprawa jakości transportu publicznego. Jakość usług publicznych. Zintegrowany rozwój miast. Ochrona jakości życia i środowiska w strefach miejskich (zanieczyszczenie powietrza, hałas).</p>	<p>Brak spójności w sąsiedztwie. Problemy publicznej ochrony zdrowia.</p>
---	---	--	---	---

Punkty zaznaczone kursywą dotyczą sytuacji w nowych państwach członkowskich.

Analiza SWOT wskazuje, że najpoważniejsze słabości i zagrożenia znajdują się w sferze spójności społecznej i wiążą się z:

- Ubóstwem, bezrobociem i przestępczością nieletnich
- Przestępczością, brakiem poczucia bezpieczeństwa
- Problemami mieszkaniowymi
- Przesiedlaniem się dużych grup ludzi z nowych Państw Członkowskich do Europy Zachodniej.

Co więcej w ramach programu powinno zająć się również zdrowiem jako priorytetem, zarówno jeśli chodzi o opiekę zdrowotną jak i infrastrukturę medyczną.

Dlatego też ocena ex ante sugeruje, by program URBACT II koncentrował się szczególnie na **zagrożeniach** wynikających z wyżej wspomnianych problemów:

- Pogłębienie społecznego wyłączenia i segregacji przestrzennej;
- Powiększenie ekonomicznej przepaści między bogatymi a ubogimi w rejonach miejskich;
- Polaryzacja miast wokół dwóch grup ludności – wykształconych i wyłączonych;
- Nierównomierne rozwijanie miast;
- Spowolnienie rozwoju ekonomicznego miast;
- Problemy związane z integracją grup napływowych.

Ocena ex ante wskazuje też na konieczność koncentracji programu URBACT II na zaletach, które trzeba rozwijać, i na szansach, które należy wykorzystać:

- Rozwijanie roli terenów miejskich w kontekście globalizacji ekonomicznej
- Zwiększająca się konkurencja pomiędzy miastami na poziomie krajowym i europejskim
- Wdrażanie ICTs (nowych technologii informatyczno-komunikacyjnych) w przemysłach wiodących; zwiększające się zapotrzebowanie na dostęp do ICTs
- Wzmacnianie zasadniczej roli ośrodków miejskich
- Gwałtowny rozwój społeczeństwa informacyjnego
- Rozwijanie małych i średnich firm
- Rosnąca rola miejskich sieci wiążących miasta o podobnych funkcjach
- Coraz mocniejsza logika sieciowa miast

ROZDZIAŁ TRZECI

STRATEGIA

3.1. Wzrost gospodarczy i stanowiska pracy - wyzwania i szanse dla miast europejskich

- 3.1.1. Miasta jako siła napędowa wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy
 - 3.1.1.1. Unowocześnianie i tworzenie przedsiębiorstw dla rozwoju gospodarki wiedzy
 - 3.1.1.2. Więcej i lepszych stanowisk pracy
- 3.1.2. Miasta atrakcyjne i spójne
 - 3.1.2.1. Miasta atrakcyjne
 - 3.1.2.2. Miasta spójne

3.2. Potrzeba przestrzeni dla wymiany i gromadzenia wiedzy o miastach

- 3.2.1. Doświadczenia URBACT- zaspokajanie potrzeb miast
- 3.2.2. Miasta nowych Państw Członkowskich oraz ich potrzeby

3.3. Cele URBACT II

- 3.3.1. Główny cel URBACT II
- 3.3.2. Szczegółowe cele URBACT II
- 3.3.3. Główne priorytety i działania URBACT II

ROZDZIAŁ 3 – STRATEGIA

Rozdziały 1 i 2 niniejszego programu operacyjnego przedstawiają zarys podstawowych problemów, z jakimi muszą zmierzyć się miasta, a także mówią o tym, jakie znaczenie mają miasta dla wzrostu gospodarczego, ilości miejsc pracy i dla konkurencyjności. Niniejszy rozdział tego programu przedstawia strategię, dzięki której URBACT II będzie mógł odpowiedzieć na potrzeby miast.

3.1. WZROST GOSPODARCZY I STANOWISKA PRACY - WYZWANIA I SZANSE DLA MIAST EUROPEJSKICH

W marcu 2000 Rada Europejska uzgodniła nowy cel strategiczny dla Unii, w celu wzmocnienia zatrudnienia, reform ekonomicznych i spójności społecznej w ramach gospodarki opartej na wiedzy. Tak zwana „strategia lizbońska na rzecz wzrostu i miejsc pracy” wyznacza 3 główne priorytety:

- Poprawa atrakcyjności Państw Członkowskich, regionów i miast poprzez poprawę dostępności, zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu usług oraz ochronę ich środowiskowego potencjału
- Wspieranie unowocześniania, przedsiębiorczości oraz rozwijanie gospodarki opartej na wiedzy poprzez badania i możliwości innowacyjne, włącznie z nowymi technologiami informatycznymi i komunikacyjnymi
- Tworzenie nowych i coraz lepszych stanowisk pracy poprzez zachęcanie ludzi do podejmowania pracy, działalności gospodarczej, poprawę zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz coraz większe inwestowanie w kapitał ludzki.

W czerwcu 2001 Rada Europejska dodała do strategii lizbońskiej aspekt środowiskowy. Definiuje on trwały rozwój jako zaspokajanie potrzeb obecnej generacji bez uszczerbku dla potrzeb przyszłych generacji, a także realizację polityk gospodarczych, społecznych i środowiskowych w taki sposób, by wzajemnie sobie służyły. Do priorytetów wyznaczonych przez Radę Goeteborską należą: walka ze zmianami klimatycznymi, działania na rzecz zrównoważonego transportu, działania na rzecz poprawy zdrowia ludności, integrowanie polityk dot. środowiska naturalnego z innymi politykami Wspólnoty.

Miasta i obszary wielkomiejskie, które dążą do znalezienia trwałych rozwiązań dla problemów, z jakimi się spotykają (nadmierny wzrost, zmiany demograficzne...), są dziś uznawane za kluczowe czynniki przy wdrażaniu strategii lizbońsko- gothenburgskiej. Priorytety, jakie postawiły

sobie Państwa Członkowskie, obligują miasta europejskie do zwrócenia szczególnej uwagi na niektóre aspekty swego rozwoju.

3.1.1. Miasta jako siła napędowa wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy

3.1.1.1. Unowocześnianie i tworzenie przedsiębiorstw dla rozwoju gospodarki wiedzy

Znaczna część zasobów europejskich (ludzkich, materialnych i finansowych), jakie przeznaczone są na inwestycje, aktywność gospodarczą, badania i rozwój, naukę oraz szkolenia zawodowe, skoncentrowana jest w miastach i rejonach wielkomiejskich. Są to środowiska potencjalnie sprzyjające rozwijaniu tych działań przy znacznej wartości dodanej, związanej z unowocześnianiem przemysłu oraz nowymi technologiami. Aby zaktywizować ten potencjał, miasta mogą działać w dwóch obszarach: tworzenie przedsiębiorstw i rozwijanie ich zdolności do innowacji w służbie rozkwitającej gospodarki opartej na wiedzy.

• Tworzenie i wspieranie przedsiębiorstw

W ostatnich dwudziestu latach miasta europejskie wykazały, że odgrywają wiodącą rolę we wspieraniu tworzenia i rozwoju aktywności ekonomicznej oraz przedsiębiorstw na terenie Europy. Potrafią one promować zakładanie przedsiębiorstw poprzez tworzenie usług łączących wsparcie finansowe (dostęp do pożyczek bankowych, funduszy gwarancyjnych, systemów mikro-kredytów itp.) z innymi, niefinansowymi formami pomocy (poradnictwo, zapewnianie dobrze wyposażonych i niedrogich obiektów, szkolenie w zakresie zarządzania, informacje o rynku, dane o trendach gospodarczych i populacyjnych itp.). Dzięki posiadanej wiedzy na temat lokalnych warunków, zasobów i ograniczeń (informacje takie muszą być aktualizowane w sposób regularny), miasta są w stanie promować współdziałanie pomiędzy osobami przygotowującymi projekty, zarządzającymi finansami, służbami administracyjnymi a instytucjami zaangażowanymi w edukację, szkolenia zawodowe itp.

Ich rola jest szczególnie ważna w tworzeniu i śledzeniu MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw) oraz mikro-przedsiębiorstw, które zasługują na szczególną uwagę, jako że generują bardzo wiele stanowisk pracy. Firmy te są w stanie promować równość społeczną i poprawiać dostęp do usług, zwłaszcza w dzielnicach w niekorzystnej sytuacji. Jednakże przeszkody pojawiające się na drodze tworzenia nowych przedsiębiorstw w tych dzielnicach są szczególnie liczne i trudne do pokonania – zaczynając od problemów z dostępem do źródeł finansowania i identyfikacją potencjalnych rynków, do braku wiary we własne siły u twórców

projektów. Trudności te można pokonywać dzięki usługom wspierającym (zarówno finansowym, jak i niefinansowym), które zazwyczaj muszą się przystosować do lokalnego kontekstu i do szczególnych cech konkretnych grup ludności (imigranci i ich potomkowie, ludzie młodzi, kobiety). W dzielnicach w niekorzystnej sytuacji ważną rzeczą jest, by uruchomieniu takich usług towarzyszyły działania docierania do ludzi, tak aby istniała pewność, że usługi te staną się dostępne dla grup docelowych i by mogły one z nich czerpać korzyści.

Tak jak w przypadku przedsięwzięć mających na celu poprawę dostępu do zatrudnienia, projekty wspierające tworzenie nowych miejsc pracy muszą stanowić część zintegrowanych działań, dążących do regeneracji dzielnic w niekorzystnej sytuacji oraz do rozwoju miasta jako całości. W niektórych krajach przygotowano państwowe polityki ustalające granice obszarów uprawnionych do korzystania ze środków przeznaczonych na promocję kreowania aktywności gospodarczej opartej na wielorakiej współpracy, zwolnieniach podatkowych, zamówieniach publicznych połączonych ze specjalnymi klauzulami społecznymi itp. („strefy szans” w Holandii, „zones franches urbaines” we Francji, „strefy wspierania przedsiębiorczości” w Wielkiej Brytanii). We wszystkich przypadkach lokalny rozwój ekonomiczny może tylko odnosić korzyści z bliskiej współpracy pomiędzy poszczególnymi szczeblami władzy – od szczebla lokalnego do szczebla Wspólnoty, włącznie ze szczeblami regionalnymi i krajowym. Co więcej, nie może się to odbywać bez oparcia na lokalnej współpracy skupiającej uniwersytety, świat korporacyjny oraz władze państwowe.²⁴

- ***Unowocześnianie a gospodarka oparta na wiedzy***

W ramach strategii lizbońskiej Państwa Członkowskie umieściły unowocześnianie oraz wiedzę w sercu europejskiej strategii dla wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Miasta mogą wносить do tej strategii i z niej czerpać, jeśli chodzi o ich zrównoważony rozwój, główną rolę przyznając tym sektorom, w których wartość dodana opiera się przede wszystkim na ideach, innowacji, wiedzy, nowych technologiach informatycznych i komunikacji.

²⁴ Takie partnerstwa stoją u podstaw rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, tak jak ujęto to w „Tezie potrójnej spirali”: „...oparty na wiedzy rozwój gospodarczy tworzony jest poprzez biegnące z dołu do góry, z góry na dół i z boku na bok inicjatywy powstające na wyższych uczelniach, w przemyśle i w rządzie. Gdy brakuje jakiejś sfery, inna może ją zastąpić. Uczelnie wyższe mogą wspomagać formowanie się firm; rząd dostarczy kapitału na przedsięwzięcia. (...) Uczelnie wyższe są szczególnie ważne w stymulowaniu rozwoju w regionach, gdzie przemysł oparty na wiedzy jest słaby” (Źródło: Etzkowitz H., Transforming universities as triple helix catalysts: Towards European innovation areas, w „Cities making competitive and liveable Europe – Discussion paper on urban development during Finland’s EU presidency” – 24-25 października 2006.

Oprócz działania mającego na celu promowanie nowych przedsiębiorstw, ważne jest opracowywanie projektów mogących dostarczyć do tych działań wykwalifikowanych pracowników. Miasta europejskie cechują się zdolnością do przyciągania, szkolenia i przekwalifikowywania pracowników wyspecjalizowanych w branżach związanych z nowymi technologiami, wiedzą, informacją i kreatywnością. Mogą inicjować lub współuczestniczyć w lokalnych działaniach skupiających przedsiębiorstwa, dostarczycieli kapitału na przedsięwzięcie, instytucje zajmujące się szkoleniami zawodowymi, placówki szkolnictwa wyższego oraz inne czynniki, w celu promowania unowocześniania i przedsiębiorczości. Takie współdziałania mogą być generowane w ramach ośrodków akademickich wysokiego szczebla, projektów wspierania startu małych przedsiębiorstw, parków technologicznych itp. Przedsięwzięcia te muszą być wbudowane w planowaną strategię rozwoju na szczeblu regionalnym, sprzyjając tym samym partnerstwu pomiędzy władzami regionalnymi i lokalnymi.

Ostatecznie, dostęp do informacji i technologii komunikacyjnej jest dzisiaj uznawany za zasadniczy element w rozwijaniu gospodarki opartej na wiedzy. Miasta muszą zapewnić efektywną, łatwo dostępną i niedrogą infrastrukturę odpowiadającą potrzebom przedsiębiorstw, administracji oraz służb publicznych. Są również odpowiedzialne za to, by żadna grupa ludności nie została pozbawiona dostępu do ICT (nowych technologii informatycznych i komunikacyjnych)²⁵ poprzez stwarzanie wspieranych przez społeczność punktów dostępu, które byłyby dostępne dla wszystkich, oraz zapewnianie wsparcia i systemów szkolenia, zwłaszcza w dzielnicach w niekorzystnej sytuacji.

3.1.1.2. Więcej i lepszych stanowisk pracy

Zatrudnienie znajduje się wśród najważniejszych priorytetów uznanych przez Państwa Członkowskie w strategii lizbońskiej, która zakłada cel 70 procent zatrudnienia w Unii Europejskiej do roku 2010. W roku 2001 jedynie 10 procent miast europejskich osiągnęło ten cel, w porównaniu z 20 procentami europejskich regionów. W ten sposób tworzenie stanowisk pracy staje się poważnym zadaniem dla miast, które uchodzą za strategiczne miejsca dla wdrażania polityk spójności.

²⁵ Jeżeli chodzi o dostęp do NICT, a zwłaszcza do internetu, poważne dysproporcje istnieją w miastach europejskich w różnych Państwach Członkowskich oraz pomiędzy samymi Państwami Członkowskimi. Gdy w roku 2005 prawie połowa europejskich gospodarstw domowych była podłączona do internetu, liczba ta wynosi aż 70% w Holandii, Danii i Szwecji, ale bliższa jest 20% na Litwie, Węgrzech, w Czechach, na Słowacji i w Grecji (Źródło: Europejska polityka wzrostu i pracy oraz reforma europejskiej polityki spójności, Czwarty raport śródrokresowy, Komisja Europejska, czerwiec 2006, str. 8).

- **Pobudzanie do tworzenia miejsc pracy**

Miasta europejskie, jak wcześniej wspomniano, są w stanie pobudzać tworzenie nowych miejsc pracy. Z jednej strony, mogą stawać się atrakcyjniejsze, aby przyciągać potencjalnych inwestorów, zachęcając ich do osiedlenia się na ich terytorium (patrz 3.1.1. powyżej). Mogą również promować tworzenie nowych przedsiębiorstw poprzez wspieranie przedsięwzięć podejmowanych przez lokalnych przedsiębiorców oraz poprzez inicjowanie przygotowywania takich przedsięwzięć, zwłaszcza tych angażujących małe i średnie firmy i mikro-biznesy (patrz 3.1.1. powyżej).

- **Zwiększanie zdolności do zatrudnienia mieszkańców**

Poprawa zdolności do zatrudnienia miejscowej ludności stanowi ważne zagadnienie, a zaangażowanie się miast w tej dziedzinie może w istotny sposób przyczynić się do realizacji strategii lizbońskiej w zakresie zatrudnienia. Zdolność do zatrudnienia nie jest tylko sprawą zwiększenia liczby dostępnych stanowisk pracy. Polega to raczej na trosce o to, by dostępne stanowiska pracy przynosiły korzyści miejscowej ludności, umożliwiając wciąż powiększającemu się gronu mieszkańców dostęp do rynku pracy.

Niektóre z czynników, które mogłyby ułatwiać ten dostęp, wiążą się z warunkami życia i można na nie wpływać poprzez zapewnienie odpowiednich usług w zakresie transportu publicznego, opieki nad dziećmi itp. (patrz 3.1.1. wyżej). Inne czynniki bardziej dotyczą osobistych podróży poszczególnych ludzi i wymagają zaangażowania służb zajmujących się doradztwem zawodowym. Z tego punktu widzenia, sprawą niezmiernie wagi staje się poprawa kontaktów między szukającymi pracy a przedsiębiorstwami szukającymi pracowników.

Miasta mogą pomóc w podniesieniu poziomu wykształcenia i kwalifikacji ludności, optymalizując w ten sposób relacje pomiędzy popytem a podażą pracy. W partnerstwie z publicznymi i prywatnymi agencjami pracującymi w dziedzinie szkoleń i edukacji zawodowej, przedsiębiorstwami i agencjami reprezentującymi lokalne interesy ekonomiczne, miasta mogą pobudzać i wspierać przygotowywanie planów szkolenia zawodowego, podnoszenia i zmiany kwalifikacji odpowiednio do lokalnego zapotrzebowania.

Ostatecznie, jak zostało podkreślone w Strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności utrzymanie „zdrowej” siły roboczej również powinno być traktowane jako składnik promocji większej ilości i lepszych stanowisk pracy. Dobra opieka zdrowotna przekłada się na większy udział w rynku pracy, dłuższy okres pracy, wyższą produktywność a także niższe koszty opieki medycznej i niższe koszty socjalne – wszystkie ważne aspekty zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Z tego punktu

widzenia, zajęcie się zagadnieniami związanymi ze zdrowiem powinny być blisko związane z walką z różnicami pomiędzy poziomem zdrowia występującymi pomiędzy krajami członkowskim jak i w poszczególnych krajach członkowskich.

Problem bezrobocia dotyka wszystkich grup ludności miejskiej, ale szczególnie poważny jest wśród mieszkańców dzielnic w niekorzystnej sytuacji, gdzie staje się częścią szerszego zjawiska wyłączenia i ubóstwa. W takich dzielnicach konieczne są specjalne wysiłki w odniesieniu do konkretnych grup ludności, takich jak społeczności imigrantów i ich potomków, kobiety, młodzież i osoby długotrwale bezrobotne.

3.1.2. Miasta atrakcyjne i spójne

3.1.2.1. Miasta atrakcyjne

Europejskie miasta i obszary wielkomiejskie, gdzie mieszka większość ludzi i gdzie skupiają się działania ekonomiczne, społeczne i kulturalne, stanowią główne filary europejskiego wzrostu. Poprzez przyciąganie inwestycji i miejsc pracy mogą one w istotny sposób przyczynić się do realizacji celów lizbońskich. By tak się stało, miasta muszą zapewnić nie tylko podstawowe atrybuty ekonomiczne, ale też wysoką jakość życia.

W tej kwestii, jak to wcześniej widzieliśmy, sytuacja jest różna w poszczególnych miastach i związana jest z takimi czynnikami, jak trendy demograficzne (wzrost lub spadek populacji) oraz struktura aktywności gospodarczej (zwłaszcza miejsce sektora usług oraz sektora tradycyjnych branż przemysłu). Problemy również są tu odpowiednio różne, ale te miasta, które chcą stać się bardziej atrakcyjne, muszą poradzić sobie z trzema podstawowymi kwestiami: dostępnością i mobilnością; usługami publicznymi i infrastrukturą; środowiskiem naturalnym.

- ***Dostępność i mobilność***

Jakość infrastruktury oraz organizacja transportu publicznego stanowi główny czynnik stanowiący o stopniu atrakcyjności miasta, zarówno dla podmiotów gospodarczych (dostęp do rynków), jak i dla ludności (połączenia z innymi miastami, wewnętrzna mobilność w obszarze miasta oraz pomiędzy centrum a peryferiami itp.).

Niektóre miasta, zwłaszcza stołeczne, to poważne węzły tranzytowe; dostęp do innych jest wciąż trudny z powodu ich geograficznego położenia lub z powodu natury infrastruktury. Miejsca te są przez to konsekwentnie omijane przez główne strumienie kapitału, towarów czy siły roboczej. Konieczna jest poprawa dostępu do takich miast, może się to stać poprzez współpracę odpowiednich aktorów na szczeblu regionalnym i krajowym.

Efektom współpracy powinno być stworzenie efektywnych połączeń lądowych, morskich i powietrznych.

Jednocześnie, mobilność w poszczególnych miastach wydaje się być dziś poważnym wyzwaniem dla większości europejskich miast; dzieje się tak częściowo z powodu większych odległości, jakie trzeba pokonywać (rozrost miast) i z powodu zwiększenia natężenia ruchu drogowego (wciąż rosnące wykorzystanie prywatnych samochodów, niewydolne systemy transportu publicznego), co ma znacząco negatywny wpływ na środowisko naturalne i zdrowie ludzi. Mierząc się z tym problemem, miasta europejskie muszą ułatwiać mobilność poprzez poprawianie jakości systemów transportu publicznego (czyste, sprawne i trwałe) i poprzez poprawę kierowania ruchem drogowym.

Sprawność transportu publicznego z pewnością stanowi determinujący czynnik w lokalizacji przedsiębiorstw; jest też podstawowym kanałem spójności społecznej, gdyż poprawia dostęp do rynku pracy dla ludności aktywnej zawodowo, a także zwiększa mobilność ludzi młodych i starszych. Są to wszystko czynniki determinujące w procesie rewitalizacji dzielnic w niekorzystnej sytuacji oraz miast dotkniętych klęskami.

- ***Służby i udogodnienia publiczne***

Obecność sprawnie działających i dostępnych służb (opieki społecznej, placówek opieki zdrowotnej, edukacji i szkoleń zawodowych, administracji publicznej itp.) stanowi kolejny kluczowy element stanowiący o atrakcyjności miast. Bez względu na to, czy świadczone są przez sektor publiczny, prywatny czy przez wolontariuszy, służby te odgrywają poważną rolę w procesie podejmowania decyzji przez inwestorów odnośnie lokalizacji, a także przy decyzjach mieszkaniowych podejmowanych przez ludzi myślących o przesiedleniu się. Są też ważne w lokalnych strategiach nastawionych na ułatwienie dostępu do stanowisk pracy (transport publiczny, opieka nad dziećmi, informacja o rynku pracy i kontakty pomiędzy szukającymi pracy a potencjalnymi pracodawcami, służby przeznaczone dla osób starszych itp.). Ostatecznie, kolejnym czynnikiem wymagającym rozważenia podczas szukania dróg realizacji celów lizbońskich jest fakt, że usprawnione służby są znaczącym źródłem stanowisk pracy, zwłaszcza w tak zwanym sektorze „gospodarki socjalnej”.

Podobnie, obecność infrastruktury (czas wolny, kultura, sport, handel detaliczny itp.) przyczynia się do poprawienia jakości życia w danej dzielnicy i w mieście jako całości. W ramach strategii regeneracji miast rozwijanie nowych placówek prowadzi do rozwoju usług (które są szczególnie niedostateczne w zdegradowanych rejonach miast), lepszego dostępu funkcjonalnego, poprawy wizerunku dzielnicy i nowych szans na znalezienie pracy (niektóre z nich mogą służyć miejscowej ludności).

- **Środowisko**

Atrakcyjność miast europejskich jest też związana w znacznym stopniu z jakością zarówno środowiska naturalnego, jak i środowiska fizycznego i architektonicznego. Jakość powietrza i wody, atrakcyjne tereny publiczne, obecność terenów zielonych, jakość mieszkań, miła dla oka i trwała architektura – wszystko to sprawia, że miasto staje się dobrym miejscem do życia i pracy.

Środowiskowa jakość to inwestycja długofalowa – taka, która ma podstawowe znaczenie w kontekście strategii zrównoważonego rozwoju miast. Jest czynnikiem w przyciąganiu działań ekonomicznych o dużej wartości dodanej oraz „pracowników gospodarki opartej na wiedzy”, których mobilność geograficzna stale się zwiększa. Stanowi również gwarancję lepszych warunków zdrowotnych dla mieszkańców miast. Nadmierny rozrost miast i suburbanizacja przyczyniają się do zniszczenia środowiska (szczególnie poprzez ich wpływ na używanie prywatnych samochodów). Europejskie miasta muszą przygotować strategie – przy wsparciu ze strony państwowych polityk rozwoju kraju – zmierzające ku powstrzymaniu tych trendów na obszarach miejskich, przy współpracy z terenami wiejskimi. Jakość powietrza staje się poważnym problemem w coraz większej ilości miast europejskich²⁶ i nasila się też zanieczyszczenie hałasem. Rozwiązywanie tych problemów mieści się też w programie zrównoważonego rozwoju miast i wymaga wdrażania globalnych polityk integrujących między innymi projekty dotyczące transportu publicznego i kierowania ruchem drogowym, budowy nowych osiedli oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii.

Jakość mieszkań to żywotny składnik jakości środowiska miejskiego. oprócz promowania korzystania ze źródeł czystej energii oraz czystych materiałów w nowych budynkach, najpoważniejsze problemy trapią publiczne osiedla mieszkaniowe tam, gdzie istniejące budynki są często w fatalnym stanie technicznym. Jest tak zwłaszcza w nowych Państwach Członkowskich, gdzie szacuje się, iż 40 procent ludności mieszka w domach wybudowanych w epoce komunistycznej.²⁷ Rehabilitacja tych obiektów stanowi najwyższy priorytet w wielu europejskich miastach.

²⁶ W roku 2001 poziom ozonu na poziomie ziemi w 70% miast objętych Audytem Miejskim był wyższy od maksymalnego wyznaczonego przez Unię Europejską (źródło: Audyt Miejski). W roku 2003 ponad połowa spośród wszystkich skupisk w Europie 15 przekraczała limity dla cząsteczek lotnych (źródło: Dane dotyczące PM10 dostarczone przez Państwa Członkowskie wskutek zobowiązań komunikacyjnych nałożonych przez legislację odnośnie jakości powietrza – Uwaga: maksymalne poziomy zaczęły obowiązywać 1 stycznia 2005). Do obniżenia jakości powietrza przyczyniły się też w znacznym stopniu systemy grzewcze w wielu obiektach mieszkalnych.

²⁷ Konieczne odnowienie masy mieszkaniowej staje się jeszcze trudniejsze ze względu na fakt, że masowa prywatyzacja domów, jaka nastąpiła po upadku ZSRR nie zawsze szła ręką w rękę z podwyższeniem standardu życia. W wielu obiektach właścicieli nie stać na podjęcie odpowiedniej renowacji oraz ogólnych prac konserwatorskich.

Jakość środowiska jest również związana z obecnością dostępnych usług (usługi publiczne związane z edukacją i kulturą, placówki sieci detalicznych, działania czasu wolnego itp.). Ostatecznie, wiąże się to też z miłym dla oka i sympatycznym wyglądem miejsc publicznych. Walka z formami przestępczości, które generują zagrożenie (oraz poczucie zagrożenia) stanowi integralną formę programu zrównoważonego rozwoju miast.

Projekty opracowane z myślą o poprawianiu jakości środowiska miejskiego, zarówno fizycznego, jak i naturalnego – innymi słowy, jakości życia – podnoszą atrakcyjność miejsca. Musimy jednak pamiętać, że prócz tego przedsięwzięcia takie są same w sobie źródłem aktywności gospodarczej i szansą na znalezienie pracy (w rozmaitych dziedzinach, włącznie z przetwarzaniem odpadów, budownictwem i transportem publicznym).

3.1.2.2. Miasta spójne

Dziś żaden wysiłek w kierunku poprawy konkurencyjności gospodarki europejskiej, a w tym jej rejonów miejskich, nie może pominąć kwestii spójności społecznej. Badania przeprowadzone na miastach europejskich naświetliły skalę wyłączenia, które dotyka w szczególności fragmenty miejskich terytoriów oraz ich mieszkańców, a zwłaszcza niektóre "wrażliwe" podgrupy (patrz rozdział 2). Co więcej, niedawne statystyki wskazują, że problemy te rozszerzają się i narastają w większości głównych miast Europy. Na dłuższą metę problemy te z pewnością zaszkodzą konkurencyjności i będą miały negatywny wpływ na wyniki ekonomiczne tych miejsc. Słabe osiągnięcia w nauce oraz wykluczenie z systemu szkolnego również mają wpływ na jakość miejscowych pracowników. Z powodu trudności w dostępie do rynku pracy znaczna część ludności miejskiej znajduje się w niepewnej sytuacji, niejednokrotnie żyjąc w ogromnej nędzy, opierając się na niepewnych źródłach pomocy dostarczanej częściowo przez władze państwowe, a częściowo przez władze lokalne. Społeczne wykluczenie stanowi również główną przyczynę mniej lub bardziej nacechowanych przemocą zachowań skierowanych przeciwko społeczeństwu, manifestujących się działaniami przestępczymi lub aktami wandalizmu, a także ogólnym pogorszeniem klimatu społecznego w środowisku miejskim. Efekty tych objawów nie ograniczają się tylko do zdegradowanych dzielnic: mają ogromny wpływ na wizerunek całego miasta.

Z drugiej strony, włączenie społeczne, rozumiane jako główny filar zrównoważonego rozwoju miasta, jest istotnym komponentem lepszego funkcjonowania ekonomicznego i przyczynia się do poprawy pozycji miasta w wysoce konkurencyjnym kontekście. W dzisiejszej Europie, a także w tej

jutrzejszej, włączenie społeczne nadal będzie poważnym wyzwaniem, wymagającym od każdego miasta strategii ad hoc, dostosowanych do lokalnych warunków (problemy, zasoby, ograniczenia itp.). Niektóre zagadnienia muszą jednak zachować w wielu miastach europejskich status najwyższego priorytetu: integracja wrażliwych grup ludności, takich jak imigranci i ich potomkowie, dzieci młodzież i kobiety; adaptacja służb publicznych; mieszkalnictwo i bezpieczeństwo w mieście.

Spójność społeczna i grupy wrażliwe

Dzieci oraz ludzie młodzi są obiektem zwiększonej uwagi części przywódców politycznych w wielu miastach europejskich, którzy pilnie pragną zająć się problemami, jakie wynikają z wyłączenia dzieci i młodych ludzi – ubóstwo, wczesna rezygnacja z nauki szkolnej, bezrobocie – i sprawiają, że tak wiele młodych osób wkracza na drogę przestępstwa, sięga po narkotyki i odrzuca społeczeństwo jako całość, a także instytucje, które je reprezentują. Jeśli władze państwowe pragną dotrzeć do młodych, ścieżki te są dla nich dostępne - jak pokazały to niektóre miasta pracujące z rodzicami oraz z tymi czynnikami instytucjonalnymi, które mają bliski kontakt z młodzieżą w terenie (edukacja i szkolnictwo wyższe, służby publiczne, policja, wymiar sprawiedliwości itp.). W ramach URBACT I, te miasta, które skupiły się na sytuacji młodych ludzi w miastach, wezwały wszystkich lokalnych decydentów do tego, aby nie postrzegały młodzieży jako problem, ale jako zasób, i aby zaadaptowały lokalne instytucje tak, aby umożliwiały młodym ludziom uczestniczenie we wszystkich aspektach życia społecznego. Wysiłki zmierzające do rozwijania dialogu z młodzieżą, do obniżania wskaźników wczesnej rezygnacji z nauki szkolnej i do stwarzania młodym szans na to by słyszano ich na forach, gdzie dyskutowane są sprawy ich miast i gdzie wyznaczane są polityki lokalne – ostatecznie, te działania nie dotyczą samej społecznej spójności. Obejmują też aktywację potencjału twórczości, dynamizmu i innowacji, jakie ważne są dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

Miasta znajdują się na skrzyżowaniach, gdzie zbiegają się różne nurty migracyjne; większość imigrantów i ich potomków mieszka w miastach. W rezultacie miasta muszą często radzić sobie z trudnościami wynikającymi z tych procesów. Przyjmowanie nowoprzybyłych (kwestia szczególnie kontrowersyjna w niektórych miastach europejskich, jak na przykład w południowych Włoszech czy Hiszpanii) wymaga stworzenia odpowiednich i dobrze skoordynowanych służb wspomagających integrację ludzi, których sytuacja może być bardzo trudna (słaba znajomość lub brak znajomości miejscowego języka, brak pieniędzy, problemy zdrowotne itp.), jak też i nielegalna. W niektórych rejonach, gdzie wspólnoty reprezentujące różne kultury, wartości i religie żyją blisko siebie, miejscowe władze organizują projekty mające na celu promowanie dobrych relacji pomiędzy różnymi grupami ludzi. W innych miejscach niektóre społeczności – mniejszości etniczne lub większe grupy – są marginalizowane lub zmierzają ku

marginalizacji wraz z dzielnicami, które zamieszkują. Odizolowane często od reszty miasta, są to rejony szczególnie dużego bezrobocia i ubóstwa. Drogami, które należy zbadać w dążeniu do poprawy włączenia tych grup ludności w tkankę życia miejskiego, są: dostosowanie służb publicznych do potrzeb i specyfiki tych grup; w razie potrzeby stworzenie nowych służb (przy współpracy z instytucjami i osobami prywatnymi); łatwy dostęp do usług publicznych (edukacja, systemy wspierania drobnej przedsiębiorczości, rynek pracy, opieka zdrowotna itp.).

Kobiety – zwłaszcza kobiety muzułmańskie – muszą radzić sobie ze szczególnymi problemami (wysokie wskaźniki bezrobocia, izolacja, przemoc w rodzinie, rozmaite formy dyskryminacji itp.). W coraz większym stopniu znajdują swoje miejsce wśród wrażliwych grup, do których lokalne władze kierują specjalne projekty.

Spójność społeczna a życie w mieście

Włączenie społeczne zależy przede wszystkim i w największym stopniu od dostępu do pracy oraz do korzyści, jakie ona przynosi (pensja, ubezpieczenie, status społeczny itd.). Inne czynniki, związane ze środowiskiem miejskim w szerszym znaczeniu tego słowa, również odgrywają pewną rolę, a władze lokalne mają na nie wpływ.

Mieszkania, a ściślej ujmując, istnienie mieszkań w przystępnych cenach (nawet dla najbiedniejszych), to podstawowy warunek integracji społecznej w kontekście zrównoważonego rozwoju miast. Presja demograficzna, programy rewitalizacji obszarów śródmiejskich, koszty mieszkań wypychają coraz dalej i dalej biedniejszych i średniozamożnych mieszkańców (włącznie z ludźmi młodymi) na peryferia. Lokalne władze muszą znaleźć sposób, by ten proces spowolnić, tak aby miast mogło nadal odgrywać swoją integrującą rolę.

Szerzej ujmując, spójność społeczna zależy również od funkcjonowania służb publicznych w mieście i poszczególnych jego dzielnicach, a także od łatwości, a jaką różne grupy tworzące daną populację miasta mogą mieć dostęp do tych usług. Jest to szczególnie potężna forma redystrybucji dóbr i kształtuje ona indywidualne poczucie przynależności do lokalnej społeczności. Miasta mają do odegrania ważną rolę w zapewnieniu dostępu do edukacji, kultury, bezpieczeństwa i odpowiedniego środowiska dla wspólnego dobra wszystkich jego mieszkańców.

3.2. POTRZEBA TWORZENIA MIEJSC DLA WYMIANY I GROMADZENIA WIEDZY O MIASTACH

Przez ponad dwie ostatnie dekady miasta wykazywały coraz większą zdolność do znajdowania praktycznych i nowatorskich sposobów radzenia sobie z trudnościami napotykanymi lokalnie, jak na przykład kryzys gospodarczy i bezrobocie, nadmierny ruch drogowy, gospodarka odpadami, bez względu na to, czy mają one odpowiednie uprawnienia, czy nie. Mimo to, wiele europejskich miast, i jeszcze więcej od rozszerzenia Unii Europejskiej, wciąż zмага się z takimi problemami związanymi z rozwojem miast, jak to widzieliśmy wyżej. Praktycy zajmujący się problematyką miejską oraz decydenci szukają zatem pomysłów i rozwiązań, by rozwiązywać problemy, które innym miastom udało się z powodzeniem pokonać. Coraz więcej sieci miejskich odzwierciedla tę narastającą potrzebę wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. Sukces programu URBACT I stanowi wyraźny tego dowód, podobnie jak entuzjastyczne zaangażowanie miast europejskich, a zwłaszcza miast nowych państw członkowskich, dla których program ten otworzył się wiosną 2004.

3.2.1. Doświadczenie URBACT - zaspokajanie potrzeb miast

"Jest on przydatny dla dzielenia się codzienną praktyką, jak np. pomysły i sposoby podchodzenia do spraw i problemów. Większości rzeczy nie da się bezpośrednio przenieść, ale można przenieść elementy. Miastom można dostarczyć składniki dla jakiegoś przedsięwzięcia, ale muszą one upiec swoje własne ciasto."

Haga, partner URBACT

"W czasach ekonomicznej globalizacji i powiększania Unii Europejskiej, kontakty międzynarodowe oraz współpraca europejska stały się ważniejsze dla naszych lokalnych gospodarek i integracji europejskiej. Zamiast powtarzania tych frazesów, zamieniamy słowa w czyn. Pracując razem nad wspólnym celem, przyczyniamy się do zburzenia istniejących murów mentalnych, do poprawy komunikacji, do powstania długotrwałych i stabilnych systemów współpracy i wzajemnych stosunków ..."

Lipsk, partner URBACT²⁸

²⁸ Źródła: Badanie ankietowe partnerów URBACT, w ramach śródkresowej ewaluacji programu URBACT, ECOTEC, styczeń 2006.

Liczba projektów przygotowywanych w ramach URBACT I oraz poziom uczestnictwa miast europejskich stanowią wyraźne dowody zainteresowania ze strony miast działaniami wymiany i nauki w kontekście sieci zajmujących się sprawami miejskimi. Ponad 180 miast (z których jedna trzecia ma populację nie przekraczającą 100 000) dzieliło się swoimi doświadczeniami w ramach 20 sieci tematycznych, 8 grup roboczych i 3 projektów kwalifikacyjnych.

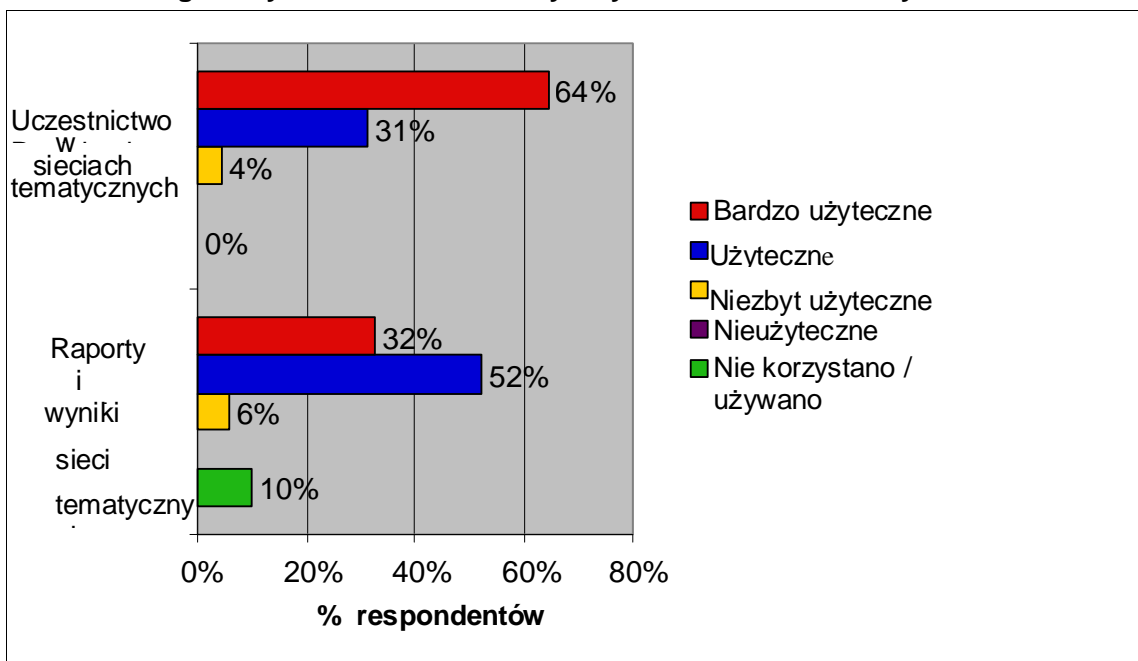
Wyniki śródkresowej ewaluacji programu URBACT I naświetliły znaczenie działań wymiany dla miast, które uczestniczyły w tym programie:

"Dowody zgromadzone w trakcie drugiej fazy śródkresowej ewaluacji sugerują, że program URBACT nadal jest bardzo potrzebną inicjatywą dla miast europejskich. Wiele spośród wspieranych sieci tematycznych oraz na ogół wysoki poziom uczestnictwa i zaangażowania w sieciach świadczą o rzeczywistym zapotrzebowaniu na tego typu wzajemną wymianę i kolektywną produkcję wiedzy przy wsparciu programu URBACT. Zwłaszcza procesy partnerskiej pracy i wymiany wydają się funkcjonować efektywnie w praktyce, a wielu uczestników stwierdza, że uczestnictwo w przedsięwzięciach URBACT było dla nich ubogacającym doświadczeniem".

Śródkresowa ewaluacja programu URBACT, Ecotec,
styczeń 2006

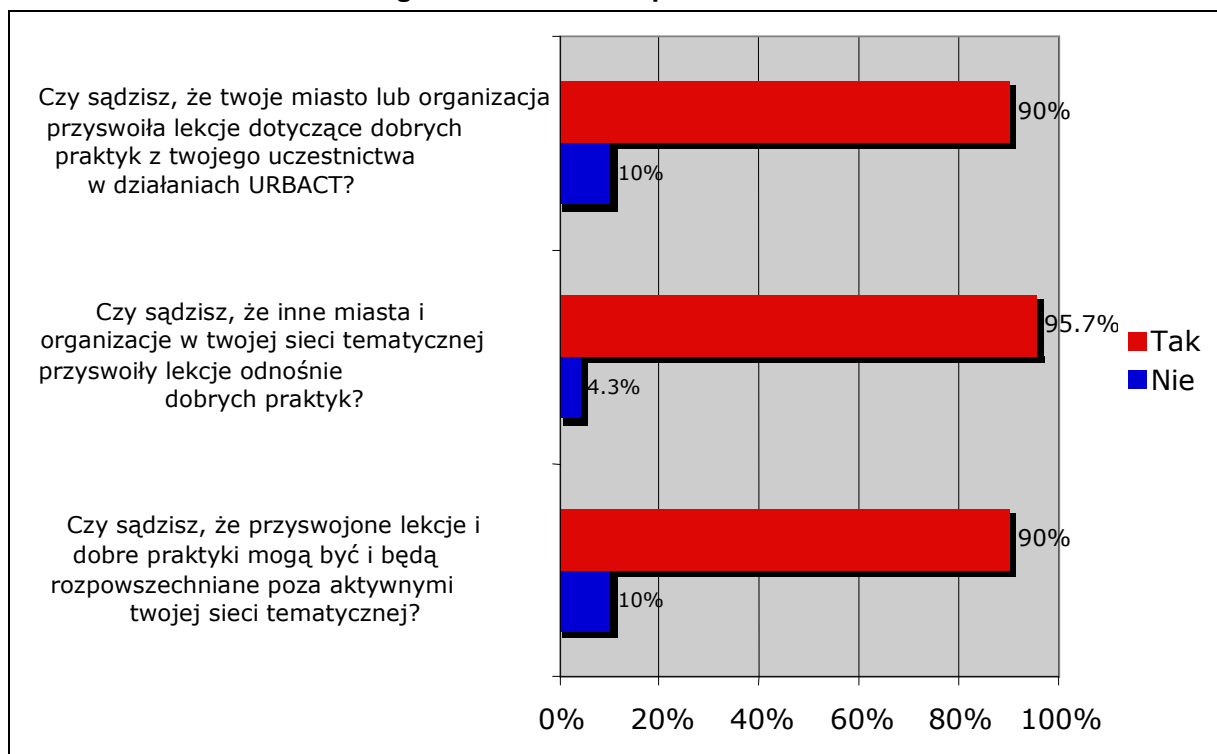
64 procent partnerów zapytanych o to, jak oceniają swoje uczestnictwo w sieciach tematycznych, odpowiedziało, że to doświadczenie było "bardzo użyteczne", podczas gdy jedynie 31 procent respondentów stwierdziło, że było ono użyteczne

Fig.2. Użyteczność sieci tematycznych : uczestnictwo i wyniki

W ramach śródkresowej ewaluacji zapytano też partnerów: a) czy ich miasto wyniosło jakieś lekcje z uczestniczenia w sieci tematycznej URBACT; b) czy ich zdaniem inne miasta w ich sieci wyniosło takie lekcje; c) czy ich zdaniem wyniesione wnioski i nauki mogłyby być rozpowszechniane poza gronem aktywnych uczestników. Na wszystkie trzy pytania 90% respondentów odpowiedziało pozytywnie.

Fig.3. Możliwość czerpania nauki

Źródło : ECOTEC – ankieta partnerów – styczeń 2006

Wsparcie ze strony ekspertów to jeden z najważniejszych zasobów udostępnionych miastom poprzez program URBACT I. Śródkresowa ewaluacja naświetliła ważność roli ekspertów: « Poszczególne składniki tej ewaluacji wykazały bardzo rozpowszechnione wsparcie dla pracy ekspertów tematycznych. W ankiecie dla partnerów zapytano respondentów, czy ich projekt otrzymywał wsparcie ze strony ekspertów tematycznych i za jak bardzo użyteczne uważają oni to wsparcie. Spośród 67 respondentów, którzy powiedzieli, że ich projekt otrzymał wsparcie ze strony ekspertów tematycznych, 66 uznało to wsparcie za użyteczne. (...) W szczególności, respondenci ankiety oraz wiele innych osób pytanym o to mówiło o pozytywnej (i nowatorskiej) roli odgrywanej przez ekspertów

tematycznych w dostarczaniu wiedzy osoby postronnej w temacie związanym z danym przedsięwzięciem oraz wiedzy na temat technik organizacyjnych, badawczych i prezentacyjnych, które w korzystny sposób wpływały na funkcjonowanie sieci». ²⁹ Osoby zawodowo zajmujące się problematyką miejską doceniają stworzoną im szansę analizy ich własnych praktyk oraz praktyk ich kolegów przy metodologicznym i tematycznym wsparciu eksperta. Jak to ujął pewien partner wiodący:

Jednym z czynników rzeczywiście gwarantujących sukces jest posiadanie jednego eksperta tematycznego pracującego z nami przez cały czas. jakość pracy będzie naprawdę wyższa. Pozwolić każdej sieci wykorzystać maksymalnie 100 000 euro na korzystanie z ekspertów tematycznych to jedna z najważniejszych decyzji podczas realizacji programu. Jako praktyk, nigdy wcześniej nie miałem możliwości pracować tak blisko z naukowcem. Jest to więc rzecz naprawdę warta wykorzystania w przyszłych programach. ³⁰

Wydaje się rzeczą stosowną nie tylko utrzymać ten ważny składnik programu w ramach URBACT II, ale też wzmacniać go i rozszerzać. Doświadczenia czerpane z obecnego programu wskazują, że w większości przypadków wsparcie ze strony jednego lub dwóch ekspertów od początku do końca jakiegoś projektu (od przygotowania i zarysowania programu roboczego do organizacji spotkań sieci i sporządzania ostatecznych wyników), ułatwiło wdrażanie projektu i pomogło w wytworzeniu właściwych rezultatów (jest to szczególnie zauważalne w produktach finalnych). Ażeby zoptymalizować wdrażanie projektów, proponuje się, aby ten aspekt operacji stał się obligatoryjny dla wszystkich sieci i aby na początku każdej rundy nowych projektów eksperci uczestniczyli we wstępnym, wspólnym kursie szkoleniowym.

²⁹ Źródło: Śródkresowa ewaluacja programu URBACT, ECOTEC, styczeń 2006.

³⁰ Źródło: Ankieta partnerów URBACT, w ewaluacji śródkresowej programu URBACT, ECOTEC, styczeń 2006.

3.2.2. Miasta nowych państw członkowskich oraz ich potrzeby

W maju 2004, zaraz po rozszerzeniu Unii Europejskiej, miasta nowych państw członkowskich zostały zaproszone do wzięcia udziału w URBACT I. Zostało to bardzo dobrze przez nie przyjęte – ich entuzjastyczna reakcja dobitnie świadczyła o zainteresowaniu takimi możliwościami wymiany i nauki, jakie oferuje ten program. W sumie ponad czterdzieści miast przyłączyło się do programu (włącznie z dwunastoma miastami polskimi); obecnie stanowią one jedną trzecią partnerów URBACT.

W niektórych projektach URBACT miasta nowych państw członkowskich stanowiły większość partnerów. Miasta z Polski (Poznań i Katowice), Węgier (Szeged i Miskolc), Rumunii (Ploesti i Iasi), Bułgarii (Stara Zagora i Plovdiv), Łotwy (Daugavpils) i Cypru (Nikozja) wzięły udział w projekcie w ramach *działania kwalifikacje* kierowanym przez Strasburg (France), skupionym na projektach w dziedzinie transportu publicznego i wykorzystaniu funduszy UE (projekt EQUIPTI). W obrębie prowadzonej przez Poznań (Polska) sieci Hous-Es Węgry, Estonia i Czechy pracowały z partnerami niemieckimi, francuskimi i włoskimi nad zagadnieniami związanymi z zarządzaniem i renowacją dużych osiedli mieszkaniowych. Projekt w ramach *działania kwalifikacje - Pre-Regeneration* skupiał 6 miast węgierskich pragnących zdobyć wiedzę i metodologię, jakie wiążą się ze zintegrowanym podejściem w zakresie opracowywania programów planowania miejskiego. Polskie miasta wyraziły też zainteresowanie metodami związanymi ze zintegrowanym planowaniem miejskim: w sieci URBAMAS 7 polskich partnerów pracuje nad pewnym zestawem dobrych praktyk i narzędzi stosowanych w zarządzaniu programami zrównoważonego rozwoju miast, jakie będą testowane w miastach partnerskich.

Miasta nowych Państw Członkowskich przyłączyły się też do wielu istniejących sieci i grup roboczych z wielkim entuzjazmem i zapotrzebowaniem na pomysły, praktyczne rozwiązania i narzędzia, jakie można by wykorzystać do rozwiązywania problemów, z jakimi borykają się w zakresie rozwoju obszarów miejskich.

Przedłożyli do dyskusji konkretne problemy dotyczące często małych i średnich miast o raczej swoistych systemach instytucjonalnych (dzielnice, miasta, miasteczka itp.)

Z aktualnego zaangażowania miast z nowych państw członkowskich w URBACT I oraz z analizy ich sytuacji wyłania się wnioski, że kilka zagadnień w szczególności interesuje miasta nowych Państw Członkowskich (między innymi):

- odnowienie substancji mieszkaniowej, zarządzanie wspólną własnością, zarządzanie spadkiem populacji;
- transport publiczny i infrastruktury transportowe;
- lokalny rozwój gospodarczy (szczególnie w miastach, których byt wciąż zależy od podupadających tradycyjnych gałęzi przemysłu; wysokie oczekiwania w stosunku do przedsięwzięć i środków fundacyjnych takich, jak PPP) ;
- zagospodarowanie nieużytków poprzemysłowych, ponowne wykorzystanie terenów zdewastowanych przez wojska;
- środowisko miejskie (zwłaszcza gospodarka odpadami i ściekami komunalnymi);
- zintegrowane podejście do rozwoju miast.

3.3. CELE URBACT II

3.3.1. Główny cel URBACT II

Miasta mają do odegrania żywotną rolę w realizacji lizbońskich i goteborskich celów strategicznych. Karta Lipska proponuje ogólne zasady i strategię rozwoju obszarów miejskich. Program URBACT II ułatwi to zadanie, umożliwiając miastom dzielenie się doświadczeniami z kluczowych dziedzin polityki miejskiej. Dzięki temu, ogólny cel można sformułować następująco:

Głównym celem Programu URBACT II jest zwiększenie efektywności polityk zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast w Europie z uwzględnieniem postanowień Strategii Lizbońskiej i Goeteborskiej.

Program URBACT II doprowadzi do zbliżenia lokalnych i regionalnych decydentów, aby wymieniali oni doświadczenia i wnioski w szerokim zakresie zagadnień polityki miejskiej, w dążeniu do realizacji zasadniczego celu, jakim jest poprawa efektywności i skuteczność takich polityk na poziomie miasta. Program ten zawierać będzie silny pierwiastek kapitalizacji i rozpowszechniania z nastawieniem na ustalanie planów działania, które mogłyby być włączone w programy głównego nurtu, oraz na komunikowanie wyników w jak najszerszy i najskuteczniejszy sposób.

3.3.2. Szczegółowe cele URBACT II

Cel ogólny można rozbić na szereg celów szczegółowych dla programu URBACT II.

Analiza przedstawiona w rozdziale 2 niniejszego programu operacyjnego rzuciła światło na niektóre z głównych wyzwań, z jakimi przyszło się zmierzyć dzisiejszym miastom. Znajdują się wśród nich kwestie dostępności, dostępu do usług, innowacji, przedsiębiorczości, gospodarki opartej na wiedzy, ram rozwoju wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie większej liczby i lepszych miejsc pracy, spójność społeczna, równe szanse, bezpieczne miasto, zarządzanie, uczestnictwo mieszkańców, zintegrowane podejście do rozwoju miasta. Większość miast UE ma już przygotowane polityki nastawione na stawienie czoła tym problemom, ale polityki te różnią się znacznie między poszczególnymi państwami członkowskimi, stąd potrzeba wymiany doświadczeń i dobrych praktyk stosowanych w tych dziedzinach.

Obserwacje poczynione wyżej i w poprzednich rozdziałach prowadzą nas do sformułowania następujących celów szczegółowych:

- ułatwienie wymiany doświadczeń oraz procesu nauki pomiędzy decydentami miejskimi oraz praktykami w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich wśród władz lokalnych oraz regionalnych. Biorąc pod uwagę osiągnięcia programu URBACT I program wyciągnie wnioski w celu zwiększenia wpływu na polityki lokalne
- szerokie rozpowszechnianie doświadczeń i przykładów dobrych praktyk zgromadzonych przez miasta a przede wszystkim wniosków płynących z tych projektów i polityk, zapewnienie transferu know-how do obszarów objętych zrównoważonym rozwojem miast
- pomoc decydentom i praktykom w miastach a także zarządzającym programami operacyjnymi celów konwergencji i konkurencyjności w sprecyzowaniu planów działań zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, które mogłyby być wybrane do programów funduszy strukturalnych

3.3.3. Podstawowe priorytety i działania dla URBACT II

W oparciu o wyniki analizy przedstawionej w tym rozdziale oraz o doświadczenia z URBACT I wydaje się rzeczą stosowną ustrukturyzować nowy program wokół dwóch głównych priorytetów obejmujących trzy podstawowe typy operacji.

Jeśli przyjrzeć się danym dotyczącym głównych tendencji społeczno-ekonomicznych w miastach europejskich, uwzględniając jednocześnie kwestie podniesione w analizie SWOT, a także priorytety wyznaczone przez strategię lizbońską w zakresie polityki miejskiej, wyłaniają się dwa zasadnicze tematy mogące nadać strukturę działaniom tego programu (patrz rozdział 4):

- Miasta, motory wzrostu i tworzenia miejsc pracy (zagadnienia związane z promocją przedsiębiorczości, innowacyjnością, gospodarką opartą na wiedzy, zatrudnieniem i kapitałem ludzkim)
- Atrakcyjne i spójne miasta, zdolne do wygenerowania spójności społecznej (zagadnienia związane kompleksowym rozwijaniem rejonów zdegradowanych, integracją społeczną, problematyką ekologiczną, strategią miejską i zarządzaniem).

W świetle doświadczeń czerpanych z programu URBACT 2002-2006 działania w zakresie wymiany i nauki poprzez sieci okazują się być odpowiednim sposobem na realizację agendy lizbońskiej i goeteborskiej.

W ramach programu URBACT 2002-2006 zaproszono miasta do podzielenia się swoimi praktykami, politykami i doświadczeniami z partnerami i do uczenia się od nich, zapoznając się ze stosowanymi przez nich rozwiązaniami i narzędziami.

Dzięki seminariom, którym zazwyczaj towarzyszyły wizyty terenowe, skłaniano partnerów do zastanowienia się nad własnym spojrzeniem na sprawy lokalne, do rozważenia możliwości wprowadzenia innych rozwiązań podobnych problemów, do usprawnienia własnych polityk nowymi ideami, nowymi instrumentami (np. inżynieria finansowa, PPPs itp.).

Niektóre miasta, dysponujące bogatym doświadczeniem w poszczególnych dziedzinach (transport publiczny, ochrona dziedzictwa kulturowego, wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw itp.), wspierały „mniej doświadczonych” partnerów w zakresie projektowania i opracowywania takich programów czy polityk.

Osamotnione miasta, stosując swe tradycyjne jednosektorowe polityki, nie są w stanie ani sprostać wyzwaniom, ani wykorzystać szans, jakie stoją dziś przed miastami europejskimi (patrz: rozdział 2 „Sytuacja miast” i rozdział 3 wyżej). Potrzebują one wdrażania zintegrowanych polityk osadzonych w zrównoważonych strategiach rozwoju. Potrzebują one innowacji, odpowiedniej wiedzy i twórczego podejścia.

Program URBACT 2007-2013 stworzy miastom odpowiednie ramy, dostarczy środków i metod, aby mogły dobrze rozpoznać swoje problemy i znaleźć odpowiednie rozwiązania w takiej perspektywie. Umożliwi on miastom spotkania, wymianę i zdobywanie wiedzy poprzez działania sieciowe. Ponadto, w ramach inicjatywy „Regiony na rzecz zmian gospodarczych” dostępne będzie nowe narzędzie o nazwie Fast Track Network, której celem jest stymulacja wprowadzania innowacyjnych,

regionalnych strategii rozwoju i dobrych praktyk w programach „Konkurencyjność” i „Konwergencja”.

Te dwa główne priorytety wymagają zajęcia się nimi w kontekście gromadzenia i wymiany wiedzy, który wynika z projektów URBACT I, w ramach sieci tematycznych, grup roboczych oraz sieci szybkich procedur (patrz rozdział 5).

ROZDZIAŁ CZWARTY

OSIE PRIORYTETÓW

4.1. Oś priorytetów 1: Miasta, motory wzrostu i miejsc pracy

- 4.1.1. Promowanie przedsiębiorczości
- 4.1.2. Unowocześnianie i gospodarka oparta na wiedzy
- 4.1.3. Zatrudnienie i kapitał ludzki

4.2. Oś priorytetów 2: Miasta atrakcyjne i spójne

- 4.2.1. Kompleksowy rozwój rejonów zdegradowanych i rejonów zagrożonych degradacją
- 4.2.2. Integracja społeczna
- 4.2.3. Problematyka środowiskowa
- 4.2.4. Zarządzanie i urbanistyka

4.3. Oś priorytetów 3: Pomoc Techniczna

ROZDZIAŁ 4 – PRIORYTETY

Program operacyjny zakreśla dwie tematyczne osie priorytetów w rozdziale 4 (plus priorytet 3 – pomoc techniczna)

- Oś priorytetów 1 – miasta, motory wzrostu i miejsc pracy
- Oś priorytetów 2 – miasta atrakcyjne i spójne

Wybór tych priorytetów pochodzi z doświadczeń URBACT 2002-2006 i odzwierciedla Komunikat w sprawie Regionów na rzecz zmian gospodarczych.

Oś priorytetów 1 – miasta, motory wzrostu i miejsc pracy. Do głównych podtematów, jakimi należy się zająć, należą:

- Promowanie przedsiębiorczości (włącznie z instrumentami finansowymi)
- Nowoczesność i gospodarka oparta na wiedzy
- Zatrudnienie i kapitał ludzki (zdolność do podjęcia pracy, kwalifikacje, dostęp do rynku pracy, edukacja i systemy szkolenia zawodowego, tworzenie miejsc pracy przede wszystkim dla grup w niekorzystnej sytuacji)

Oś priorytetów 2 – miasta atrakcyjne i spójne – głównymi podtematami są:

- Zintegrowany rozwój rejonów zdegradowanych lub zagrożonych degradacją – tereny przemysłowe, ubogie części śródmieścia, peryferyjne dzielnice zdegradowane
- Integracja społeczna: mieszkalnictwo, zarządzanie imigracją, ludzie młodzi, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, technologie informatyczne, kultura
- Problematyka środowiskowa: odpady, usprawnienie monitorowania środowiska naturalnego, poprawa jakości powietrza; jakość i dostarczanie wody; energie odnawialne, polityki zintegrowanego transportu, przechodzenie do społeczeństwa recydingu ...
- zarządzanie i planowanie miejskie: planowanie miejskie, zarządzanie wielopoziomowe, uczestnictwo obywateli, zarządzanie terytorialne (poziome i pionowe)

Wymienione powyżej podtematy obejmują większość ważnych obszarów polityki na rzecz zintegrowanego, zrównoważonego rozwoju miast, a także aktualnych problemów, z jakimi muszą sobie radzić miasta europejskie. Jednakże w razie potrzeby inne podtematy mogą zostać uznane za ważne i dodane do tej listy. Jednym z głównych wyzwań jest poprawa powiązań pomiędzy priorytetami, co pozwoli na zintegrowane podejście do

zrównoważonego rozwoju miast. Ponadto istnieje wiele tematów wspólnych, które powinny być uwzględniane przy wszystkich możliwych działaniach URBACT, jak na przykład równe szanse, problematyka płci, zrównoważone środowisko, zarządzanie i kompleksowe podejście. Można też ująć sieciowanie sieci.

Oś priorytetów 3 – Pomoc Techniczna

Poniższa tabela przedstawia procentowo środki finansowe, jakie należy przeznaczyć na każdy z priorytetów.

Priorytet	Część budżetu
Oś priorytetów 1 – miasta, motory wzrostu i miejsc pracy	44%
Oś priorytetów 2 – miasta atrakcyjne i spójne	50%
Oś priorytetów 3 – pomoc techniczna	6%
Łącznie	100%

4.1. OŚ PRIORYTETÓW 1: MIASTA, MOTORY WZROSTU I MIEJSC PRACY

W ramach tego priorytetu ustalono następujące trzy podtematy:

4.1.1. Promowanie przedsiębiorczości

Promowanie przedsiębiorczości stanowi główne wyzwanie w miastach i jednocześnie ma żywotne znaczenie dla kreowania miejsc pracy oraz wzrostu gospodarczego. W większości miast promowanie przedsiębiorczości jest w dużej mierze postrzegane jako domena administracji miejskiej, jednakże działalność oraz zakres, w jakim można pobudzać przedsiębiorczość, są często ograniczone z powodu wielu wzajemnie powiązanych czynników, takich jak coraz skromniejsze fundusze pozostające do dyspozycji miast, a także brak strategii i towarzyszących narzędzi służących promowaniu przedsiębiorczości w ramach szerszej polityki gospodarczej. Jednocześnie, miastom często brakuje zdolności do odgrywania roli wiodącej siły, gdyż nie zdołały jeszcze zrozumieć potrzeby koordynacji z innymi aktorami, zwłaszcza z sektora prywatnego w ramach partnerstwa publiczno prywatnego.

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

URBACT 2002 – 2006 oraz Komunikat Komisji (2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach”

ustaliły pewną liczbę dobrych praktyk i narzędzi, jakie mogłyby pomóc w promowaniu przedsiębiorczości za pośrednictwem różnych sieci tematycznych i grup roboczych. Najwyraźniej, jest jednak jeszcze dużo pracy do zrobienia. Ustalono następujące przyszłe priorytety (lista nie jest pełna):

- dostęp do finansów oraz pomocy niefinansowej dla małych i średnich przedsiębiorstw
- Stosowanie PPP (partnerstwo publiczno-prywatne) oraz strategicznych układów partnerskich dla zapewnienia zintegrowanego i motywowanego popytem podejścia
- Rozwijanie przez miasta gospodarki socjalnej w okolicach zdegradowanych
- Zwiększone środki na regulację gospodarki nieformalnej
- Partnerstwo z uczelniami wyższymi jako katalizatorami potrójnej spirali (samorządy lokalne, wyższe uczelnie, przemysł)
- Tworzenie klastrów aktywności gospodarczej w obrębie nowych możliwości miejskich takich jak kultura, ochrona, środowisko
- ...

4.1.2 Poprawianie gospodarki opartej na innowacjach i wiedzy

W ramach strategii lizbońskiej państwa członkowskie umieściły unowocześnianie i wiedzę w samym sercu europejskiej strategii na rzecz wzrostu i tworzenia miejsc pracy. Miasta są w stanie przyczynić się do realizacji tej strategii i czerpać z niej korzyści w warunkach zrównoważonego rozwoju miast, poprzez przyznanie istotnej roli tym sektorom, w których wartość dodana jest w dużej mierze związana z pomysłami, innowacjami, wiedzą oraz nowymi technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi (Information and Communication Technologies - ICT).

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

Projekty realizowane w ramach URBACT 2002-2006 oraz Komunikat Komisji (2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” ustaliły, że miasta w istotny sposób potrzebują kontynuacji wsparcia dla konkretnych działań i badań w kilku konkretnych obszarach, a zwłaszcza w następujących (lista może być uzupełniona):

- Strategiczne polityki na szczeblu miasta w odniesieniu do ICT
- Dostęp do ICT dla wszystkich obywateli, a w szczególności dla grup w niekorzystnej sytuacji, cierpiących z powodu efektów cyfrowego podziału
- ICT a polityka zatrudnienia (przekwalifikowanie pracowników w miastach, uruchamianie programów kształcenia ustawicznego)

- Partnerstwo (pomiędzy miastami, pomiędzy miastami a prywatnymi koncernami, miastami a wyższymi uczelniami itp.) by promować innowacje i ducha przedsiębiorczości.

4.1.3. Zatrudnienie i kapitał ludzki

W większej części Europy zasadniczy obowiązek interweniowania na rynku pracy celem redukcji bezrobocia i dla kreowania stanowisk pracy spoczywa na rządach krajowych i/lub regionalnych. Lecz pomimo wielkiej ilości polityk państwowych problemy z rynkiem pracy w wielu miastach europejskich stały się niebezpiecznie poważne. Audyt Miejski donosi, że w miasta o wysokim przeciętny poziomie bezrobocia na ogół występują dzielnice, w których stopa bezrobocia jest przynajmniej dwukrotnie wyższa od przeciętnej i że w niektórych przypadkach wskaźniki te sięgają 60%. Mimo to, w wielu częściach Europy miasta wciąż walczą o to, by umocnić się w roli pełnoprawnych partnerów w walce o stanowiska pracy. Jednakże doświadczenia miast programu URBACT oraz innych miast pokazują, że miasta mogą odgrywać ważną rolę w ułatwieniu tworzenia miejsc pracy.

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

Projekty finansowane w ramach URBACT I oraz oraz Komunikat Komisji KOM(2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” dostarczają pewnego poglądu na przyszłe priorytety, jeśli chodzi o zatrudnienie i kapitał ludzki. Są to (lista może być uzupełniona)::

- Strategiczne podejście do aktywizacji w oparciu o potrzeby ludzi
- Zintegrowane ścieżki prowadzące na rynek pracy przy szczególnym uwzględnieniu konkretnych grup docelowych
- Przechodzenie od gospodarki nieformalnej do formalnej
- Przechodzenie od życia z zasiłku do rynku pracy
- Druga szansa dla tych, którzy nie skorzystali z formalnego systemu edukacji
- Partnerstwo pomiędzy lokalnymi szkołami, instytucjami szkoleniowymi a pracodawcami
- ICT oraz dostęp do zasobów edukacyjnych
- Partnerstwo i gospodarka socjalna
- Pomoc ukierunkowana na okolice oraz grupy zagrożone degradacją i wykluczeniem celem przystosowania do zmian oraz umożliwienia dostępu do pracy w rozwijającej się części gospodarki miejskiej

4.2. OŚ PRIORYTETÓW 2: ARTAKCYJNE I SPÓJNE MIASTA

W ramach tego priorytetu wyróżnia się cztery podtematy:

4.2.1 Zintegrowany rozwój obszarów zdegradowanych oraz obszarów zagrożonych degradacją

Audyt Miejski wskazuje, że niemal wszystkie miasta, w których stopa bezrobocia wynosi 10 lub więcej procent, zawierają pewne obszary, w których stopa bezrobocia przewyższa średnią miejską przynajmniej dwukrotnie. W niektórych przypadkach stopa bezrobocia sięga 60%.

W takich zdegradowanych dzielnicach wysokiemu bezrobociu towarzyszy wiele innych problemów, jak na przykład złe warunki mieszkaniowe, zły stan zdrowotny mieszkańców, niewielkie możliwości zdobycia pracy oraz wysoka przestępczość.

Sukces inicjatywy wspólnotowej URBAN³¹ nie jest wyłącznie skutkiem zintegrowanego podejścia. URBAN postawił sobie za cel społeczną i ekonomiczną spójność, która usuwa bariery w zatrudnieniu i inwestowaniu, przy jednoczesnym promowaniu celów społecznych i środowiskowych. Mobilizacja szerokich grup partnerów o różnych umiejętnościach dodatkowo wsparła to podejście.

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

Projekty finansowane w ramach URBACT I oraz Komunikat Komisji KOM(2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” dostarczają pewnego wyobrażenia na temat przyszłych priorytetów co do tematu zintegrowanego rozwoju obszarów zdegradowanych. Są one wymienione poniżej (lista może być uzupełniana):

- Opracowywanie długofalowych, spójnych planów dla wszystkich zróżnicowanych czynników promujących zrównoważony wzrost i miejsca pracy na obszarach miejskich.
- Odnowa miast

³¹ Inicjatywa wspólnotowa URBAN II (2000-2006): Komunikat Komisji skierowany do Państw Członkowskich z dnia 28 kwietnia 2000, zawierający wytyczne dla inicjatywy wspólnotowej dotyczącej ekonomicznej i społecznej odnowy miast i dzielnic objętych kryzysem, w celu promocji zrównoważonego rozwoju miast (URBAN II), C(2000) 1100 z 28.4.2000.

- Mobilizacja kluczowych partnerów – sektor prywatny, społeczność i organizacje pozarządowe, a także władze lokalne, regionalne i krajowe
- Wspieranie małych i mikro przedsiębiorstw; drobne pożyczki i mikro-kredyty.
- Zagospodarowanie zdewastowanych terenów przemysłowych i renowacja przestrzeni publicznych.
- Strefy Możliwości Ekonomicznych (Economy Opportunity Zones)

4.2.2. Integracja społeczna

Kluczowym wyzwaniem jest batalia przeciwko wykluczeniu społecznemu. Wykluczenie społeczne ma wpływ na wiele aspektów: na przedsiębiorczość lokalną (mniej klientów), na środowisko do życia (brak bezpieczeństwa, wandalizm), na mieszkańców (brak „pozytywnego myślenia”, kreatywności, entuzjazmu w pracy) oraz na zakres potencjału rozwoju miasta (które jest mniej atrakcyjne). Należy opracować i zrealizować zintegrowane strategie obejmujące wszystkie te zagadnienia (edukację, mieszkalnictwo, batalię przeciwko wykluczeniu, zatrudnienie i sport).

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

Projekty finansowane w ramach URBACT I oraz Komunikat Komisji KOM(2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” dostarczają pewnych pomysłów odnośnie przyszłych priorytetów w zakresie integracji społecznej. Są to (lista może być uzupełniana):

- Mieszkalnictwo
- Migranci i mniejszości etniczne
- Ludzie młodzi i dzieci
- Równość płci
- Usprawnienie służb socjalnych (służba zdrowia ...)
- Zwiększone bezpieczeństwo mieszkańców
- Wyłączenie społeczne oraz wyłączenie przestrzenne
- Zagadnienia demograficzne
- Sektor kulturalny

4.2.3. Zagadnienia środowiskowe

Wyzwania bywają różne. Dla niektórych miast wyzwaniami są rosnąca populacja, rosnące ceny nieruchomości, niedobór terenów, zagęszczenie ruchu drogowego i nadmiernie rozbudowane służby publiczne; dla innych będzie to wyludnienie, zdegradowanie, brak miejsc pracy lub niska jakość życia. W wielu miastach podstawowymi wyzwaniami są suburbanizacja i nadmierny rozrost w przestrzeni – gdzie obszar wokół miasta przyciąga mieszkańców oraz rozwój poza samo miasto, prowadząc do powstawania kontrastów i powstawania nowych potrzeb: depopulacja w mieście, ale przegęszczenie przedmieść i okolicznych terenów rolniczych.

Ludzie chcą mieszkać i pracować w miastach o wyrazistej tożsamości, gdzie środowisko zarówno naturalne, jak i zbudowane, są najwyższej jakości – czyste powietrze, ciche i czyste przestrzenie publiczne, obszary zielone, atrakcyjna i zrównoważona architektura, z której dumna jest ludność miejscowa. Gdy myśli się o przyciąganiu geograficznie mobilnych pracowników wiedzy oraz o działaniach o wysokiej wartości dodanej, jakość środowiska jest długofalową inwestycją.

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

Projekty finansowane w ramach URBACT 2002 – 2006 oraz Komunikat Komisji KOM(2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” dostarczają pewnych pomysłów odnośnie przyszłych priorytetów w zakresie zagadnień środowiskowych, które są wymienione poniżej:

- Transport, dostępność i mobilność
- Dostęp do usług i udogodnień
- Środowisko naturalne i fizyczne: (zarządzanie odpadami, jakość powietrza, jakość wody i jej dostateczna ilość, energie odnawialne, przechodzenie do społeczeństwa recyklingu, poprawa monitoringu środowiska)
- Dziedzictwo kulturowe
- Zmiany klimatyczne

4.2.4. Zarządzanie i urbanistyka

Planowanie przestrzenne miast

Rozwój miasta to proces złożony i długotrwały. Angażuje ludzi, którzy tam żyją i pracują, odpowiednie instytucje publiczne i prywatne z tego terenu, ramy prawne i planistyczne, a także środowisko naturalne i fizyczne.

Miasta zarówno obszary metropolitalne jak również miasta średniej wielkości potrzebują długofalowej wizji na rzecz maksymalizacji wielu czynników stanowiących o sukcesie, o których mowa w niniejszym dokumencie, takich jak dostępność i mobilność, dostęp do usług komunalnych, środowisko naturalne i fizyczne (włączając związek pomiędzy miastem i terenami wiejskim znajdującymi się wokół miast), kultura, małe i średnie firmy, innowacje, możliwość znalezienia zatrudnienia, włączenie społeczne i bezpieczeństwo publiczne.

Zarządzanie terytorialne

Zarządzanie terytorialne będzie najprawdopodobniej odgrywało coraz większą rolę przy rozwiązywaniu zarówno wewnętrznych problemów (rozwój gospodarczy, spójność społeczna, środowisko itp.), jak i problemów zewnętrznych.

W tym zakresie wiele sieci URBACT podkreślało potrzebę współpracy pomiędzy szczeblami lokalnymi, regionalnymi i jeszcze szerszymi. Konkretniej ujmując, ułatwić należy wspólną pracę w obrębie poszczególnych poziomów społeczności lokalnych. Projekty URBACT I podkreślały, że wspólne środki funkcjonujące pomiędzy szczeblami regionalnymi i lokalnymi są warunkiem dla efektywnego i skutecznego wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Uczestnictwo

Z perspektywy demokracji przejście od rządu do zarządzania stanowi nie lada wyzwanie. Szczebel lokalny, podobnie jak szczebel krajowy czy europejski, przechodzi pewien kryzys cechujący się poczuciem braku umocowania w prawie i prawa do reprezentowania rządów. Z tej to przyczyny zapraszani są wszyscy decydenci do uczestnictwa w lokalnym podejmowaniu decyzji.

W programie URBACT I sieci skupiły się na zagadnieniu uczestnictwa. Projekty URBACT I pracowały nad ustaleniem wspólnych zasad i kryteriów sukcesu dla projektów uczestnictwa.

Dalsze kroki i perspektywy na przyszłość

URBACT I oraz 2006 oraz Komunikat Komisji KOM(2006) nr 385 z 13 lipca 2006 do Rady i Parlamentu Europejskiego „Polityka spójności a miasta: wkład miast we wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w regionach” ustaliły szereg dobrych praktyk i narzędzi, jakie mogą pomóc w promowaniu zarządzania i planowania urbanistycznego. Przede wszystkim, projekty dostrzegły potrzebę, by miasta kontynuowały wzmocnianie badań oraz konkretne działania w kilku dziedzinach, a przede wszystkim:

- Rozwiązywanie problemu zarządzania terytorialnego, gdy dany teren obejmuje rejony zarówno miejskie, jak i wiejskie.
- Koordynowanie polityk wykorzystania gruntów z inwestycjami funduszy strukturalnych i spójności pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi, na szczeblu regionalnym i krajowym, ażeby kontrolować rozrastanie się miast.
- Inicjatywy zmierzające do uczynienia terenów zurbanizowanych oraz centrów miast atrakcyjnymi miejscami do życia.
- Rozszerzenie sieci miast do sieci klastrów, aby uzyskać dostateczne ich rozmiary i przygotować dla nich wspólne strategie.
- Zbadanie przydatności partnerstw oraz innych zdecentralizowanych metod zarządzania celem zapewnienia sprawnej działających i bardziej efektywnych rozwiązań dla zagadnień miejskich

W przyszłych projektach związanych z tymi tematami uczestnictwo następujących grup można uznać za uprzywilejowane grupy docelowe:

- Grupy mieszkańców posiadające konkretne umiejętności i znajomość lokalnego kontekstu i lokalnych czynników.
- Kobiety również stanowią docelową populację dla partnerstwa, jako że są one zarówno nadreprezentowane w działaniach miejskich, jak i niedoreprezentowane na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji.
- Również ludzie młodzi stanowią klucz do efektywnego zarządzania, a ich uczestnictwo zostało uznane przez Unię Europejską za sprawę priorytetową.
- Biorąc pod uwagę trendy demograficzne w większości miast europejskich zwiększa się znaczenie zagadnień związanych z ludźmi starszymi w miastach

Aby promować zintegrowane podejście projekty programu URBACT II będą prawdopodobnie zawierać elementy z obu osi tematycznych. Wybór tematów jak zasady radzenia sobie z zakresem tematycznym będą przedstawione w Dokumencie Technicznym, który będzie uzupełniał Program Operacyjny URBACT II.

4.3. OŚ PRIORYTETÓW 3: POMOC TECHNICZNA

Rola pomocy technicznej polegać będzie na wspieraniu działań przygotowawczych, kierowniczych, monitorujących, oceniających i kontrolnych wykonywanych w związku z programem, zgodnie z artykułem 46 rozporządzenia (WE) 1083/06.

Suma kwoty ERDF przeznaczanej na niniejszy Priorytet wynosi 3,19 miliona euro (co odpowiada 6% ogólnej kwoty EFRR programu, zgodnie z ustępem 1 lit. b) art. 46 rozporządzenia (WE) 1083/06. Suma

kwalfikowalnych wkładów krajowych w pomoc techniczną stanowi 2,62 miliona euro. Dodatkowa Norwegia wniesie 33.466 euro a Szwajcaria 53.670 euro funduszy niekwalfikowalnych.

Pomoc techniczna obejmuje działania związane z administrowaniem programu w świetle artykułu 46 rozporządzenia (WE) 1083/06, a w szczególności:

"Z inicjatywy Państwa Członkowskiego Fundusze mogą finansować działania przygotowawcze, kierownicze, oceniające, informacyjne i kontrolne programów operacyjnych, wraz z działaniami mającymi wzmacnić zdolności administracyjne dla wdrażania funduszy [...]"

ROZDZIAŁ PIĄTY

REALIZACJA

5.1. Obszar objęty programem

5.2. Beneficjenci

5.3. Rodzaje operacji

5.4. Operacja 1: wymiana i nauka

5.4.1. Sieci tematyczne

5.4.2. Grupy robocze

5.5. Operacja 2: kapitalizacja

5.5.1. Narzędzia dla kapitalizacji

5.5.2. Sieć „szybkiej ścieżki” (Fast Track Network)

5.6. Operacja 3: Komunikacja i rozpowszechnianie

5.6.1. Narzędzia komunikacji

5.6.2. Partnerstwa

5.6.3. Struktura programu

5.7. Wskaźniki

5.7.1. Wskaźniki na poziomie programu

5.7.2. Wskaźniki na poziomie operacji

5.7.3. Wskaźniki dot. pomocy technicznej

5.7.4. Kontrola i ewaluacja wyników, rezultatów i wpływów

ROZDZIAŁ 5 – REALIZACJA

5.1. OBSZAR OBJĘTY PROGRAMEM

Obszar programu obejmuje:

- Państwa Członkowskie EU 27
- Norwegię i Szwajcarię. Partnerzy z Norwegii i Szwajcarii nie mogą korzystać z funduszy EFRR, lecz mogą uczestniczyć na własny koszt.
- Kraje przedakcesyjne. Partnerzy z krajów przedakcesyjnych mogą uczestniczyć w operacjach, korzystając z funduszy przedakcesyjnych, bez współfinansowania ze strony EFRR.
- Inne kraje. Partnerzy z innych krajów, z dowolnego miejsca globu, mogą brać udział w programie na własny koszt.

5.2. BENEFICJENCI

W świetle rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 art. 2 (4), definicja beneficjenta brzmi następująco:

Podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjujące i realizujące operacje. W ramach programów pomocy objętych art. 87 Traktatu beneficjentami są przedsiębiorstwa publiczne lub prywatne, realizujące indywidualny projekt i otrzymujące pomoc publiczną

Dla programu URBACT II wskazać można następujące kategorie beneficjentów, przy czym wszyscy beneficjenci są kwalifikowalni do otrzymania środków z EFRR:

MIASTA

(miasta i zorganizowane aglomeracje) Unii Europejskiej 27.

REGIONY I PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Jeśli zajmują się tematyką miejską.

WYŻSZE UCZELNIE I OŚRODKI BADAWCZE

Jeśli zajmują się tematyką miejską.

Ostatecznymi beneficjentami w przypadku osi priorytetów 1 i 2 muszą być władze publiczne i równorzędne instytucje publiczne (public equivalent body).

Na podstawie prawa o zamówieniach publicznych Unii Europejskiej termin „równorzędne instytucje publiczne” (public equivalent body) odnosi się do wszelkich osób prawnych podlegających prawu publicznemu lub prywatnemu:

1. *założonych w określonym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogółu, nie mających charakteru przemysłowego czy komercyjnego (co nie wyklucza osób posiadających charakter częściowo przemysłowy, a częściowo komercyjny) oraz*
2. *posiadających osobowość prawną, oraz*
3. *a) albo finansowanych w większej części przez Państwo, albo przez władze regionalne czy lokalne, względnie przez inne osoby podlegające prawu publicznemu,*
b) lub podlegających nadzorowi zarządzania ze strony tych osób,
c) lub posiadających radę administrującą, zarządzającą lub nadzorującą, w której ponad połowa członków mianowana jest przez Państwo, władze regionalne lub lokalne, względnie przez inne osoby podlegające prawu publicznemu.”

Oprócz opisanych powyżej beneficjentów w projektach URBACT II uczestniczyć mogą inni partnerzy, z reguły na własny koszt. Warunki ich uczestnictwa określone zostaną w Dokumencie Technicznym oraz w ogłoszeniu o naborze wniosków (call for proposals). Partnerzy tacy to na przykład krajowe oraz międzynarodowe stowarzyszenia miast a także sektor prywatny (czyli organizacje nastawione na korzyści finansowe).

Co więcej krajowe i międzynarodowe stowarzyszenia miast również mogą być partnerami programu zazwyczaj na warunkach określonych w punkcie 5.6.2.

Ażeby zmaksymalizować wpływ niniejszego programu na regionalne i lokalne polityki na obszarze UE, zachęca się usilnie wnioskodawców do włączania do swoich operacji odpowiednich i kompetentnych regionalnych oraz lokalnych władz. Wnioski posiadające solidny i kompetentny udział władz regionalnych będą traktowane priorytetowo w procesie selekcji.

5.3. RODZAJE OPERACJI

Ten rozdział opisuje metody, jakie należy zastosować, by dostarczyć osi priorytetów programu URBACT II. Zaprezentowane operacje i narzędzia posiadają swój własny sposób funkcjonowania, który zostanie opisany szczegółowo w innych dokumentach związanych z niniejszym programem operacyjnym, które będą zatwierdzone przez komitet monitorujący.

Program zakreśla 3 główne operacje odnoszące się do obu osi tematycznych:

Operacja 1 – wymiana i zdobywanie wiedzy

Operacja 2 – kapitalizacja

Operacja 3 – komunikacja i rozpowszechnianie

Każda z tych operacji korzystać będzie z szeregu narzędzi, by zrealizować wybrane projekty – istnieje znacząca komplementarność pomiędzy narzędziami używanymi przy poszczególnych operacjach.

URBACT II będzie przede wszystkim pewnym instrumentem wymiany i zdobywania wiedzy przeznaczonej dla tworzących polityki, praktyków oraz innych aktorów aktywnie zaangażowanych w opracowywanie i wdrażanie polityk miejskich, z tworzeniem sieci tematycznych, „capacity building” (tworzenie możliwości rozwojowych) oraz grup roboczych. Nowy program skupi się szczególnie na jakości wyników wymian oraz na możliwości przekazywania takich produktów. Nowy program stworzy niezbędne warunki dla zwiększenia wpływu wymian na polityki opracowywane przez miasta w nich uczestniczące.

URBACT II wzmocni swoje funkcje kapitalizacyjne, włącznie z transferem wiedzy opartej na doświadczeniach oraz wiedzy zgromadzonej w latach 2002 - 2006. Podwyższony poziom wymian pomiędzy miastami oraz akcentowanie zagadnień miejskich w programie operacyjnym, w połączeniu z doświadczeniami zdobytymi w trakcie programu URBACT 2002-2006, zaowocują silniejszym i bardziej efektywnym procesem kapitalizacji i rozpowszechniania.

Od najwcześniejszych etapów wymiany projekty skupią się na **kapitalizacji** (studia linii bazowej (baseline studies), pliki tematyczne, regionalne konferencje tematyczne, wsparcie ze strony ekspertów, wspólne metodologie, standaryzowana prezentacja przykładów dobrych praktyk, ustalanie celów i rzeczy do dostarczenia).

W oparciu o doświadczenia programu URBACT I polityka **komunikacji i rozpowszechniania** zostanie rozszerzona tak, aby w najbardziej stosowny sposób dotrzeć do szerszego odbiorcy pośród ludzi podejmujących decyzje w miastach.

5.4. OPERACJA 1: WYMIANA I ZDOBYWANIE WIEDZY

Operacje wymiany i zdobywania wiedzy będą realizowane za pomocą dwóch podstawowych narzędzi będących centralnym elementem

URBACT II. Celem jest zobaczenie szerokiego strumienia wymian – rozwijających się i narastających – pomiędzy wszystkimi uczestnikami projektów podejmowanych w ramach osi priorytetów programu operacyjnego.

Te dwa narzędzia to:

- Sieci tematyczne
- Grypy robocze

Operacja ta jest jednak na tyle elastyczna, by objąć też inne jeszcze narzędzia wymiany, gdyby zostały one uznane za stosowne w trakcie realizacji programu.

5.4.1. Sieci tematyczne

Program URBACT jest przeznaczony dla miast i wymaga zarządzania przy ich pełnym zaangażowaniu. Kierowanie sieciami tematycznymi zostanie powierzone – poprzez przydział funduszy – miastom, które zobowiążą się koordynować i animować sieci tematyczne pod kątem realizacji wyraźnych zaleceń polityki na zakończenie poszczególnych działań sieci. Te, władze regionalne, w których kompetencjach znajdują się objęte programem obszary miejskie, mogą również zostać zaproszone do wzięcia udziału w tych sieciach.

Celem jest stworzenie przynajmniej jednej sieci tematycznej dla każdego z podstawowych tematów wskazanych w ramach dwóch osi priorytetów niniejszego programu.

Każde miasto partnerskie sieci zobowiąże się do stworzenia swojego własnego planu działania jako wyniku swego uczestnictwa w sieci.

Narzędzie to zostanie wdrożone poprzez ogłoszenie o naborze wniosków (call for proposals). Sporządzone zostaną specyfikacje oraz zakres wymagań i obowiązków, precyzujące charakter proponowanych zadań wyznaczonych do zrealizowania przez sieci (wymiany, porównywanie doświadczeń, zdobywanie wiedzy i tworzenie nowych możliwości, rozpowszechnianie dobrych praktyk, zalecenia) oraz określające ramy administracyjne i finansowe, w których sieci tematyczne mają funkcjonować.

Uczestnictwo na poziomie lokalnym jest kluczowym komponentem metodologii URBACT II mającej na celu stworzenie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Aby umożliwić efektywny wpływ działań sieci na polityki lokalne, każdy partner sieci tematycznej stworzy Lokalną Grupę Wsparcia URBACT (URBACT Lokal Support Group – ULSG) lub skorzysta przy tworzeniu ULSG z istniejącej struktury/organizacji. Lokalna Grupa

Wsparcia URBACT gromadzi kluczowych lokalnych interesariuszy, których dotyczy wymiana tematyczna poruszana przez sieć oraz Lokalny Plan Działania, który zostanie stworzony. Skład ULSG będzie zależny od tematyki oraz typu projektu i partnera.

Ponadto, każda sieć tematyczna będzie miała możliwość wyznaczenia co najmniej jednego **eksperta tematycznego**. Na poziomie projektu zadaniem ekspertów będzie asystowanie miastom partnerskim podczas opracowywania i wdrażania programu (działania związane z wymianami, wynikami i rozpowszechnianiem), służąc tematycznym i metodologicznym doświadczeniem.

5.4.2. Grupy robocze

Instytucje publiczne lub „równorzędne instytucje publiczne” (public equivalent body) mogą być partnerem wiodącym grup roboczych w zakresie określonych tematów i w ograniczonych ramach czasowych, zbliżając do siebie różne instytucje publiczne (miasta, władze regionalne i krajowe), pracowników terenowych, ekspertów specjalizujących się w wybranej tematyce, wyższe uczelnie, ośrodki badawcze, sieci europejskie i krajowe, a także inne organizacje związane z daną tematyką. Oczekuje się, że grupy robocze zaproponują tematy zbieżne z głównymi kierunkami działania zakreślonymi w podstawowych osiach priorytetów.

Grupy robocze będą miały inny przedmiot zainteresowania niż sieci tematyczne, będą miały innych uczestników i będzie się od nich oczekiwać innych rezultatów. Grupy robocze poświęcą mniej czasu aspektowi wymiany w programie pracy, a swoje wysiłki skoncentrują, z pomocą ekspertów, na dostarczeniu wysokiej jakości wyników, które będą mogły być wykorzystane przez odbiorców zewnętrznych oraz w procesie kapitalizacji programu URBACT II.

5.5. OPERACJA 2: KAPITALIZACJA

5.5.1. Narzędzia kapitalizacji

Proces kapitalizacji doświadczeń został przygotowany przez URBACT 2002–2006 na zasadzie eksperymentalnej. Miał on dostarczać nieustannych analiz oraz stwarzać łatwy dostęp do wyników projektów URBACT, zwłaszcza poprzez opracowywanie plików tematycznych. URBACT II oprze się na tym dorobku, ażeby w bardziej konkretny sposób

trafiać do osób zaangażowanych w polityki miejskie oraz programy operacyjne finansowane przez fundusze strukturalne.

Dla wsparcia kapitalizacji i rozpowszechniania wskazano następujące narzędzia:

Jednostki tematyczne

Na poziomie programu kapitalizacja zostanie zorganizowana przez jednostki tematyczne. Każdy projekt będzie przydzielony do jednej jednostki tematycznej, która z pomocą jej menagera przygotuje szereg działań takich, jak: tworzenie i koordynacja grup ekspertów, tworzenie i koordynacja plików tematycznych, produkcja opracowań.

Eksperci tematyczni

Na poziomie programu za nadzorowanie przedsięwzięcia przez cały okres jego trwania będą odpowiedzialni eksperci tematyczni, którzy uczestniczyć będą również w czynnościach kapitalizacyjnych podejmowanych przez jednostki tematyczne. W szczególności, będą oni działać niczym przekaźniki łączące sieci z odpowiednimi jednostkami tematycznymi w kontekście opracowywania plików tematycznych, organizacji rozpowszechniania, spotkań komunikacyjnych oraz informacyjnych itp.

Opracowania

Komitet Monitorujący może zdecydować o przeprowadzeniu studiów nad określonymi zagadnieniami oraz projektów badawczych dotyczących doświadczeń i inicjatyw polityki miejskiej, celem wzmocnienia procesu kapitalizacji wyników projektów URBACT II. Bliższe informacje na temat tego narzędzia oraz sposobu jego wykorzystania zostaną bardziej szczegółowo przedstawione w "Aneksie technicznym do programu operacyjnego".

5.5.2 Fast Track Network (Sieć "szybkiej ścieżki")

"Fast Track Network" to specyficzny instrument inicjatywy "Regiony na rzecz zmian gospodarczych". Głównym celem jest kapitalizacja wyników współpracy międzyregionalnej i generowanie współdziałania pomiędzy polityką spójności a innymi politykami UE. Takie działania będą aktywnie stymulować wprowadzanie strategii rozwoju regionalnego oraz najlepszych praktyk do programów konwergencji lub programów konkurencyjności i zatrudnienia.

Fast Track Network nastawione jest na bezpośrednie przenoszenie konkretnej praktyki polityki miejskiej do jednego lub większej ilości miast, które pragną osiągnąć poprawę w tej właśnie dziedzinie.

Fast Track Networks grupować będą miasta i regiony oraz związane z nimi wyspecjalizowane organizacje posiadające określone doświadczenie w konkretnej dziedzinie, z takimi, które chcą osiągnąć poprawę w tej dziedzinie. Oczekiwany wynikiem będzie konkretny plan działania dla każdego z uczestniczących miast.

Istotnym warunkiem uczestnictwa miast w Fast Track Network jest zaangażowanie partnerów odpowiedzialnych za zarządzanie odpowiednimi programami konwergencji lub konkurencyjności i zatrudnienia, jako że przygotowany plan działania ma być później realizowany w ramach tego programu. Wspomniane programy powinny posiadać specjalne odniesienie do Fast Track Network lub szerzej do inicjatywy „Regiony na rzecz zmian gospodarczych”, tak aby ułatwić czerpanie funduszy dla realizacji przygotowanego planu. W ten sposób, dobre doświadczenia uzyskane w ramach sieci URBACT I będą miały bardzo bezpośredni wpływ na polityki i działania w innych miastach i regionach Europy, szczególnie w tych, które potrzebują ich najbardziej.

Każde Fast Track Network powinno zająć się jednym z tematów przedstawionych w Komunikacie „Regiony na rzecz zmian gospodarczych”. Komitet Monitorujący zdecyduje o zatwierdzeniu i przyznaniu funduszy dla Fast Track Networks na podstawie kryteriów ustalonych przez program. Podstawową cechą odróżniającą Fast Track Network od sieci tematycznych będzie fakt towarzyszenie oraz uczestnictwa Komisji Europejskiej w pracach Fast Track Network.

5.6. OPERACJA 3: KOMUNIKOWANIE I ROZPOWSZECHNIANIE

5.6.1 Narzędzia komunikowania i rozpowszechniania

Konieczne jest stworzenie ambitnej strategii komunikacji i rozpowszechniania, tak aby umożliwić rozpowszechnianie know-how oraz wiedzy zdobytej w ramach programu a także aby zapewnić dotarcie do osób w miastach odpowiedzialnych za wdrażanie nowych polityk. Komunikowanie i rozpowszechnianie to jedno z niezbędnych i elementarnych składników wszystkich programów funduszy strukturalnych. Strategia komunikowania stosować musi zasadę elastyczności, gdyż działania zależne są od potrzeb zmieniającej się polityki.

Aby ułatwić proces komunikowania i informowania, udostępniony zostanie szereg narzędzi, z których korzystać będą mogły miasta i ich partnerzy, a także całe społeczeństwo. Będą one aktualizowane i uzupełniane w miarę postępów realizacji programu. Poniżej zamieszczamy listę tych narzędzi:

Strona internetowa – Jako podstawowe i najszerzej dostępne medium, strona internetowa pozostanie w centrum działań związanych z rozpowszechnianiem informacji.

Coroczna konferencja – Program gromadzić będzie raz do roku wszystkich aktorów zaangażowanych w zrównoważony rozwój miast.

Drukowane publikacje tematyczne w językach lokalnych – przygotowywane będą krótkie analizy informacji otrzymanych z jednostek tematycznych.

5.6.2 Współpraca

Kluczowym elementem komunikacji w programie URBACT II będzie tworzenie i skuteczne wykorzystywanie współpracy. Instytucja Zarządzająca może zawierać porozumienia o współpracy z europejskimi i krajowymi wyspecjalizowanymi sieciami, w celu opracowania działań na rzecz kapitalizacji i rozpowszechniania, które integrowałyby wnioski i działania realizowane poza programem URBACT.

Partnerstwa takie mogą dotyczyć takich wkładów, jak pomoc ekspercka (uczestnictwo członków wyspecjalizowanych sieci) w działaniach realizowanych w ramach jednostek tematycznych (steering groups, pliki tematyczne, organizacja konferencji regionalnych itp.). Mogą też dotyczyć działań związanych z rozpowszechnianiem (wspólna organizacja imprez, sponsorowanie treści itp.).

Krajowe Punkty Informacyjne URBACT II:

Program URBACT ma podwójne zadanie, którym jest z jednej strony rozpowszechnianie tematycznych informacji URBACT w lokalnych językach za pośrednictwem strony internetowej wśród wszystkich istotnych aktorów w poszczególnych krajach. Dodatkowo istnieje potrzeba gromadzenia interesujących informacji napływających z pracy miast w innych krajach.

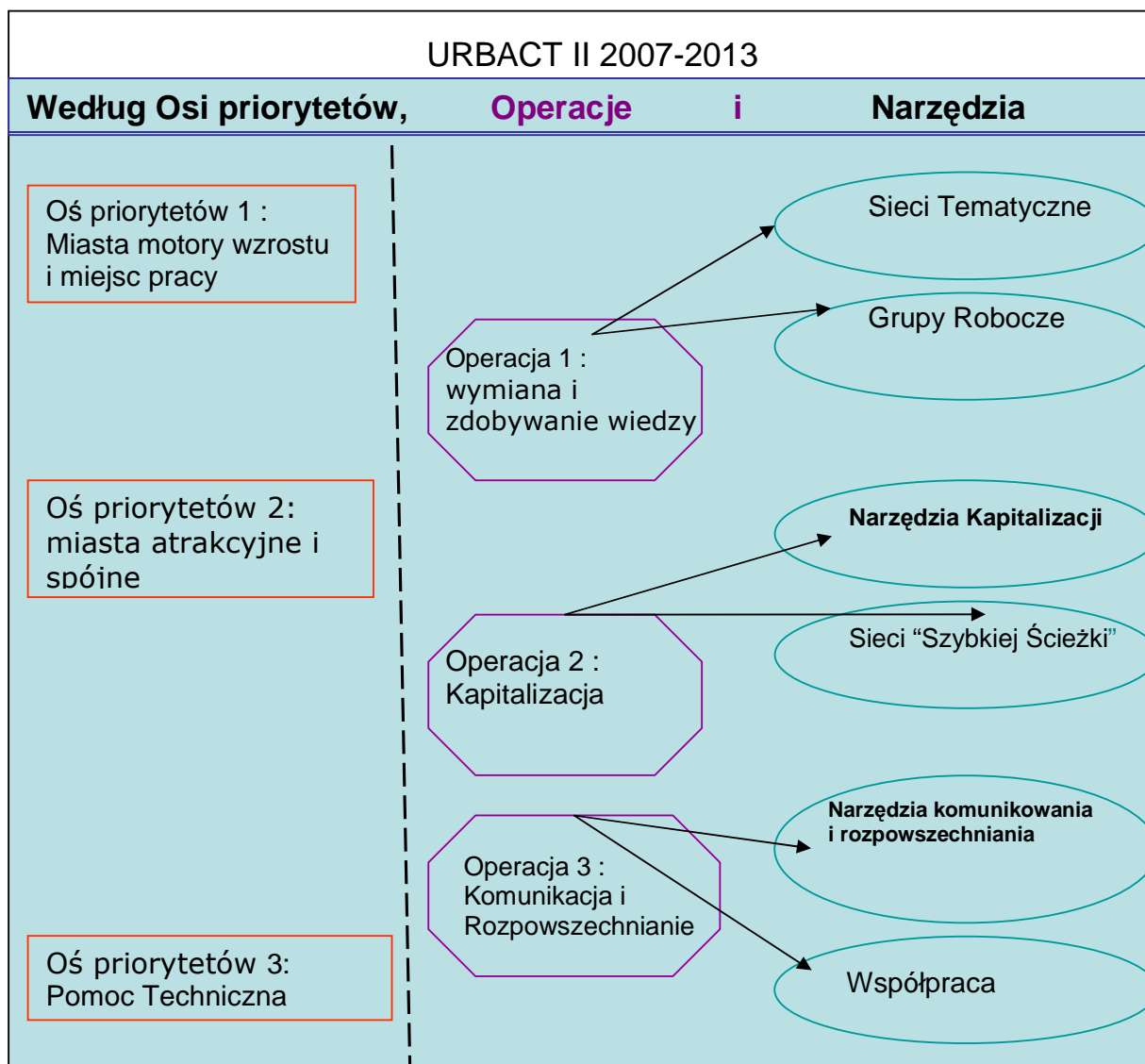
Z tego powodu specyficznym zadaniem punktów informacyjnych jest dwustronna komunikacja – dostarczanie i rozpowszechnianie informacji i wiedzy. Struktura krajowych punktów informacyjnych może różnić się w poszczególnych państwach w zależności od dostępnych możliwości. Punkty zostaną wybrane na podstawie wezwania do składania ofert (call for tenders), zorganizowanego przez Instytucję Zarządzającą.

Wniosek

Opisane wyżej narzędzia wdrażania zawierają klarowne metody realizacji osi priorytetów programu. Narzędzia te różnić się będą pod względem tego, jak będą użytkowane i tego, kto jest odpowiedzialny za ich

wdrażanie. Szczegóły co do ich użycia będą dostarczane przy każdym wezwaniu do składania propozycji, a także można je znaleźć w Dokumencie Technicznym URBACT II.

5.6.3 Struktura programu

5.7 WSKAŹNIKI

Wkład URBACT II do procesu realizacji celów wzrostu i tworzenia miejsc pracy w dużej mierze zależy będzie od rodzajów operacji, jakie program ten będzie miał wspierać. Poszczególne projekty dostarczą pewnych

wyników, a program jako całość wpłynie na polityki miejskie na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ustalono następujące wskaźniki na poziomie programu aby ustanowić bezpośrednie połączenie z celami programu przedstawionymi w rozdziale 3 tego dokumentu.

5.7.1 Wskaźniki na poziomie programu

Wskaźniki na poziomie programu	
Wskaźnik	Cel
Stopień wpływu na polityki zrównoważonego rozwoju miast za pomocą programu URBACT (skala: wysoki, średni, niski)	High
Ogólna liczba spotkań dla decydentów w miastach oraz praktyków	376
Ogólna liczba działań związanych z rozpowszechnianiem zrealizowanych w okresie trwania programu	172
Suma planów działań przygotowanych w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich wybranych dla programów funduszy strukturalnych	345

5.7.2 Wskaźniki na poziomie operacji

Oprócz wskaźników na poziomie programu dostępna jest lista oczekiwanych wskaźników oraz wpływów, która zawarta jest w ewaluacji ex-ante. Wskaźniki te podzielone są na *wskaźniki realizacji*, które są bezpośrednio powiązane z narzędziami i operacjami, na *wskaźniki rezultatów*, które są powiązane z ostatecznymi rezultatami operacji oraz na *wskaźniki wpływów*, które nie są wymierne, ale próbują wyrazić wpływ operacji na polityki lokalne, regionalne i krajowe.

Wskaźniki te są zamieszczone w poniższych tabelach – dla 3 operacji programu oraz dla trzeciej osi tematycznej: pomoc techniczna.

Operacja 1 Wymiana i zdobywanie wiedzy	
Wskaźniki realizacji	
Liczba wniosków o utworzenie sieci tematycznych, które napłynęły	60
Liczba utworzonych (zatwierdzonych) sieci tematycznych	40
Liczba wniosków o utworzenie grup roboczych, które napłynęły	25
Liczba utworzonych (zatwierdzonych) grup roboczych	15
Liczba seminariów / spotkań roboczych	300
Liczba sporządzonych raportów tematycznych	54

Liczba przygotowanych Lokalnych Planów Działań	440
Liczba Lokalnych Grup Wsparcia	540
Ogólna liczba uczestników Lokalnych Grup Wsparcia	3300
Mężczyźni	1700
Kobiety	1600
Liczba uczestniczących partnerów	520
Liczba uczestniczących państw	29
Ogólna liczba ekspertów tematycznych, z których pomocy skorzystano	110
Mężczyźni	70
Kobiety	40
Liczba uczestników z państw nieczłonkowskich i państw nieakcesyjnych	5
Liczba poruszonych tematów	7
Wskaźniki rezultatu	
Liczba wdrożonych Lokalnych Planów Działań	300
Liczba Lokalnych Planów Działań wdrożonych za pomocą EFRR oraz EFS	150
Liczba wejść na stronę internetową – zakładka sieci tematycznych i grup roboczych (roczna średnia)	132.000
Wskaźniki wpływu	
Procent Programów Operacyjnych, zmodyfikowanych w zakresie polityki miejskiej po ewaluacji śródkresowej	30%

Operacja 2 Kapitalizacja	
Wskaźnik realizacji	Cel
Liczba utworzonych jednostek tematycznych	7
Liczba seminariów / spotkań roboczych	21
Liczba osób zainteresowanych	210
Liczba wypełnionych akt tematycznych (thematic dossiers)	15
Liczba sporządzonych opracowań	5
Liczba państw uczestniczących w Fast Track Networks	29
Ogólna liczba ekspertów tematycznych zaangażowanych w prace Fast Track Network	2 na projekt
Mężczyzn	50%
Kobiet	50%
Liczba Lokalnych Planów Działań stworzonych w ramach Fast Track Network	10 na projekt
Liczba Lokalnych Planów Działań wdrożonych za pomocą EFRR oraz (lub) EFS	50
Wskaźniki rezultatu	
Liczba dokumentów tematycznych ściąganych z internetu (rocznie)	
Liczba wejść na stronę internetową – zakładka thematic	1500

dossier (roczna średnia)	
Wskaźniki wpływu	
Procent Programów Operacyjnych, których dotyczą Fast Track Network, zmodyfikowanych w zakresie polityki miejskiej po ewaluacji śródkresowej	

Operacja 3 Komunikacja i rozpowszechnianie	
Wskaźnik realizacji	Cel
Liczba utworzonych stron internetowych	20000
Liczba napisanych Biuletynów Informacyjnych (newsletter)	84
Liczba rozprowadzonych biuletynów informacyjnych	1 milion
Liczba napisanych broszur (nie nakład)	14
Liczba wydrukowanych broszur	140000
Liczba podpisanych umów partnerskich	10
Liczba zorganizowanych imprez rozpowszechniania wiedzy	56
Liczba stworzonych punktów informacyjnych	24
Liczba zorganizowanych tematycznych konferencji regionalnych	42
Szacowana liczba uczestników dorocznych konferencji oraz regionalnych konferencji tematycznych (średnia dla konferencji)	150
Mężczyźni	80
Kobiety	70
Liczba wydarzeń zewnętrznych z uczestnictwem URBACT	30
Wskaźniki rezultatu	
Liczba artykułów/publikacji, które ukazały się w prasie i innych mediach	550
Liczba wejść na stronę internetową (w miesiącu)	15000
Udział procentowy decydentów w dorocznej konferencji	25%
Wskaźniki wpływu	
Poziom popularyzacji idei zintegrowanej polityki miejskiej (through qualitative enquiries)	wysoki
Poziom świadomości decydentów / przedstawicieli wybranych w wyborach / praktyków (through qualitative enquiries)	wysoki

5.7.3 Wskaźniki Pomocy Technicznej

Oś priorytetów 3: pomoc techniczna zawiera wszelkiego rodzaju działania powiązane z efektywnym zarządzaniem programem URBACT II. Zidentyfikowano następujące wskaźniki, które szacują skuteczność i jakość pomocy technicznej.

Oś priorytetów 3 – Pomoc Techniczna	
Wskaźniki realizacji	
Liczba zorganizowanych posiedzeń Komitetu Monitorującego	27
Liczba zorganizowanych spotkań dla partnerów wiodących	14
Liczba zorganizowanych spotkań dla ekspertów tematycznych	7
Liczba zorganizowanych spotkań Grupy Audytorów	7
Liczba przygotowanych corocznych sprawozdań realizacji	7
Poziom satysfakcji wśród partnerów wiodących	wysoki
Poziom satysfakcji wśród ekspertów tematycznych	wysoki

5.7.4 Monitoring i ewaluacja wyników, rezultatów oraz wpływów

W tabeli przedstawionej powyżej zmierzono wiele wskaźników oraz dostarczono wyjaśnienia niektórych pomiarów. Zauważono jednak, że niektóre z wskaźników bardziej jakościowych określających na przykład poziom satysfakcji wymagają większej uwagi przy monitorowaniu i ewaluacji postępu w stosunku do celu. Ocena „wysoka, średnia, niska” będzie podejmowana przy użyciu odpowiednich kwestionariuszy i badań.

Ewaluacja ex-ante zarysowuje niektóre pomysły i metody zbierania danych zarówno jakościowych jak i ilościowych. Podkreśla się konieczność utworzenia jasnych i prostych metod, które będą mogły podlegać stałej ocenie przez partnerów wiodących oraz sekretariat URBACT.

Niektóre metody monitoringu i ewaluacji są przedstawione poniżej jako przykłady:

- stałe raportowanie przy pomocy istniejących narzędzi takich jak Presage lub inne źródła danych zbierane przez partnerów wiodących lub sekretariat URBACT
- odpowiednie operacje monitorujące dla wszystkich projektów jako część przygotowania corocznego raportu z realizacji
- zebranie danych w odpowiednim momencie trwania projektu włącznie z oceną śródkresową i raportem końcowym
- użycie kwestionariuszy zarówno na poziomie projektu jak i programu
- użycie zewnętrznych programów ewaluacyjnych do pomocy w ocenie programu co do osiągnięcia celów

Elementy te między innymi utworzą obowiązkową część monitoringu projektu, która będzie musiała być podjęta przez partnerów wiodących.

ROZDZIAŁ SZÓSTY

ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

6.1. Instytucja Zarządzająca

6.2. Instytucja Certyfikująca

6.3. Instytucja Audytowa

6.4. Komitet Monitorujący

6.5. Wspólny Sekretariat Techniczny

6.6. Porozumienia umowne

6.6.1. Umowy o partnerstwie pomiędzy państwami członkowskimi

6.6.2. Beneficjenci: zasada partnera wiodącego

6.7. Procedury wdrażania

6.7.1. Zarządzanie osiami priorytetów, operacjami oraz projektami

6.7.2. Zarządzanie i kontrola finansowa

6.7.3. Kontrola pierwszego stopnia

6.7.4. Kontrola drugiego stopnia

6.8. Roczne sprawozdania z realizacji

6.9. Ewaluacja

6.10. Monitoring

ROZDZIAŁ 6 – ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Państwa Członkowskie zobowiązały się do uruchomienia programu URBACT II w ramach realizacji rozporządzenia WE nr 1083/2006, które zawiera ogólne postanowienia dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Socjalnego, Funduszu Kohezyjnego oraz rozporządzenia 1080/2006 dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Państwa Członkowskie uczestniczące w programie upoważniły francuskiego ministra spraw miejskich (*Ministère en charge de la politique de la Ville, Délégation interministérielle à la Ville*) do pełnienia w ich imieniu roli Instytucji Zarządzającej, zgodnie z artykułem 14 rozporządzenia WE nr 1080/2006. Mianowały również *Caisse des Dépôts et Consignations* jako Instytucję Certyfikującą w ramach realizacji tego samego rozporządzenia.

Pomiędzy państwami członkowskimi a Instytucją Zarządzającą zostanie podpisane porozumienie o partnerstwie zwane Memorandum of Understanding, określające sposób rozdziału funduszy i obowiązków związanych z zarządzaniem finansowym oraz monitorowaniem realizacji programu.

Instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie programem są: Komitet Monitorujący, Instytucja Zarządzająca, Instytucja Certyfikująca oraz jedna wspólna Instytucja Audytowa.

Instytucje te będą w ich działaniach wspierane przez wspólny sekretariat techniczny, zwany sekretariatem URBACT.

Zadania poszczególnych instytucji zostaną określone przez program.

Oficjalnym językiem programu URBACT jest język angielski. Jednakże biorąc pod uwagę fakt, że Francja zapewnia zarządzanie programem, program URBACT używać będzie również języka francuskiego jako języka roboczego.

6.1. INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA

Państwa Członkowskie uczestniczące w programie URBACT wyznaczyły francuskiego ministra polityki miejskiej - *Ministère français en charge de la politique de la ville - Délégation Interministérielle à la Ville*, urzędującego pod adresem 194 avenue du Président Wilson 93217 Saint Denis la Plaine CEDEX – aby pełnił w ich imieniu rolę Instytucji Zarządzającej, zgodnie z artykułem 14 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.

Rola Instytucji Zarządzającej

Zgodnie z artykułem 60 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za realizację programu, za jego koordynację i spójność, za prawną i finansową poprawność procedur zarządzania. W szczególności, Instytucja Zarządzająca:

- a) zagwarantuje, że projekty zostaną wybrane do współfinansowania z funduszy zgodnie z kryteriami zawartymi w programie operacyjnym i że będą spójne z przepisami krajowymi i wspólnotowymi przez cały okres realizacji;
- b) zagwarantuje, że wydatki poniesione przez poszczególnych odbiorców uczestniczących w projekcie zostaną poświadczane przez kontrolera o którym mowa w ustępie 1 artykułu 16 rozporządzenia (WE) 1080/2006;
- c) zadba o stworzenie systemu dla zapisywania i przechowywania w skomputeryzowanej formie zapisów księgowych wszystkich operacji finansowych w ramach programu operacyjnego oraz że zgromadzone zostaną wszystkie niezbędne dla zarządzania finansowego, monitoringu, weryfikacji, audytów i ewaluacji dane dotyczące tej realizacji;
- d) zagwarantuje, by odbiorcy i inne podmioty uczestniczące we wdrażaniu pomocy używały odrębnych systemów księgujących lub też odpowiedniego kodu księgowego przy wszystkich transakcjach związanych z pomocą, bez uszczerbku dla krajowych zasad prowadzenia księgowości;
- e) troszczyć się będzie o to, by ewaluacje programów operacyjnych, o których mówi ustęp 3 artykułu 48, były przeprowadzane zgodnie z artykułem 47 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006.
- f) opracuje procedury takiego postępowania, aby wszystkie dokumenty związane z wydatkami i audytami, jakie niezbędne są dla prawidłowego przeprowadzenia audytu, były przechowywane zgodnie z wymogami artykułu 90 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006.
- g) dbać będzie, by Instytucja Certyfikująca otrzymywała wszystkie informacje na temat przestrzeganych procedur oraz przeprowadzanych kontroli w stosunku do wydatków dla celów poświadczania.

- h) będzie kierować pracami Komitetu Monitorującego i dostarczać mu będzie wszelkich niezbędnych dokumentów, które pozwoliłyby na monitorowanie jakości realizacji programu operacyjnego w świetle jego konkretnych celów;
- i) sporządzać będzie coroczne sprawozdania z działalności oraz przygotuje ostateczne sprawozdanie o wdrożeniu i dostarczy je do Komisji, po uzyskaniu aprobaty ze strony komitetu monitorującego;
- j) troszczyć się będzie o przestrzeganie obowiązków dotyczących informacji i popularyzacji, o których mowa w artykule 69;
- k) dostarczać będzie Komisji odpowiednich informacji, aby mogła ona dokonywać oceny głównych projektów.

6.2. INSTYTUCJA CERTYFIKUJĄCA

Caisse des Dépôts et Consignations, z siedzibą pod adresem 15 Quai Anatole France, 75700 PARIS SP, został desygnowany do roli Instytucji Certyfikującej, zgodnie z artykułem 14 rozporządzenia (WE) 1080/2006.

Rola Instytucji Certyfikującej

Zgodnie z artykułem 61 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, na szczeblu programu operacyjnego Instytucja Certyfikująca odpowiedzialna jest za:

- a) Przygotowywanie poświadczonych zestawień wydatków oraz wniosków o zapłatę i dostarczanie ich Komisji;
- b)
 1. Poświadczanie, że zestawienie wydatków jest rzetelne, że wyniki pochodzą z wiarygodnych systemów księgowych i że dokument ten oparty jest na możliwych do zweryfikowania dokumentach pomocniczych;
 2. Zapewnienie dostaw współfinansowanych produktów i przedmiotów, a także kontrolowanie, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów dla poszczególnych operacji były prawidłowo ponoszone i by były zgodne z regułami krajowymi i wspólnotowymi; kontrola tych operacji mogłaby się odbywać poprzez sprawdzanie wrywkowe, zgodnie z modalnościami, jakie zostaną przyjęte przez Komisję, zgodnie z procedurą podaną w artykule 103 ustęp 3;
- c) Troskę o to, by z Komitetu Monitorującego napływały – w celach poświadczania – odpowiednie informacje na temat procedur realizowanych w związku z wydatkami ujętymi w zestawieniach wydatków;
- d) Uwzględnianie w celach poświadczania wyników wszelkich audytów przeprowadzanych przez Instytucję Audytową lub z jej upoważnienia;

- e) Prowadzenie w formie skomputeryzowanej zapisów księgowych wydatków zgłaszanych Komisji;
- f) Prowadzenie rachunku kwot ściąganych oraz kwot wycofanych w następstwie odwołania całości lub części wkładów do poszczególnych operacji. Sumy odzyskane należy ponownie kierować do ogólnego budżetu Unii Europejskiej przed zamknięciem programu operacyjnego, poprzez odjęcie ich od kolejnego zestawienia wydatków.

Poświadczenie wydatków w poszczególnych Państwach Członkowskich

Zgodnie z artykułem 16 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006, celem zapewnienia poświadczenia wydatków, każde z Państw Członkowskich stworzy system kontroli weryfikującej, czy produkty i usługi podlegające współfinansowaniu są dostarczane, czy wydatki zgłaszane w związku z operacjami lub ich fragmentami na danym terytorium są prawidłowe i czy wydatki te oraz odpowiadające im operacje lub fragmenty operacji zgodne są z regułami przyjętymi we Wspólnocie i w poszczególnych państwach.

W tym celu każde z państw członkowskich wyznaczy kontrolerów odpowiedzialnych za sprawdzanie, czy wydatki zgłaszane przez poszczególnych odbiorców uczestniczących w operacji pozostają w zgodzie z prawem i regułami. Państwa Członkowskie mają prawo desygnować pojedynczego kontrolera na całe terytorium objęte programem. Tam, gdzie weryfikacja dostaw produktów i usług podlegających współfinansowaniu może być dokonywana tylko dla całej operacji, kontrole takie powinny być przeprowadzane przez kontrolera tych Państw Członkowskich, w których ulokowany jest pierwszy odbiorca, lub przez Instytucję Zarządzającą.

Każde państwo członkowskie zadba o to, by wydatki mogły być poświadczane przez kontrolerów w przeciągu trzech miesięcy.

6.3. INSTYTUCJA AUDYTOWA

Zgodnie z artykułem 14 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006, państwa członkowskie uczestniczące w programie operacyjnym powinny wyznaczyć wspólną Instytucję Zarządzającą, wspólną Instytucję Certyfikującą, oraz wspólną Instytucję Audytową, z siedzibą w państwie członkowskim w którym znajduje się Instytucja Zarządzająca.

Instytucja Audytowa programu operacyjnego będzie wspierana przez Grupę Audytorów (Finansowa Grupa Kontrolna) składającą się z jednego przedstawiciela z każdego kraju członkowskiego uczestniczącego w programie operacyjnym i wypełniającą zadania zgodnie z artykułem 62 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006. Grupa Audytorów powinna być

ustanowiona najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy po przyjęciu programu operacyjnego. Powinna ona opracować własny wewnętrzny regulamin. Grupie Audytorów będzie przewodniczyć Instytucja Audytowa programu operacyjnego.

Uczestniczące państwa członkowskie mogą zdecydować jednomyślnie o upoważnieniu Instytucji Audytowej do wypełniania bezpośrednio obowiązków zgodnie z artykułem 62 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 na całym terytorium objętym programem bez potrzeby tworzenia Grupy Audytorów, tak jak zostało to opisane w pierwszym podpunkcie.

Instytucją Audytową programu URBACT II jest CICC (Commission Interministérielle de Coordination des Contrôles).

Rola Instytucji Audytowej

Zgodnie z artykułem 62 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, Instytucja Audytowa pełnić będzie w szczególności następujące funkcje:

- Dbłość o to, by przeprowadzane były audyty sprawdzające prawidłowość funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli programu operacyjnego;
- Czuwanie nad tym, by przeprowadzane były audyty operacji na podstawie odpowiedniej próbki losowej, celem weryfikacji zgłaszanych wydatków;
- Przedstawienie Komisji w ciągu dziewięciu miesięcy od zatwierdzenia programu URBACT II strategii przeprowadzania audytów, wskazującej podmioty, które przeprowadzać będą audyty i kontrole wskazane w punktach a) i b), metod, jakie będą stosowane, sposób losowania próbki dla audytów związanych z operacjami oraz wskazującej planowanie audytów i kontroli nastawione na to, by główne podmioty poddane były audytom i by audyty te były przeprowadzane równomiernie w całym okresie programowania.

Instytucja Audytowa spełniać też będzie następujące funkcje do 31 grudnia każdego roku, w latach 2008 – 2015:

- Dostarczanie Komisji rocznego sprawozdania audytowego zawierającego wyniki audytów i kontroli realizowanych w okresie poprzednich 12 miesięcy kończących się 30 czerwca danego roku, zgodnie ze strategią audytu programu URBACT II, i omawiającego wszelkie niedociągnięcia stwierdzone w systemie zarządzania i kontroli programu. Pierwsze sprawozdanie zostanie dostarczone do 31 grudnia 2008 i dotyczyć będzie okresu od 1 stycznia 2007 do 30 czerwca 2008. Informacje na temat audytów i kontroli przeprowadzonych po 1 lipca 2015 zostaną zawarte w raporcie z kontroli końcowej, jaki zostanie dołączony do końcowego sprawozdania audytowego, o którym mowa w punkcie e);

- Wydanie opinii w oparciu o kontrole i audyty przeprowadzone w ramach swoich kompetencji o tym, czy system zarządzania i kontroli funkcjonuje skutecznie, tak aby dostarczyć odpowiedniego zapewnienia, że przedstawiane Komisji deklaracje wydatków są prawidłowe, i, w konsekwencji, że związane z nimi transakcje pozostają w zgodzie z prawem i przyjętymi regułami;
- Dostarczanie, gdzie wymaga tego artykuł 88 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, zgłoszenia częściowego zamknięcia, zawierającego ocenę zgodności z prawem i prawidłowości danych wydatków.

6.4. KOMITET MONITORUJĄCY

Komitet monitorujący zostaje powołany w przeciągu trzech miesięcy od daty notyfikacji skierowanej do państw członkowskich informującej o przyjęciu programu operacyjnego, z mocy artykułu 63 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Jako Komitet Monitorujący posiada on dwojakie zadania: monitorowania i programowania. Jest to organ formułujący zasady i podejmujący decyzje odnośnie niniejszego programu. Składa się on z dwóch przedstawicieli z każdego państwa. Państwa mogą być też być reprezentowane przez miasto, sieć miast lub inny organ władzy państwowej, lokalnej czy regionalnej.

W przypadku Belgii obowiązki władz państwa Członkowskiego w odniesieniu do URBACT pełnić będą specjalnie desygnowane władze. Stosuje się to do wszystkich zawartych w niniejszym dokumencie odniesień do władz państw członkowskich czy władz krajowych.

Mając na względzie specyficzne cechy programu URBACT, przedstawiciel miast będących partnerem wiodącym może również uczestniczyć w posiedzeniach Komitetu bez prawa głosu.

Co rok Komitet powołuje przewodniczącego na okres jednego roku na zasadach konsensusu.

Komisja (DG Regio) jest członkiem ex officio Komitetu Monitorującego z uprawnieniami doradczymi. Jeśli chodzi o strategiczne orientacje i operacje finansowane w 90% z funduszy strukturalnych, członkowie Komitetu Monitorującego powinni zabiegać o zgodę przedstawicieli Komisji.

Zgodnie z artykułem 65 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, Komitet Monitorujący z zasady spotykać się będzie trzy razy w roku celem wypełnienia obowiązków związanych z orientacją i monitoringiem. Komitet Monitorujący upewni się w szczególności, że program operacyjny jest

wdrażany skutecznie i poprawnie, zgodnie z następującymi postanowieniami:

- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać w przeciągu sześciu miesięcy od zatwierdzenia programu operacyjnego kryteria wyboru operacji finansowanych a także zatwierdzać wszelkie poprawki tych kryteriów zgodnie z potrzebami programowania;
- Będzie wybierać operacje i projekty przedkładane przez Instytucję Zarządzającą;
- Będzie dokonywać okresowego przeglądu postępów z osiągnięcia konkretnych celów programu operacyjnego na podstawie dokumentów przedkładanych przez Instytucję Zarządzającą;
- Będzie rewidować rezultaty wdrażania, w szczególności osiągnięcie celów określonych w każdej osi priorytetów i ewaluacji stosownie do artykułu 48(3) rozporządzenia (WE) nr 1083/2006;
- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać roczne sprawozdania z realizacji oraz końcowe sprawozdania z realizacji zgodnie z artykułem 67 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006;
- Będzie informowany o corocznym sprawozdaniu kontrolnym lub o części tego sprawozdania odnoszącej się do programu operacyjnego a także o istotnych uwagach, które mogą być zgłaszane przez Komisję po weryfikacji sprawozdania lub odnoszących się do tej części sprawozdania;
- Może zaproponować Instytucji Zarządzającej wszelkie zmiany lub rewizje programu operacyjnego aby umożliwić osiągnięcie celów funduszy zgodnie z artykułem 3 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 lub poprawić ich zarządzanie włącznie z zarządzaniem finansami
- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać wszelkie propozycje zmian zawartości decyzji Komisji co do finansowania z funduszy

W szczególności w ramach programu operacyjnego Komitet Monitorujący:

- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać wszelki poprawki do programu i rocznych planów działania
- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać plan komunikowania i rozpowszechniania
- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać kryteria selekcji dla projektów a także zatwierdzać tematy wybrane dla sieci i grup roboczych
- Będzie dokonywać okresowego przeglądu postępów dokonywanych przez projekty włącznie z ewaluacjami
- Będzie rozpatrywać i zatwierdzać roczne sprawozdania i końcowe sprawozdanie z realizacji, jakie dostarczane będą do Komisji

Komitet Monitorujący przygotowuje swoje zasady i procedury i przyjmuje je w porozumieniu z Instytucją Zarządzającą (art. 63 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006).

Komitet Monitorujący korzysta ze wsparcia sekretariatu URBACT (przygotowywanie narad i dokumentów, wdrażanie decyzji).

Dokumenty dostarczane Komitetowi Monitorującemu powinny na ogół być sporządzane po angielsku lub francusku.

Program pokryje koszty przejazdów na posiedzenia Komitetu Monitorującego tylko członkom sekretariatu URBACT i partnerom wiodącym zapraszonym do zaprezentowania swych projektów.

6.5. WSPÓLNY SEKRETARIAT TECHNICZNY (TAK ZWANY "SEKRETARIAT URBACT")

Po skonsultowaniu się z państwami członkowskimi reprezentowanymi w obszarze objętym niniejszym programem, Instytucja Zarządzająca stworzy wspólny sekretariat techniczny. Sekretariat ten wspomagać będzie Instytucję Zarządzającą, Komitet Monitorujący i – w razie potrzeby – Instytucję Audytową w wypełnianiu przypisanych im funkcji (artykuł 14 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006).

Rola sekretariatu technicznego jest dwojaka:

- Zapewnia administracyjne i finansowe kierowanie programem, a także realizację i monitorowanie operacji z niego wynikających. Przygotowuje pracę Komitetu Monitorującego i pomaga mu w wypełnianiu jego funkcji.
- Koordynuje pracę jednostek tematycznych, grup roboczych i studiów.
- Zwraca szczególną uwagę na rozpowszechnianie informacji wśród partnerów programu i poza nimi. W tym celu, stosując procedurę wezwań o składanie podań (call for applications), jakie publikowane są w państwach członkowskich Unii.

6.6. USTALENIA UMOWNE

6.6.1. Umowy partnerskie pomiędzy państwami członkowskimi

Francuskie ministerstwo polityki miejskiej (*Ministère français en charge de la politique de la ville*), będące Instytucją Zarządzającą programu URBACT II, nawiąże porozumienie o partnerstwie z uczestniczącymi państwami członkowskimi; umowa ta określi podział obowiązków, wkładów finansowych i zadań pomiędzy Instytucją Zarządzającą, państwami członkowskimi a ostatecznymi odbiorcami w odniesieniu do procedur płatności, kontroli finansowych i audytowania ksiąg. Umowa o partnerstwie, czyli tak zwane **Memorandum of Understanding**, zostanie przedstawiona Komitetowi Monitorującemu.

Instytucja Zarządzająca zawrze również umowy – tak zwane **“Subsidy contracts”** (umowy subwencyjne) z lokalnymi władzami partnerów wiodących sieci tematycznych i innych projektów finansowanych przez program, określając w każdym przypadku sumę funduszy ze strony programu, metody realizacji projektu oraz system kontroli.

6.6.2. **Beneficjenci: zasada partnera wiodącego**

Artykuł 2 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 definiuje beneficjenta jako „Podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjujące i realizujące operacje. W ramach programów pomocy objętych art. 87 Traktatu beneficjentami są przedsiębiorstwa publiczne lub prywatne, realizujące indywidualny projekt i otrzymujące pomoc publiczną”.

W kontekście URBACT II partnerzy wiodący są adresatami wezwań do składanie propozycji w ramach priorytetów I i II. Tylko władze publiczne, standardowo miasta, mogą być partnerami wiodącymi.

Partnerzy wiodący mogą być z:

- UE 27
- Norwegii oraz Szwajcarii. W tym przypadku, partner wiodący będzie pełnił rolę „funkcjonalnego partnera wiodącego”. Odpowiedzialność za operacje zostanie w takim wypadku w rękach formalnie desygnowanego „finansowego partnera wiodącego” pochodzącego z jednego z krajów członkowskich UE.

Partnerzy wiodący zawierają umowy subwencyjne z Instytucją Zarządzającą i wnioskuje o wypłacenie środków w imieniu partnerów danej sieci tematycznej i innych projektów. Partnerzy wiodący odpowiadają za wszystkie fundusze przyznane ich projektowi a także za zarządzanie finansowe i koordynację partnerstwa. Partnerzy wiodący przyjmują prawną i finansową odpowiedzialność wobec Instytucji Zarządzającej. Na zasadach wspólnej umowy partnerzy wiodący decydują

wraz z innymi partnerami o podziale poszczególnych obowiązków między nimi.

W kontekście wezwań do składania propozycji w ramach priorytetów I i II, partnerami wiodącymi są organa władzy publicznej, zazwyczaj miasta.

6.7. PROCEDURY WDROŻENIOWE

6.7.1. Zarządzanie osiami priorytetów, operacjami i projektami

Procedury wezwań do składania ofert oraz wezwań do składania propozycji zostaną poddane decyzji Komitetu Monitorującego:

W następstwie przyjęcia tego programu Instytucja Zarządzająca przedstawi Komitetowi Monitorującemu roczny program działania wraz z budżetem i rocznym harmonogramem realizacji na lata 2007-2013.

Zgodnie z art. 71 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006, przed złożeniem pierwszego wniosku o płatność okresową lub nie później niż w terminie dwunastu miesięcy od zatwierdzenia każdego programu operacyjnego, państwa członkowskie przedkładają Komisji opis systemów obejmujący w szczególności organizację i procedury:

- Instytucji Zarządzającej, Instytucji Certyfikującej oraz Instytucji Pośredniczących
- Instytucji Audytowej i wszystkich innych podmiotów przeprowadzających audyty na jej odpowiedzialność.

6.7.2. Zarządzanie finansowe i kontrola

W oparciu o rozporządzenie (WE) nr 7850/06 i rozporządzenie (WE) nr 1083/2006 art. 58, 70-71, państwa Członkowskie określą w swoim porozumieniu z Instytucją Zarządzającą procedurę, zgodnie z którą będą mogły zapewnić, że dostarczane przez program fundusze dla projektu, gdzie miasto będące partnerem wiodącym znajduje się na ich terytorium, będą prawidłowo zarządzane. Umożliwi to Instytucji Zarządzającej i Instytucji Certyfikującej realizację niniejszego programu oraz uzyskanie pewności, że środki wspólnotowe oraz wkłady narodowe wykorzystywane są efektywnie i prawidłowo, że zarządzanie pomocą techniczną pozostaje w zgodzie z zasadami Wspólnoty i regułami prawidłowego zarządzania finansowego. Państwa Członkowskie przedstawią Instytucji Zarządzającej szczegółowy opis swych systemów zarządzania i kontroli.

6.7.3. Kontrole pierwszego stopnia

Podczas przeprowadzania kontroli pierwszego stopnia, URBACT II udoskonali system kontroli opracowany przez państwa członkowskie dla programu URBACT I. Państwa Członkowskie muszą dostarczyć Instytucji Zarządzającej i Komisji odpowiednich informacji na temat organizacji kontroli pierwszego stopnia.

W ramach kontroli pierwszego stopnia systemy zarządzania i kontroli dostarczają procedur sprawdzania, czy produkty i usługi współfinansowane rzeczywiście zostały dostarczone, że zgłaszane wydatki zostały poniesione i że zasady przyjęte we Wspólnocie były respektowane.

W przypadku niezgodności wykrytych w trakcie kontroli pierwszego stopnia wymaga się, by państwa członkowskie, których to dotyczy, poprawiły i skorygowały ten system przy współpracy z Instytucją Zarządzającą.

6.7.4. Kontrole drugiego stopnia

Zgodnie z artykułem 62 rozporządzenia (WE) 1083/2006, Instytucja Audytowa powinna zagwarantować, że *"audyty operacji przeprowadzane są na podstawie odpowiedniej próby celem weryfikacji zadeklarowanych wydatków"*;

Szczegółowy opis systemów zarządzania i kontroli zostanie przedstawiony na późniejszym etapie, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1083/2006 i rozporządzeniem (EC) nr 1080/2006.

6.8. ROCZNE SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI

Zgodnie z artykułem 67 rozporządzenia (WE) 1083/2006 po raz pierwszy w roku 2008, a następnie do dnia 30 czerwca każdego roku, Instytucja Zarządzająca przesyła Komisji sprawozdanie roczne, a do dnia 31 marca 2017 r. końcowe sprawozdanie z realizacji programu operacyjnego.

Roczne sprawozdania przygotowywane będą przez wspólny sekretariat techniczny i zatwierdzane przez Komitet Monitorujący zanim zostaną przesłane do Komisji.

Roczne sprawozdanie z realizacji oparte będzie na informacjach dostarczonych przez system monitorowania, jak opisano wyżej. Wykraczać ono będzie poza zakres monitoringu, ujmując również informacje o dodatkowych wymiernych wskaźnikach ewaluacyjnych. Dlatego też roczne sprawozdania z realizacji stanowiąc będą istotną podstawę ewaluacji całego programu.

Sprawozdania, o których mowa, zawierają następujące informacje, pozwalające uzyskać jasny obraz procesu realizacji programu operacyjnego:

a) postęp osiągnięty w realizacji programu operacyjnego i osi priorytetowych w odniesieniu do ich konkretnych, weryfikowalnych celów, z podaniem danych ilościowych wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, i z wykorzystaniem wskaźników, o których mowa w art. 37 ust. 1 lit. c), na poziomie osi priorytetowej;

b) informacje o wykonaniu finansowym programu operacyjnego, z wyszczególnieniem dla każdej osi priorytetowej:

- wydatków poniesionych przez beneficjentów, zawartych we wnioskach o płatność przesłanych Instytucji Zarządzającej i odnośnego wkładu publicznego;
- całkowitej kwoty płatności otrzymanych od Komisji i danych ilościowych dotyczących wskaźników finansowych, o których mowa w art. 66 ust. 2; i
- wydatków poniesionych przez podmiot odpowiedzialny za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów,

W stosownych przypadkach, informacje o wykonaniu finansowym na obszarach otrzymujących wsparcie przejściowe przedstawia się oddzielnie dla każdego programu operacyjnego;

c) wyłącznie do celów informacyjnych, indykacyjny podział alokacji funduszy według kategorii, zgodnie z przepisami wykonawczymi przyjętymi przez Komisję zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 103 ust. 3;

d) kroki podjęte przez Instytucję Zarządzającą lub Komitet Monitorujący w celu zapewnienia jakości i skuteczności realizacji, w szczególności:

- działania w zakresie monitorowania i oceny, w tym sposoby gromadzenia danych;
- zestawienie wszelkich istotnych problemów napotkanych w trakcie realizacji programu operacyjnego oraz wszelkich podjętych środków, w tym, w stosownych przypadkach, w odpowiedzi na uwagi zgłoszone na mocy art. 68 ust. 2;
- wykorzystanie pomocy technicznej;

- e) środki podjęte w zakresie przekazywania informacji o programie operacyjnym i jego promocji;
- f) informacje o znaczących problemach związanych z przestrzeganiem prawa wspólnotowego napotkanych podczas realizacji programu operacyjnego oraz podjęte środki zaradcze;
- g) w stosownych przypadkach, postęp i finansowanie dużych projektów;
- h) wykorzystanie pomocy uwolnionej w wyniku anulowania, o którym mowa w art. 98 ust. 2, na rzecz instytucji zarządzającej lub innego organu władzy publicznej w okresie wdrażania programu operacyjnego;
- i) informacje na temat przypadków wykrycia zasadniczych modyfikacji na podstawie art. 57.

6.9. EWALUACJA

Program URBACT II będzie przedmiotem ewaluacji podczas okresu programowania zgodnie z artykułami 47 i 48 rozporządzenia (WE) 1083/2006. Wyznaczony zostanie niezależny ekspert dla zbadania realizacji programu pod względem jego podstaw racjonalnych, sensowności, efektywności, skuteczności oraz wpływu. Ewaluacja śródk okresowa rozpocznie się od inwentaryzacji początkowych wyników programu, ich znaczenia i zakresu, w jakim pozostają w zgodzie z założeniami programu. Dokona ona oceny adekwatności systemu pod kątem zarządzania finansowego i administracji. Ewaluacja dostarczy zaleceń dla pozostałej części programu. Co więcej, ewaluacja uwzględni nakładające się płaszczyzny równych szans oraz zrównoważonego rozwoju szanującego środowisko naturalne.

Sekretariat techniczny dostarczy osobie przeprowadzającej ewaluację niezbędnych informacji i zadba o to, by osoba ta wykorzystwała wszystkie dostępne informacje, np. z monitoringu i corocznych sprawozdań z realizacji. Wyniki tej ewaluacji zostaną przekazane wszystkim członkom Komitetu Monitorującego oraz Komisji. Komitet Monitorujący omówi i skomentuje wszystkie zalecenia przedstawione przez osobę przeprowadzającą ewaluację. Postanowi on o potrzebie przeprogramowania, włącznie z przekierowaniem funduszy.

Zgodnie z artykułem 49 rozporządzenia (WE) 1083/2006, ewaluacja ex-post należy do obowiązków Komisji wraz z państwami członkowskimi. Będzie również przeprowadzona przez niezależną, mianowaną osobę.

6.10. MONITORING

Instytucja Zarządzająca wykorzysta internetowy system zarządzania URBACT-Presage w celu monitorowania i oceniania przebiegu operacji. System ten jest kompatybilny z europejskim systemem baseline, co umożliwia przekazywanie Komisji i partnerskim państwom członkowskim informacji o postępach we wdrażaniu programu. Instytucje krajowe będą miały dostęp do tego internetowego systemu zarządzania celem konsultacji projektów kierowanych przez partnerów z ich kraju.

ROZDZIAŁ SIÓDMY

PLAN FINANSOWY

7.1. Budżet programu

7.1.1 Ogólna struktura

7.1.2 Tematyczne osie priorytetów

7.1.3 Pomoc techniczna

7.1.4 Współfinansowanie projektów

7.2. Wspólne finansowanie URBACT II

7.2.1 Wkłady krajowe do programu URBACT II

ROZDZIAŁ 7 – PLAN FINANSOWY

Kwalifikowalny budżet przedstawiony w aneksie do tego dokumentu opiewa na łączną kwotę 67,81 milionów Euro, co stanowi o rocznym budżecie wynoszącym 9.68 milionów Euro.

7.1. BUDŻET PROGRAMU

7.1.1 Ogólna struktura

Łączny budżet programu URBACT II w okresie 2007-2013 wynosi 68.890.739 Euro. Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych wynosi 67.817.875 Euro, składa się na nie 53.319.170 Euro z funduszu EFRR, 5.173.880 Euro wkładów krajowych (ex ante) oraz 9.324.825 Euro wkładów lokalnych. Część budżetu URBACT II stanowi budżet niekwalifikowalny – z wkładu Norwegii w wysokości 350.000 Euro oraz z wkładu Szwajcarii w wysokości 230.000 Euro.

Budżet wkładu EFRR odpowiada dokładnie alokacji ustanowionej przez Komisję Europejską dla programu URBACT II.

Kierując się strukturą programu, całkowity budżet został podzielony na trzy osie priorytetów: dwie osie tematyczne oraz pomoc techniczną:

7.1.2 Tematyczne osie priorytetów

Łączny kwalifikowalny budżet osi priorytetów 1 wynosi 28.882.993 Euro (stanowiąc 42,59% budżetu programu), składa się on z 23.462.849 Euro z EFRR (stanowiąc 44% całkowitego wkładu z EFRR), 1.238.299 Euro z wkładów krajowych (ex ante) oraz 4.181.845 Euro z wkładów lokalnych. Niekwalifikowalny wkład Norwegii w uczestnictwo miast norweskich w działania związane z osią priorytetów 1 wynosi 130.416 Euro. Niekwalifikowalny wkład Szwajcarii w działania związane z osią priorytetów 1 wynosi 74.206 Euro.

W ramach osi priorytetów 1 finansowane będą sieci tematyczne, grupy robocze oraz Fast Track Network. Dodatkowo w ramach osi priorytetów 1 zostaną sfinansowane takie działania jak ekspertyzy, kapitalizacja oraz komunikacja stanowiące centralne zagadnienia programu URBACT II.

Wszystkie projekty finansowane w ramach osi priorytetów 1 są związane z tematyką: miasta, motory wzrostu i miejsc pracy.

Łączny budżet osi priorytetów 2 wynosi 33.111.278 Euro (stanowiąc 48,82% całkowitego budżetu programu), składa się on z 26.657.170 Euro z EFRR (stanowiąc 50% całkowitego wkładu z EFRR), 1.311.128 Euro z wkładów krajowych (ex ante) oraz 5.142.980 Euro z wkładów lokalnych. Niekwalifikowalny wkład Norwegii w uczestnictwo miast norweskich w działania związane z osią priorytetów 2 wynosi 186.118 Euro. Niekwalifikowalny wkład Szwajcarii w działania związane z osią priorytetów 2 wynosi 102.124 Euro.

W ramach osi priorytetów 2 finansowane będą sieci tematyczne, grupy robocze oraz Fast Track Networks. Dodatkowo w ramach osi priorytetów 2 zostaną sfinansowane takie działania jak ekspertyzy, kapitalizacja oraz komunikacja stanowiące centralne zagadnienia programu URBACT II.

Wszystkie projekty finansowane w ramach osi priorytetów 2 są związane z tematyką: Atrakcyjne i spójne miasta.

7.1.3 Pomoc techniczna

Łączny kwalifikowalny budżet osi priorytetów 3 „pomoc techniczna” wynosi 5.823.604 Euro (stanowiąc 8,59% całkowitego budżetu programu), składa się on z 3.199.151 Euro z EFRR (stanowiąc 6% całkowitego wkładu z EFRR) oraz 2.624.453 Euro z wkładów krajowych (ex ante). Dodatkowo całkowity budżet na pomoc techniczną jest zwiększony o niekwalifikowalne wkłady krajowe (ex ante) Norwegii w kwocie 33.466 Euro oraz Szwajcarii w kwocie 53.670 Euro.

Na pomoc techniczną przeznaczono dokładnie 6% całkowitej kwoty alokowanej z EFRR (zgodnie z wymaganiami art. 46 ustęp 1 lit.b) rozporządzenia (WE) 1083/2006).

7.1.4 Współfinansowanie projektów

W ramach osi priorytetów 1 oraz 2 wysokość dofinansowania z EFRR partnerów sieci tematycznych, grup roboczych oraz innych projektów wynosić będzie:

- dla partnerów z krajów celu konwergencja do 80%;
- dla partnerów z krajów nie objętych celem konwergencja do 70%.

Partnerzy z Norwegii i Szwajcarii będą współfinansowani do maksymalnie 50% z odpowiednich funduszy krajowych.

Wszystkie projekty kierowane przez Instytucję Zarządzającą w osiach priorytetów 1 oraz 2 będą współfinansowane do maksimum 90% z EFRR i minimum 10% z wkładów krajowych (ex ante).

Budżet programu URBACT II w okresie 2007-2013 będzie finansował pewną liczbę Fast Track Networks. Będą one finansowane częściowo w ramach osi priorytetów 1, a częściowo w ramach osi priorytetów 2.

7.2. WSPÓLNE FINANSOWANIE URBACT II

Całkowita suma kwalifikowalnych wkładów krajowych w budżecie programu URBACT II wynosi 5.173.880 Euro. Francja, jako kraj goszczący Instytucję Zarządzającą oraz sekretariat techniczny, wniesie 2.100.000 Euro (co stanowi 40,59% całkowitej sumy wkładów krajowych). Dodatkowo Norwegia wniesie do pomocy technicznej 33.466 Euro a Szwajcaria 53.670 Euro funduszy niekwalifikowanych.

Wkład krajowy na kraj członkowski został obliczony na podstawie liczby ludności. Każdy kraj członkowski stanowi pewien udział procentowy całkowitej populacji UE. Ten udział procentowy został użyty do wyliczenia wkładu finansowego każdego partnera programu URBACT II z państwa członkowskiego.

Całkowita oraz roczna kwota wkładów krajowych na kraj członkowski dla programu URBACT II jest wyszczególniona w aneksie 4.

Délégation Interministérielle à la Ville

Ex ante evaluation of the URBACT 2 Programme

Draft summary note

OBJECT AND CONTENT

This summary note presents the **initial conclusions of the *ex ante* evaluation of the URBACT II Operational Programme (OP)** (version dated 29 December 2006).

A final *ex ante* evaluation report will be submitted at a later date. The present summary draws on the report submitted by Ernst & Young on 15 December 2006 based on the first version of the Operational Programme (dated 4 November 2006) and presented to the Monitoring Committee on 17 November 2006. In view of the iterative nature of the *ex ante* evaluation, and because of the **major developments brought to this early version of the programming document**, a new version of the *ex ante* evaluation is currently being prepared.

UPDATED SUMMARY OF INITIAL CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

A strategy with a higher degree of relevance compared to the previous version of the Operational Programme (dated 4 November 2006)

On the whole, the general strategy of the URBACT II Programme is marked by relative **continuity** with that of URBACT I, in that the Programme continues to be fundamentally a networking tool for European cities. Some changes have been made with respect to URBACT I to **take into account lessons learned from the previous Programme** (for instance, strengthening objectives such as dissemination and transferability of final products).

The **relevance and clarity of the Programme** have been improved in the new version by taking into account the recommendations of the *ex ante* evaluation based on the first version of the OP, and in particular by **structuring the Programme around objectives rather than around instruments** (networks, working groups, etc.).

Moreover, the version of the OP dated 29 December strengthens the capacity of the URBACT II Programme to adjust to profound changes in its intervention context resulting from the termination of the URBAN II initiative, the new community approach to urban action which focuses more on cities as conurbations and carriers of competitiveness rather than on disadvantaged neighbourhoods, and the inclusion of new Member States with new needs for their cities and their inhabitants (housing, access to public services dealing with commercial issues and health) by

- **introducing into the programming document an assessment** of the situation of European cities, which is based primarily on data provided by the Urban Audit - one of the key tools of the Commission in the area of urban affairs;
- **explicitly linking its strategy to European policy** on urban issues by clearly defining its overall objective: "to improve the effectiveness of integrated urban development projects and policies in Europe in the framework of the implementation of the Lisbon Strategy";
- **presenting itself as an operational instrument of the European "Regions for Economic Change"** initiative (and no longer - as was the case in the 4 November 2006 version of the Programme - as a tool among others in the operational programme); the implementation procedure of this system is described under the "Fast Track" option in greater detail than in the previous version of the OP;
- by creating a separate section of the programming document to address specifically the needs of the cities of new Member States;
- by opening **participation in the Programme to accession countries**, giving them the opportunity to take part in all the activities of the URBACT Programme except ERDF funding, using accession funds (Instrument for Pre-Accession).

The strategy has been made more relevant to the context and the needs of the cities thanks to the amendments made to the programming document and the integration of the recommendations of the evaluation report. There is room, however, for further improvement:

- the section dealing with the presentation of the Programme's strategy (Chapter 3) is still essentially an assessment which usefully completes the analysis of the situation of European cities (in Chapter 2), in particular concerning the specificity of a network such as URBACT and the expectations of cities with regard to networking projects. However, the section on "Strategy" should highlight more clearly **the stakes and the challenges for the Programme itself**, rather than for European cities in general, and outline ways in which URBACT II will be able to respond to these (possibly based on responses made in the past by the URBACT I Programme);

Internal consistency has improved in some areas, but needs to address the issue of coordination between the Programme's Priorities and its Operations, and, more generally, to clarify the ties between specific strategic objectives and instruments.

As regards the actual **presentation** of the OP document, clarity has improved thanks to:

- a new structure and organisation of the contents (assessment, strategy, priorities, and implementation procedures) has resulted in **greater overall clarity**;
- a clearer presentation and differentiation between exchange instruments (5.4), capitalisation instruments (5.5) and communication instruments (5.6). Compared to the 4 November version, the new presentation is more streamlined; different activities are summarised in a way that highlights the key tools of the Programme, while detailed implementation procedures are presented in a separate attached document.

Moreover, and in accordance with the recommendations of the evaluation report of 15 December 2006, the programming document dated 29 December 2006.

- **opens the Programme to the private sector**, thereby situating the Programme in the mainstream with regard both to the diversity of themes and players involved in integrated urban development and to the importance of competitiveness and growth. This is further bolstered by the more detailed explanations given in the Operational Programme as to the conditions of participation of various categories of actors involved in the Programme.

- **has been made more consistent by the suppression of measures** that are not specific actions but rather "budget lines", and in particular, projects that were identified in the 4 November version of the OP as items 1.3 (thematic experts) and 1.4 (guest cities).
- **has been made more explicit and structured thanks to a new organisation around one overall objective** (improving the effectiveness of integrated urban development policies) and **three specific objectives** (facilitating exchanges, diffusion of experience and good practice, and assistance to local representatives and practitioners).

Nevertheless, the evaluation concluded that the Operational Programme would benefit from continued efforts towards a more hierarchical organisation, **concretely strengthening the logical links between the specific objectives and the Programme's operational procedures** described in part 5 of the programming document, with a view to explaining explicitly in what ways and by what means the various tools and activities of the URBACT Programme contribute to the achievement of the specific objectives it has set for itself. In addition to coordination between various levels of objectives, the new version of the OP **distinguishes between Priorities** ("axes") based on priority intervention themes (competitiveness and growth, on the one hand, social cohesion and attractiveness on the other) and **Operations** (exchanges and learning, capitalisation, communication and dissemination). The budget is organised by Priorities, but the actual implementation of the Programme takes place at the level of Operations, i.e. of the instruments of the URBACT II Operational Programme; as a result, there is a danger that the **Priorities** will not be the actual strategic management framework, but merely a financial "attribution" system unrelated to the actual implementation of the Programme. For these reasons, the evaluation recommends that for each Priority, the OP should list Operations that will be implemented (naturally, the same operations can be listed under both priorities) as well as **the budget allocation to which each Operation will be debited.**

The nature of the "sub-themes" within each Priority (jobs and human capital, environmental issues, etc.) also needs to be clarified. Nowhere in the Programme is it specified whether these measures are to have their own budget allocations or whether they represent themes to which projects must be linked in order to be eligible. Evaluators feel that **sub-themes should be presented as eligibility criteria for projects**, and that the financial participation of each Priority should be at the Operational level.

Finally, the link between the sub-themes and the two Priorities (competitiveness and growth on the one hand, social cohesion and attractiveness on the other) should be clarified. For example, the sub-

theme "Urban governance" is included under the "Social cohesion and attractiveness" Priority, but the link between these is not clear.

The external consistency of the Operational Programme, which was already quite strong, has been further clarified and enhanced by frequent and specific references to the broader principles on which the intervention is founded.

As previously noted in the evaluation report of 15 December 2006, the strategy of the Operational Programme seeks to achieve a high level of consistency with Community Strategic Orientations and Community Regulations, in particular **by selecting as priority intervention themes most of the intervention areas selected as priorities by the structural funds for urban areas** (Article 8 of ERDF regulations). In addition, the Programme provides for **greater consistency with other European networks**, especially by means of partnerships.

Some improvements have been made with respect to the initial version of the OP dated 4 November. For instance, the relationship between the Programme and the "Region for Economic Change" initiative has been clarified and references are included to issues raised in the European Commission's Communication of 8 November on "Regions for Economic Change". The URBACT Programme is now presented as one of the tools of this initiative, and no longer as its intervention framework. Nevertheless, the evaluators feel that in view of the significance of this Communication in terms of the legal framework of the URBACT 2 Programme, it should be mentioned in the introduction to the document.

Finally, the evaluation shows that the allocation of funds by Priority favours Priority 2 (Social cohesion and attractiveness) with 51.8% of the total budget as compared to 39.6% for Priority 1 (Growth and employment). This distribution **does not accurately reflect the Lisbon strategy** which favours a pro-active approach based on competitiveness. The present distribution of the budget evidences a somewhat "curative" approach providing support to disadvantaged neighbourhoods - an approach that is more closely associated with the 2002-2006 strategy.

Proposed indicators for results and impact assessments provide a solid base for the monitoring system which will however need to be adapted to the new thematic organisation of the Operational Programme.

The most recent version of the programming document includes some of the implementation, achievement and impact indicators suggested in the *ex ante* evaluation report dated 15 December 2006.

In view of the reorganisation of the URBACT Operational Programme along thematic lines, new indicators will have to be selected, in particular to

facilitate **monitoring of the Programme's achievements on priority themes** listed in its Priorities.

However, target values of indicators will have to be quantified if they are to be used as references for monitoring and evaluating the Programme. Quantification of these indicators must rely in particular on the achievements and results of the URBACT I Programme and must take into account the increase in available ERDF funding.

The implementation system can be improved by streamlining procedures for payment and control, focusing more clearly on production, and allocating precise amounts to the various activities of the Programme.

As recommended by the evaluation report of 15 December 2006:

- The URBACT II Programme can draw on the significant accomplishments of URBACT I in the area of management, in particular as regards software systems (PRESAGE and URBACT PRESAGE which partners can access on the internet). However, payment procedures for expenses incurred by the Secretariat (as agent for the *Institut des Villes*) need to be streamlined, and the convention with the **Caisse des dépôts et Consignations** needs to be re-negotiated.
- **Controls under Article 4 could also be simplified.** On the one hand, the two-level system of certification of expenditure by partners and by lead partners could be simplified. On the other hand, the quality of expenditure certified to the European Commission by the Paying Authority could be guaranteed by means of selective checks by the Secretariat of project expenditures centralised by lead partners, and by implementing Article 10 checks more promptly in the new Programme.
- **The reprogramming of URBACT should be designed to ensure that the Programme is a tool for production through networking.** In this framework, its implementation system must strive to develop a strategy geared towards the production of final products that are transferable and operational with new methods (standard formats for reports, annual and quarterly work plans, terms of reference, tools for streamlining production, etc.).

The evaluation recommends that the authors of the Programme present the budget allocations **by Programme Priority, and include a table with a distribution of funds by measure** (or by instrument). A distribution of funds by measure will contribute to a better quantification of impact and to an improved day-to-day monitoring of Programme expenditure.

URBACT II Operational Programme

ANNEX 2 FINANCIAL TABLE GLOBAL BUDGET

Programme Budget in € (ERDF at 78,62%)	(a) Total Programme budget in € (b + c)	(b) Eligible expenditure				(c) Non eligible expenditure				
		(d) Total eligible expenditure in € (e + g)	(e) ERDF funding in €	(f) Average ERDF cofin. rates in %	(g) National contribution in €		(l) Norway's non eligible contribution in €		(m) Switzerland's non eligible contribution in €	
					(h) Central contr. in €	(i) Local contr. in €	(n) Central contr. in €	(o) Local contr. in €	(p) Central contr. in €	(q) Local contr. in €
AXE-PRIORITY 1 - Cities, Engines of Growth and Jobs	29 292 237	28 882 993	23 462 849	81,23%	1 238 299	4 181 845	130 416	130 416	74 206	74 206
AXE-PRIORITY 2 - Attractive and Cohesive Cities	33 687 762	33 111 278	26 657 170	80,51%	1 311 128	5 142 980	186 118	186 118	102 124	102 124
AXE-PRIORITY 3 - Technical Assistance	5 910 740	5 823 604	3 199 151	54,93%	2 624 453	0	33 466	0	53 670	0
TOTAL	68 890 739	67 817 875	53 319 170	78,62%	5 173 880	9 324 825	350 000	316 534	230 000	176 330

URBACT II Operational Programme

ANNEX 3 FINANCIAL ALLOCATIONS BY YEAR

Annual breakdown of ERDF contribution (in €)	Total ERDF contribution 2007-2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PRIORITY AXE 1 - Cities, Engines of Growth and Jobs	23.462.849	2.287.641	2.544.291	2.581.036	3.172.798	4.092.428	4.181.504	4.603.151
PRIORITY AXE 2 - Attractive and Cohesive Cities	26.657.170	2.875.280	2.888.584	3.500.000	3.850.000	3.907.170	4.550.000	5.086.136
PRIORITY AXE 3 - Technical Assistance	3.199.151	399.151	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000,00	300.000
Total	53.319.170	5.562.072	5.932.875	6.581.036	7.522.798	8.499.598	9.231.504	9.989.287

URBACT II Operational Programme

ANNEX 4 EX ANTE CONTRIBUTIONS BY MEMBER STATE

Total Budget: **67,81 millions of euros**

Percentage of ERDF: **78,62 %**

Ex ante contribution: **5,173880 millions of euros**

Ex ante contribution proportional to the number of inhabitants of each Member State (excluding France)

Ex ante contribution of France in millions of euros: **2,10**

Ex ante contribution of the Member States (excluding France) in millions of euros:

3,07388

Member States (UE 25)	Population in 2006* (in thousands of inhabitants)	% pop	Ex-ante contribution (in €)	Average annual contribution (in €) - to be finalized on the MoU
Allemagne	82 438,00	19,17%	589 359 €	84 194 €
Autriche	8 265,90	1,92%	59 094 €	8 442 €
Belgique	10 511,40	2,44%	75 147 €	10 735 €
Chypre	766,40	0,18%	5 479 €	783 €
Danemark	5 427,50	1,26%	38 802 €	5 543 €
Espagne	43 758,30	10,18%	312 833 €	44 690 €
Estonie	1 344,70	0,31%	9 613 €	1 373 €
Finlande	5 255,60	1,22%	37 573 €	5 368 €
Grèce	11 125,20	2,59%	79 535 €	11 362 €
Hongrie	10 076,60	2,34%	72 039 €	10 291 €
Irlande	4 209,00	0,98%	30 091 €	4 299 €
Italie	58 751,70	13,66%	420 023 €	60 003 €
Lettonie	2 294,60	0,53%	16 404 €	2 343 €

Lituanie	3 403,30	0,79%	24 331 €	3 476 €
Luxembourg	459,50	0,11%	3 285 €	469 €
Malte	404,30	0,09%	2 890 €	413 €
Pays-bas	16 334,20	3,80%	116 775 €	16 682 €
Pologne	38 157,10	8,87%	272 789 €	38 970 €
Portugal	10 569,60	2,46%	75 563 €	10 795 €
Rep tchèque	10 251,10	2,38%	73 286 €	10 469 €
RU	60 393,10	14,05%	431 757 €	61 680 €
Slovaquie	5 389,20	1,25%	38 528 €	5 504 €
Slovénie	2 003,40	0,47%	14 323 €	2 046 €
Suède	9 047,80	2,10%	64 684 €	9 241 €
Bulgarie	7 718,80	1,80%	55 183 €	7 883 €
Roumanie	21 610,20	5,03%	154 494 €	22 071 €
TOTAL	429 966,50	100,00%	3 073 880 €	
France	62 886,20		2 100 000 €	300 000 €

* Information displayed at <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Partner States	Population in 2007 (in thousands of inhabitants)**	% pop	Ex-ante contribution (in €)	Average annual contribution (in €) - to be finalized on the MoU
Norway	4 681,13	-	33 466 €	4 781 €
Switzerland	7 507,27	-	53 670 €	7 667 €

** Information displayed at <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

URBACT II Operational Programme

ANNEX 5 STRATEGIC ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

1. Introduction

This exercise is carried out in accordance with the criteria defined by Art 3 (5) of the Strategic Environmental Assessment (SEA) Directive 2001/42/EC and its Annex II. Its objective is to determine if the URBACT II Draft Operational programme requires a strategic environmental assessment.

Following the Monitoring Committee of URBACT held on 17th November 2006 in Paris, the Managing Authority prepared a new version of the Draft Operational programme to be submitted and performed an examination of the likely significant environmental effects of URBACT II.

The findings of the present examination area based on the new version of the Draft Operational programme to be submitted to the Programming Committee on 18th January 2007 in Brussels.

2. Reference Points

Legal basis, core mission and objective

The legal basis for the URBACT II programme is Article 6 (3) of Council Regulation (EC) 1080/06 which is aiming at the *reinforcement of the effectiveness of regional policy by promoting ... (b) exchanges of experience concerning the identification, transfer and dissemination of best practice including on sustainable urban development as referred to in Article 8*. Its core mission is to improve the effectiveness of sustainable integrated urban development policies in Europe with a view to implementing the renewed Lisbon Strategy.

Accordingly, URBACT II aims to support European Territorial Cooperation co-funded by the European Regional Development Fund in the programming period 2007-2013 in providing services to target groups aiming at:

- Facilitating the exchange of experience in the field of sustainable urban development among local, regional and national authorities

- Disseminating widely the experiences and examples of good practices collected by cities

Target groups of URBACT II are the city policy makers and practitioners, regional and national authorities in charge of urban issues.

The Operational programme outlines two thematic priority axes in Chapter 4 (plus Priority 3 - Technical Assistance)

Priority Axe 1 - Cities, Engines of Growth and Jobs – the main sub themes to be addressed include:

- Promoting entrepreneurship (including Financial Instruments)
- Improving Innovation and Knowledge Economy
- Employment and Human Capital (employability, qualification, access to labour market, education and training systems, target groups: older workers)

Priority Axe 2 - Attractive and Cohesive Cities –the main sub themes include:

- Integrated Development of sectoral urban policies - housing, renewable energies, ICT, integrated transport policies, ...
- Integrated development of deprived areas – brownfields, inner cities, peripheral deprived areas
- Social integration: managing immigration, young people, health, security, culture
- Environmental issues: waste, improving monitoring of the environment, improving air quality; water quality and supply; moving to a recycling society ...
- Governance and Urban Planning: town planning, multi-level government, citizens' participation, territorial governance (horizontal and vertical)

The sub themes identified above cover the most important policy fields for integrated sustainable urban development and the current challenges faced by European cities, however, other sub themes may be considered appropriate and can be added as necessary. There are clearly many links to be made between priorities to allow for an integrated approach to sustainable urban development and in addition there are a number of cross cutting themes which should also be considered for all possible URBACT actions – these include equal opportunities, gender issues, environmental sustainability and an integrated approach.

Aspects of examination in relation to the SEA Directive

According to Directive 2001/42/EC certain programmes and plans that are likely to have significant environmental effects shall be subject of an environmental assessment. Article 3 provides for the scope of the SEA Directive, defining the type of plans and programmes that require such an environmental assessment.

Article 3 (2) provides a list of specific plans and programmes for which an SEA is obligatory, with the exception of cases in which Articles 3 (3), 3 (8), or 3 (9) are applicable. As far as any other plans and programmes are concerned, Member states are to determinate the likelihood of significant environmental effects through case-by-case examination (Art 3 (5)). The environmentally responsible authorities of the Member States shall be consulted concerning the result of the examination (Article 6 (3)). Following the final decision Article 3 (7) requires that the conclusions of the examination and the reasons for not requiring the full SEA are made available to the public.

3. Examination of the likely significant environmental effects of URBACT II in accordance with Article 3 (5) Directive 2001/42/EC

Does URBACT II represent a plan or programme as per definition of Article 2 of Directive 2001/42/EC ?

Question

Does URBACT II represent a plan or programme:

- Which is subject to preparation and/or adoption by an authority at national, regional, or local level or which is prepared by an authority for adoption, through a legislative procedure by Parliament or Government?
- Which is required by legislative, regulatory or administrative provisions?

Answer

URBACT II represents a "plan or programme" as per definition of Article 2 of Directive 2001/42/EC .

Comments:

- Council Regulation (EC) n° 1083/06 laying down general provisions on the European Development Regional Development

Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) n°1260/99 (General Regulation) requires submission by Member States and adoption by the Commission of Operational Programmers as part of the strategic reference framework setting out a development strategy using a coherent set of priorities.

- The operational programme of URBACT II complies with this requirement. The need for the operational programme has been stated in Council Regulation (EC) 1080/06 on the European Regional Development Fund as part of the European territorial cooperation objective. Article 6 (3) aims at the *reinforcement of the effectiveness of regional policy by promoting ... (b) exchanges of experience concerning the identification, transfer and dissemination of best practice including on sustainable urban development as referred to in Article 8.*
- Following adoption by the Commission, the French Ministry in charge of Urban issues, on behalf of the Member States will, in line with the provisions of Council Regulation (EC) 1080/06 on the European Regional Development Fund (Article 14), act as the responsible Managing Authority of the programme.

Does URBACT II set the framework for future development consent of projects ?

Questions:

- Has the present Operational programme been prepared for agriculture, forestry, fisheries, energy, industry, transport, waste management, water management, telecommunications, tourism, town and country planning or land use;
- Does the present Operational programme set the framework for future development consent of projects as listed in Annex I and II of Directive 85/337/EEC on Environmental Impact Assessment EIA?

1.1. Answer

No.

1.2. Comments

The URBACT II programme will bring together actors at local and regional level to exchange experience and learning in a wide range of urban policy themes which focus on achieving the main objective of improving the effectiveness and impact of

such policies at urban level. The programme will include a strong capitalisation and dissemination element with a view to define actions plans that can be included in mainstream programmes and to communicate the results as widely and effectively as possible.

The overall objective can be broken down into a number of specific objectives for the URBACT II Programme.

The main challenges facing cities today include questions of sustainable development, accessibility, access to services, innovation, entrepreneurship, knowledge economy, support to SMEs, creating more and better jobs, social cohesion, equal opportunities, a safe city, governance, citizen participation, integrated approach to urban development. Most EU cities have policies in place to aim to meet these challenges but these policies vary considerably between Member States, hence the need to exchange experience and learn from good practice in these fields.

The activities of URBACT II aims to assist policy-makers and practitioners in the cities and managers of operational programmes under the Convergence and Competitiveness Objectives to define action plans on sustainable development in urban areas, which may be selected for Structural Funds programmes (Regions for Economic Change / Fast Track Option). But it does not directly set the framework for future development consent of projects.

Projects, in the strict sense of Directive 85/337/EEC on EIA are related to:

- The execution of construction works or of other installations or schemes
- Other interventions in the natural surroundings and landscape including those involving the extraction of mineral resources

The types of projects involving practical construction works and on-site development activities are listed in Annex I and II of the EIA Directive. URBACT II does neither set the framework for the development consent of such projects, nor does it contain criteria or conditions which might guide the way a consenting authority decides on an application for development consent.

Does URBACT II, in view with a potential effect on sites, require an assessment under Article 6 and 7 of the Directive 92/43/EEC ?

1.3. Answer

No

1.4. Comments

According to the Habitat Directive 92/43/EEC Member States are to establish special areas of conservation (as part of a coherent European ecological network of protected sites, Natura 2000) for rare and vulnerable habitat types and species which occur in their territory.

According to Article 6 (3) any plan or project not directly connected with or necessary to the management of the site but likely to have a significant effect thereon, either individually or in combination with other plans or projects, shall be subject to appropriate assessment of its implication for the site in view of the site's conservation objectives.

URBACT II does not support projects or actions that are likely to affect sites in the Natura 2000 Network. It spreads systematic and standardized description of working practices mainly through exchanges , studies and dissemination of information.

Is URBACT II likely to have significant environmental effects ?

The "testing" of URBACT II against questions 3.1 to 3.3 above proves that the present programme does not represent one of the standard cases explicitly listed in Directive 2001/42/EC, which require a full environmental assessment. In such a situation, the SEA Directive foresees that Member States are to verify if the programme is still likely to have significant environmental effects (Article 3 (4°)).

The Member States shall take into account relevant criteria set out in Annex II of the SEA Directive in order to assess the nature of the plan or programme and its likely significant affects on the environment. An assessment has been included in the Annex of this examination report, which has been used to establish answers to the questions below.

1.5. Question

Does URBACT II set the framework for future development consent of projects other than those under the EIA Directive?

1.6. Answer

No

1.7. Comments

- Development consent is not defined in the Directive, but according to the SEA guidance document it normally means that the plan or programme contains criteria or conditions which guide the way the consenting authority decide an application for development consent, for instance in placing limits on the type of activity or development which is to be permitted in a given area (section 3.23).
- The URBACT II Operational programme aims to develop exchanges among city policy makers and practitioners, and disseminate standardized information in order to develop appropriate and integrated solutions for urban policies. It does not set the framework for the development consent of projects

1.8. Question

Is URBACT II likely to have a significant environmental effect ?

1.9. Answer

Exchanges among policy makers and practitioners, and dissemination of appropriate and integrated solutions for urban policies is unlikely to have direct significant environmental effects.

1.10. Comments

- URBACT II does not set a framework for future development consent of projects. Therefore the question if the programme has significant direct environmental impacts does not apply.
- Regarding Council Regulation (EC) 1080/2006 URBACT's main objective is to promote urban **sustainable development**. Environmental issues and sustainable development are the very pillars of URBACT II, in a much broader scale than in URBACT I. There is a clear will to influence urban policies towards a more sustainable development. But the influence of the URBACT II programme will more on the definition of new policies than a direct environmental effect.
- URBACT II is not an action programme, but an exchange programme. So it does not co-finance any investment programme. Eventual co-financing from ERDF will come from the Regional Operational programmes, which are required for full SEA.

- According to the guidance document for the SEA Directive, the use of the word “likely” suggest that the environmental effects to be considered are those which can be expected with a reasonable degree of probability (section 3.50). Since it is impossible to determine whether there is a reasonable degree in the case of the URBACT II Draft Operational programme, it can be assumed that the programme is unlikely to have significant environmental effects.

Conclusion

The below provides an overview of the results of the examination of the URBACT II Operational programme against the likelihood of significant environmental effects in accordance with Article 3 (5) Directive 2001/42/EC.

<p>2.</p> <p>3. SEA DIRECTIVE ARTICLE AND EXAMINATION QUESTION</p>	<p>4.</p> <p>5. RESULT</p>
<p>6. ARTICLE 2</p> <p>3.1 Does URBACT represent a plan or programme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • which is subject to preparation and/or adoption by an authority at national, regional, or local level or which is prepared by an authority for adoption, through a legislative procedure by Parliament or Government? • which is required by legislative, regulatory or administrative provisions? 	<p>Yes</p>
<p>Article 3 (2)</p> <p>3.2 Does URBACT II set the framework for future development consent of projects ?</p> <ul style="list-style-type: none"> •Has the present Operational programme been prepared for agriculture, forestry, fisheries, energy, industry, transport, waste management, water management, telecommunications, tourism, town and country planning or land use; and 	<p>No</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Does the present Operational programme set the framework for future development consent of projects as listed in Annex I and II of Directive 85/337/EEC on Environmental Impact Assessment EIA? 	No
<p style="text-align: center;"><i>6.1.1. Article 2</i></p> <p>3.3 Does URBACT II, in view with a potential effect on sites, require an assessment under Article 6 and 7 of the Directive 92/43/EEC ?</p>	No
<p>Article 3 (4)</p> <p>3.4 Is URBACT II likely to have significant environmental effects ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Does URBACT II set the framework for future development consent of projects other than those under the EIA Directive? • Is URBACT II likely to have a significant environmental effect? 	No Unlikely

Consequently, the Managing authority concludes that a detailed strategic environmental assessment in accordance with the SEA Directive is not required.

Next steps

The Managing Authority submits to the Member States (as authorities designated under Article 6(3) of the SEA Directive for comments in accordance with Article 3 (6) of the Directive) the present examination report accompanied by its decision that a detailed strategic environmental assessment in accordance with the SEA Directive is not required.

The present examination report is based on the draft of the operational programme submitted to the Member States 18th January 2007. The Managing Authority shall revisit the examination questions in case upcoming drafts of the programme undergo major adjustments.

6.2. ANNEX

Detailed assessment of URBACT II against criteria for determining the likely significance of environmental effects referred to in Article 3(5) of the SEA Directive

1. Characteristics of URBACT II, having regard, in particular, to:

6.2.1.1. Annex II/1 Criteria	Comments	Assessment
The degree to which URBACT II sets a framework for projects and other activities, either with regard to the location, nature, size and operating conditions or by allocating resources.	The URBACT II Draft Operational programme does not set a framework for exchange operations in the strict sense of the given criteria, as it has no direct impact in relation to location, nature, size and operating conditions and does not allocate natural resources.	No direct impact
The degree to which URBACT II influences other plans and programmes including those in a hierarchy	The URBACT II Draft Operational programme aims to develop exchanges among city policy makers and practitioners and disseminate standardized information. It may influence Regional Operational Programmes towards a more sustainable urban development.	Low direct impact Degree of influence cannot be determined at this stage
The relevance of URBACT II for the integration of environmental considerations in particular with promoting sustainable development	The URBACT II Draft Operational programme is committed to paragraph (9) of the preambles Regulation (EC) n°1080/2006 integrating measures in the field of sustainable development into operational programmes. Promoting urban sustainable development is a major aim of URBACT II	Low direct impact Relevance cannot be determined at this stage
Environmental problems relevant to the plan or programme	As stated above, it is impossible to determine at this stage if the programme itself will directly encourage the integration of environmental considerations.	Low direct impact Relevance cannot be determined at this stage
The relevance of the plan	Some of the projects of URBACT II may be relevant to activities related to environmental	Low direct impact

or programme for the implementation of community legislation on the Environment	themes, but it cannot be determined whether such activity will be of relevance to the implementation of Community legislation on the environment.	Relevance cannot be determined at this stage
---	---	--

2. Characteristics of the effects and of the area likely to be affected, having regard, in particular, to:

6.2.1.2. Annex II/2 Criteria	Comments	Assessment
<ul style="list-style-type: none"> - the probability, duration, frequency and reversibility of the effects - the cumulative nature of the effects - the transboundary nature of the effects - the risks to human health or the environment (e.g. due to accidents) - the magnitude and spatial extent of the effect - the value and vulnerability of the area likely to be affected due to special natural characteristics or cultural heritage, exceeded environmental quality standards or limit values, intensive land-use - the effects on areas or landscapes which have a recognized national, Community or international protection status 	<p>Given the above assessment and taking into account that URBACT is an exchange programme on urban issues, it is expected that the environmental effects resulting directly from the programme will not be significant.</p>	Not significant

URBACT II Operational Programme

ANNEX 6 GLOSSARY OF TERMS

Operational Programme: document submitted by a Member State and adopted by the Commission setting out a development strategy with a coherent set of priorities to be carried out with the aid of a Fund, or, in the case of the Convergence objective, with the aid of the Cohesion Fund and the ERDF;

(COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006, *Article 2 (1)*)

Beneficiary: an operator, body or firm, whether public or private, responsible for initiating or initiating and implementing operations. In the context of aid schemes under Article 87 of the Treaty, beneficiaries are public or private firms carrying out an individual project and receiving public aid;

(COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006, *Article 2 (4)*)

Priority Axe: one of the priorities of the strategy in an operational programme comprising a group of operations which are related and have specific measurable goals;

(COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006, *Article 2 (2)*)

Operation: a project or group of projects selected by the managing authority of the operational programme concerned or under its responsibility according to criteria laid down by the monitoring committee and implemented by one or more beneficiaries allowing achievement of the goals of the priority axe to which it relates;

(COUNCIL REGULATION (EC) No 1083/2006, *Article 2 (3)*)

Tool: a group of similar projects of the same operation e.g: the thematic networks are one of the tools of Operation 1 Exchange and Learning

Project: activity co-financed by the programme

City: Article 8 of the Regulations 1080 covers urban areas but does not define "city". In the framework of the present programme, the term city is understood in its broadest term: metropolitan areas, cities, towns, neighbourhoods and districts. A "city" can be beneficiary of the URBACT programme as long as it disposes of the legal competencies and frameworks to ensure effective management.

URBACT II Operational Programme

ANNEX 7 INDICATIVE BREAKDOWN OF THE COMMUNITY CONTRIBUTION BY CATEGORY IN THE OPERATIONAL PROGRAMME

Commission reference No: CCI 2007 CB 163 PO 048

Name of Programme: URBACT II

Date of the last Commission decision for the Operational Programme concerned:

Dimension 1 Priority Theme		Dimension 2 Form of Finance		Dimension 3 Territory	
Code	Amount	Code	Amount	Code	Amount
03	782,094	01	53,319,170	01	53,319,170
04	782,094				
05	782,094				
14	1,955,237				
15	1,955,238				
25	1,332,858				
44	999,644				
47	999,644				
49	999,644				
52	1,332,858				
58	999,644				
61	16,660,732				
62	3,128,383				
64	1,564,189				
65	782,095				
66	782,095				
67	1,173,142				
68	1,564,190				
69	2,839,216				
70	2,839,215				
71	1,173,143				
72	1,955,238				
74	1,955,237				
80	782,095				
85	2,719,278				
86	479,873				
Total	53,319,170	Total	53,319,170	Total	53,319,170

URBACT II Operational Programme

THEMES FOR MODERNISATION

The themes for Regions For Economic Change and its fast track option can be grouped into specific policy fields, according to the three thematic sets of guidelines and the cross-cutting territorial dimension of the Community strategic guidelines, as set out below. Particular attention will be paid across all these themes to improved governance and to the involvement of the private sector.

- I. **Making Europe and its regions more attractive places to invest and work Increasing adaptability.** Globalisation requires constant adaptation to changing economic realities and increases the importance of foreseeing and accompanying change. The European Globalisation Adjustment Fund will assist with re-training and job search efforts for workers made redundant as a result of major structural changes in world trade patterns and the Structural Funds will continue as in the past to facilitate medium-term adjustment. Regions working on this theme will exchange experience on how to deal with short-term economic shocks and on the appropriate instruments to mitigate negative effects and take advantage of opportunities which arise. Regions will also share best practice on steps they can take to prepare for, and take advantage of, planned and predictable changes in the economic environment such as those stemming from increased liberalisation of trade and reductions in trade protection stemming from international trade agreements.
 - **Improving air quality.** Poor air quality is associated with a decrease in life expectancy of up to 3 years in some parts of EU, and is also linked to increased rates of respiratory disease and reduced productivity. Regions working on this theme will develop and share measures to reduce their measured levels of particulate matter, NO₂ and CO through integrated packages of measures.
 - **Moving to a low carbon economy.** Transforming our energy dependency will require higher energy efficiency to reduce demand and a lower dependence on fossil fuels. Regions working on this theme will develop actions and exchange experience on measures which improve Kyoto performance and contribute to the 2010 national indicative EU-25 global target of 21% of electricity from renewable energy sources and of 5.75% for the

market share of biofuels (for transport as well as the increased use of renewable energy sources for heating and cooling).

- **Improving quality of water supply and treatment.** The supply of sufficient clean water at reasonable cost is essential to households and businesses. The aim of this theme is to exchange experience on measures to help improve application of the principle of Integrated Water Resource Management and increase the efficiency of the drinking water supply. Regions working on this theme will develop measures, and share best practice, on assuring a better water quality and more efficient consumption.
- **Moving to a recycling society.** Measures promoting the prevention and recycling of waste are an essential element for sustainable use of natural resources and contribute to reducing emissions of greenhouse gases. It involves developing local economies, thereby creating jobs, and benefiting general industrial competitiveness. Regions working on this theme will develop measures, and share best practice, on assuring reduction of waste generation and recovering/recycling valuable resources embedded in waste.
- **Making healthy communities.** The Union's ageing population and declining labour force make it essential to take steps to increase the number of healthy life years for its population. However, major differences in health status and access to health care and delivering continuity of care persist between regions. Regions, cities and rural areas working on this theme will aim to improve the overall 'state of health' of inhabitants through extending healthy and active ageing and through measures to prevent health risks and fill gaps in health infrastructure including ICT-based tools.
- **Integrated policies on urban transport.** Urban transport is a key element in determining the attractiveness of cities to citizens and businesses. Cities in both old and new Member States face challenges in this regard, as manifested by urban congestion, access problems and transport infrastructures which do not meet the needs of all groups. Cities working on this theme will aim to improve quality of life of citizens through providing high quality public transport and better management of traffic as part of an integrated strategy to improve their transport system.
- **Developing sustainable and energy-efficient housing stock.** Many cities are confronted with housing stock of poor quality in terms of energy efficiency. This is costly for the citizens and detrimental to the local and national economy. Careful planning and timing of building renovations (with properly dimensioned/selected heating systems, hot water supply systems and electricity supply) are also needed to ensure balancing of housing needs with demographic, regional/urban development and lifestyle trends. Cities and rural areas working on this theme

will work to achieve a higher level of sustainable development and energy efficiency of housing stock.

- **Improving monitoring of environment and security by and for the regions.** It is important that regions can take full advantage of European investment in the development of information services to better support the global monitoring of environment and security (GMES). These pan-European services, which integrate space and ground/sea based geo-spatial data, should enable the development of downstream services to respond to regional users' needs. The aim of regions working on this scheme will be to overcome the problem of fragmented information systems and develop customised information services in various areas like cross border spatial planning (for transport infrastructure, tourism development, land monitoring) or emergency responses (focused on common risks areas such as alpine regions, cross border rivers or Mediterranean forest). As a result, they will promote the development of innovative firms in high tech services industries and the creation of cross border geospatial interoperable solutions.

II. Improving knowledge and innovation for growth

- **Improving the capacity of regions for research and innovation.** It is important that regions emphasise the role of knowledge creation and innovation in their development strategies. Their strategy to invest in Research and Development should be based on a sound assessment of their research priorities and a management strategy, including the transfer of knowledge. The aim of regions working on this theme will be to develop measures to improve the proportion of their workforce employed in science, technology and high-tech manufacturing and the number of patent applications and licensing agreements. Under the fast track option, support could be given to regions to facilitate their participation in different EU-level activities such as the European Institute for Technology.
- **Bringing innovative ideas to the market more quickly.** SMEs operate more and more in international markets and also need to adapt more quickly to global developments. The capacity to adopt new technologies and methods (sometimes developed through research) is key for competitiveness, yet is still hampered by a range of factors. The aim of regions working on this theme, which will be especially important in regions with strong SME sectors, will be to develop measures to increase awareness of the potential benefits of research for selected business sectors, including the possibilities which might flow from projects like GALILEO; to facilitate knowledge transfer from research to innovative products and services and to promote

non-technological innovation, e.g. by providing counselling and networking measures. The exchange of best practice would include the use of risk capital to finance the proof-of-concept stage of the innovation process.

- **Training and retaining researchers.** The retention of highly qualified personnel in the Research and Development sector is crucial for the development of the knowledge economy. Equally, the mobility of such people between the academic and business worlds helps to build bridges between the two communities. Regions working on this theme will develop programmes to train students and researchers in local companies, to establish offices to facilitate the exchange of personnel and knowledge, to attract young people to research and scientific careers.
- **Helping to restructure regions most heavily dependent on traditional industries.** Some regions are still heavily dependent on traditional industries and vulnerable to relocation decisions, particularly by large employers. The aim of regions working on this theme will be to develop policy mechanisms on how best to anticipate, or respond to, closures through restructuring and diversification, or through retraining, business support, advice and financing and nurturing local clusters.
- **Bringing e-government to regions and businesses.** Companies already offer many products and services online. Governments, especially at a local level, are not always up to the same speed. Regions working on this theme will benefit from experiences in those which are more advanced in the provision of administrative, library and other services through electronic communications.
- **Better ICT connections between regions.** Citizens and businesses in Europe's remote, less-developed or sparsely-populated regions and in rural areas often face special challenges in accessing services and marketing and selling products and innovative ideas. Increasing the availability of ICT infrastructure and services will enable better access to public services and connect the social and economic actors of these regions to the global market with beneficial effects for businesses, employment and capacity building. Regions working on this theme will use broadband connections and digital ecosystems technologies to help retain and establish new businesses, reduce out-migration, and enable global co-operation among the various socio-economic actors.

III. More and better jobs

- **Improving qualifications for innovation.** Policies to support research, technology and innovation must go hand in hand with measures to promote a high level of education and training and a

qualified work-force. The aim of regions working on this theme will be to address shortages of qualified workers for research, technology or innovation jobs, through actions to increase the education level of the population and to train both unemployed and those in employment (updating of skills, lifelong learning).

- **Promoting entrepreneurship.** 'Entrepreneurship' is considered one of the new basic skills necessary to live and work in a knowledge-based society. Business support and advice, financing and networking are vital to enabling potential entrepreneurs to realise their ambitions. Regions working on this theme will focus on measures to increase the number of start-ups and their survival, to encourage an entrepreneurial mindset in schools, provide business advice, mentoring, financing and support to innovation centres.
- **Meeting the demographic challenge.** Some regions and cities already face the negative economic effects of a radical change in demographic patterns. Increasingly, these will require a costly restructuring of social service facilities and care services for older people with knock-on effects to business. Regions working on this theme will pool their experience in dealing with the effects of demographic change and shape measures which could be applied elsewhere. Special attention will be paid to the inter-generational balance and the effects of immigration, both legal and illegal.
- **Promoting a healthy workforce in healthy workplaces.** Another challenge to the EU's productivity is the number of days' work lost through sickness-related absenteeism each year. Ill-health and absenteeism is extremely costly to employees, employers and insurance companies and has a direct impact on national economies, given the medical and social security costs and the loss of output resulting from a reduced labour force. Regions working on this theme will aim to reduce the number of working days lost to sickness through sharing best practice on health promotion, including health promotion in the workplace.
- **Integrating marginalised youth.** Despite the European Union's potential shortage of labour, many young people are neither in the education system nor do they work. Many face a lifetime of unemployment. Cities and rural areas working on this theme will aim to strengthen the integration of unemployed and under-skilled young people by providing them with access to job opportunities through education, training, micro-credits, improved infrastructure and advisory services. Crime prevention measures could also be highlighted.
- **Managing migration and facilitating social integration.** Our cities are places where social disparities, migrant populations and ethnic minorities tend to be concentrated. Efforts should be made to exploit the huge potential of this cultural and social diversity. Cities and regions working on this theme will aim to strengthen their integration by providing these groups with access to job

opportunities through education, training, micro-credits, improved infrastructure and advisory services.

- **Improving the adaptability of workers and enterprises.** Improving the anticipation and positive management of economic change can be done in a variety of ways – all necessary to gain the full benefits from economic change and technological developments. The changes require an increased flexibility and continuous learning by both employees and employers. Regions working on this theme will aim to strengthen their life-long learning performance and improve systems to promote better design and dissemination of innovative and more productive forms of work organisation.
- **Expanding and improving education and training systems.** The challenges of a knowledge-based society and globalisation place special demands on our education and training systems. Ensuring that schools and training centres have the right curricula and that teachers and trainers receive a continual updating of skills with a view to innovation and continuous change are essential in a number of ways: avoiding a skills gap, improving the employability of the young, older workers and those returning to the workplace, and helping those in employment to remain competitive. These investments are key for future growth and prosperity on national, regional and local levels. Regions working on this theme will aim to improve their education and training systems and curricula.
- **Increasing employment of older workers.** Increasing employment rates, in line with the Lisbon targets, implies increasing employment of older workers: investment in stimulating such employment constitutes an investment in the sustainability of the European social model and in particular in its pension system. Regions working on this theme will aim to increase the employment rate of older workers. A multitude of active and preventative approaches could be followed, depending on national and regional particularities.

IV. The territorial dimension of European cohesion policy Managing coastal zones.

Investments in the environment help to ensure the longterm sustainability of economic growth, decrease external costs to the economy and stimulate innovation and job creation. Regions working on this theme will develop and share measures to prevent or reduce coastal pollution and to manage coastal erosion in a sustainable manner and mitigate the effects of sea level rise in view of a global strategy for adaptation to climate change.

- **Reaping the benefits of the sea.** Maritime regions offer considerable opportunities but they face economic difficulties and challenges. Regions working on this theme will exchange best practices on how the economies of maritime regions can benefit from growth in areas like transport, tourism, energy production, aquaculture, and emerging marine technologies. For instance, European off-shore areas already play an important role in energy production and will do so even more in the future if offshore aquaculture and sea-based renewable energy are further developed.
- **Achieving sustainable urban development.** Cities develop quickly, but often face a range of challenges, including the need to improve living conditions, promote job creation, avoid segregated housing estates, integrate disadvantaged populations into the education and training systems, develop environmentally-friendly public transport systems, promote use of renewable energies and ICT. Dealing with these challenges requires an integrated sustainable urban development approach [such as that promoted by the URBAN II Programmes] covering different policies – economic development, employment, environment, infrastructures, social – requiring participation at all levels of governance (from citizens to political stakeholders). Cities working on this theme will aim to share experience and benefit from the application of this integrated sustainable urban development approach.
- **Re-using brownfield and waste disposal sites.** Re-using urban brownfield and contaminated landfill sites for development is socially, economically, environmentally and culturally important for the development of our cities and regions and a valuable alternative to urban sprawl. Cities and regions working on this theme will aim to develop projects to re-use abandoned urban industrial, military or port sites.
- **Preventing and reducing floods.** Better water management, revitalisation of water courses and improvement in biodiversity and ecosystem services by restoring Europe's landscapes to their original function are essential to reducing flood events. Cities and regions working on this theme will aim to develop projects to restore river meanders, prepare dry-polders, carry out afforestation projects, and create wetland areas.
- **Supporting the economic diversification of rural areas.** Regions working on these themes will exchange best practices on how the economies of rural regions can be further diversified.